

tre'

lê hữu minh tuấn

TƯỜNG NĂNG TIẾN

hoang đường!

DU UYÊN

rác đi đâu?

THIÊN AN



lá mùa thu

TRƯƠNG VŨ

chỉ có ở dubai

ĐÀO DUY HÒA

đất hứa

HỒ ĐẮC VŨ

Những ngu phủ cuối cùng

UYỄN CA





WEEKLY MAGAZINE, INC.

Phát hành Thứ Năm hàng tuần tại
Dallas-Fort Worth và các vùng phụ cận

Địa chỉ: 3202 N. Shiloh Rd.,
Garland, TX 75044

Điện thoại: 972-675-4383

Thực hiện

Nguyễn Trang - Nhật Hoàng
Đinh Yên Thảo

Biên tập

Nguyễn Xuân Thiệp

Dịch thuật

Bảo Sơn - Phạm H Nghị

Cố vấn pháp lý

Luật Sư **Cao Quang Ảnh**
2439 Manhattan Blvd., #302
Harvey, LA 70058

Luật sư đại diện

Arthurine Kamphaus, MBA, J.D.
(Luật sư **Anh Thư**)

1140 E. Pioneer Parkway; Ste. 300
Arlington, TX 76010
Cell: 623-341-8835 . Fax: 817-394-0505

Layout Director

Bảo Huân

Layout & Art Designers

Đỗ Thọ
Băng Dương - Trần Huyền
Hồ Tú - Nguyễn Hiếu- Lê Mi

Phụ trách kỹ thuật & website

Trần Huyền - Huỳnh Huy - Đỗ Anh

Hoạ sĩ

Bảo Huân - Hoàng Tường
CAN - Hồ Đắc Vũ

Quảng cáo

Nancy - H. Oanh - Hương Lan
972-675-4383
817-421-1400

Muốn làm đại diện Trẻ?

Trẻ cần đại diện khắp nơi
trong và ngoài nước Mỹ.

Điều kiện dễ dàng, thoải mái.

Xin liên lạc:

972-675-4383
(giờ TX -CT time- xin gặp cô Kim)

email: dallas@trenews.net
website: www.baotreonline.com

Báo Trẻ đã có đại diện và đang phát hành
tại các thành phố, tiểu bang:

TRẺ DALLAS

Tel: 972-675-4383
Fax: 972-675-3764
Email: dallas@trenews.net
info@trenews.net
Địa chỉ: 3202 N Shiloh Rd,
Garland TX 75044

TRẺ NORTH CAROLINA

704.550-3103

TRẺ SOUTH CAROLINA

843.353-2288

TRẺ ALABAMA

205.277-6597

TRẺ TENNESSEE

901.300-2399

TRẺ BILOXI-MS

228.205-0337

TRẺ FLORIDA

Nguyễn Tinh
Tel: 407-948-2012
407-894-5111
407-897-1114
Fax: 407-894-6190
Email: florida@trenews.net
Địa chỉ: 302 S. Graham Ave,
Orlando, FL 32803

TRẺ AUSTIN - SAN ANTONIO

Tel: 512-692-6172
210-858-6114
972-675-4383
Fax: 972-675-3764
Email: info@trenews.net

TRẺ GEORGIA

Nguyễn Tân
Tel: 770-755-5420
Fax: 404-704-0358
Email: georgia@trenews.net
Địa chỉ: Tre Georgia Magazine
6000 Dawson Blvd, Suite F
Norcross GA 30093

TRẺ LOUISIANA

Tel: 504-324-2090/972-675-4383
Email: info@trenews.net
Địa chỉ: 3202 N. Shiloh Rd
Garland, TX 75044

Với sự cộng tác của

■ Hoàng Đình Nam ■ Nguyễn Thị Thanh Dương ■ Hải Vân ■ Ngọc Linh
■ Lê Hùng ■ LS Robert Mullins ■ Phạm Thành Châu (VA) ■ Trần Mộng
Tú (WA) ■ Nam Lộc (CA) ■ Tim Nguyễn ■ Như Sao ■ Triều Giang ■
TS Bùi Thanh Liêm (FL) ■ Bùi Quang Tuấn ■ Huy Đạo ■ Gia Bảo ■ Lê
Minh Hải (CA) ■ Tưởng Năng Tiến (CA) ■ Trùng Dương ■ Tạ Phong Tấn
■ Thi Hạnh (NA-UY) ■ BS Trần Lý Lê ■ Hoàng Nhất Phương ■ Thanh
Dũng ■ Dương Hùng ■ Angie Hồ Quang ■ Thiên Hương ■ Hồ Đắc Vũ
(MA) ■ Andy Nguyễn ■ Đặng Mỹ Hạnh ■ Hoàng Nga ■ Lương Thư Trung
■ Trịnh Thanh Thủy (CA) ■ Đoàn Xuân Thu (ÚC) ■ Trangdài Glassey-
Trầnquyên (CA) ■ Lê Kung Diễm ■ Đào Duy Hoà (Úc) ■ Huỳnh Thực Vy
(VN) ■ Thanh Tú ■ Sean Bảo ■ Thái Bảo (FL) ■ Phạm Ngũ Yên (TX) ■
Chiêu Ấn (Canada) ■ Việt Phương ■ Trần Vũ ■ Vũ Thị Thanh Mai ■ Ban
Mai (VN) ■ Trịnh Cung ■ Diệu Cô Nương ■ Trang Nguyễn ■ Nguyễn
Hưng Quốc ■ Triệu Minh ■ Phương Nghi ■ Linh Đỗ ■ Hoàng Nam Sơn ■
Hạnh Việt ■ Gió Đồng Nội ■ Lưu Vỹ Bửu ■ Hoàng Long ■ Phạm Thị
Hoài (Đức) ■ Hương Giang ■ Hoàng Hương ■ Vũ Hiến ■ Ngân Bình ■
Đào thị Thanh Tuyền ■ Mai Hoàng ■ Đinh Tiến Đạo ■ LS Anh Thư ■ Ian
Bùi ■ Du Uyên ■ Cổ Ngự ■ Cẩm Giang ■ Lê Trung ■ Khánh Trường
■ Lê Hữu ■ Thanh Thư ■ Thạch Thảo ■ Kim Loan (Canada) ■ Hải
Di Nguyen (Anh) ■ Vũ Thành ■ LS Dương Như Nguyễn ■ Vương Mộng
Long -K20 ■ BS Phạm Hồng Sơn (Pháp) ■ Lê Chiêu Giang (CA) ■ Ngô
Nguyễn Dũng (Đức) ■ Đặng Mai Lan (Pháp) ■ Hoàng Vũ ■ Tiểu Lục
Thần Phong (VN) ■ Trần Hoàng Vy (TX) ■ Lưu Huỳnh (VN) ■ Hai Quê

LƯU Ý: Tác giả chịu trách nhiệm về nội dung và hình ảnh trong bài viết gửi cho Trẻ, và nội dung không nhất thiết thể hiện
quan điểm của TRẺ. (Authors are completely responsible for their articles, including content and any photos. Contents
reflect the view of the authors and not necessarily that of Tre Magazine)

Thân chủ quảng cáo chịu trách nhiệm về nội dung và pháp luật trong quảng cáo của mình.

Mọi thay đổi về quảng cáo những trang bên trong xin gọi trước ngày Chủ Nhật, phần giấy láng (glossy) xin gọi trước một
tuần. Ngưng quảng cáo xin báo trước 2 tuần.

Tất cả các mẫu layout, design đều thuộc bản quyền của Trẻ.

mục lục

4	NHỮNG BÔNG HOA CUỘC SỐNG	Như Sao	Chóm Thu
5		Mộc Mạc	Lòng biết ơn
6	GHI NHẬN TRONG TUẦN	Vũ Hiến	Nhóm cử tri già
9	TRUYỆN NGẮN	Hoàng Quân	Con ma “pê dê”
12	BÊN LỀ THỂ THAO	Trẻ	
14	BÊN TÁCH CÀ PHÊ	Tim Nguyễn	Chiếc bánh madeleine
16		Tiểu Lục Thân Phong	Bà Hai Kỳ
20	AN SINH XÃ HỘI	Angie Hồ Quang	Bảo hiểm Mua thuốc theo toa Medicare (Phần D)
23	MIẾNG NHÀ QUAN	Bánh Bèo	
24	DUYÊN SÀI GÒN	Du Uyên	Hoang đường!
27	HỘP THƯ TRẺ	Trẻ	
28	GIAO TIẾP	Minh Hải	Dạy trẻ cách cư xử
29	BẠN CÓ BIẾT	Lâm Đình	Dấu hiệu cần lưu ý khi mua nhà
30	CHUYỆN CỦA NÀNG	Ngân Bình	Nàng
34		Cổ Ngư	Phóng vấn anh Trần Ngọc Giáp
38		Tạ Phong Tấn	California cấm ưu đãi thừa kế
40	SOMETHING & ANYTHING	Ian Bùi	Kris Kristofferson (1938 - 2024)
43	MẸO VẬT	Hoàng Hương	Giữ sức khỏe mùa Thu
44	MỤC THUẾ VỤ	Nguyễn Đài Thi	
46		Tâm Vạn	Bảng nhạc “Miên khúc - 17 Tình ca Ngô Thụy Miên”
48	THỜI TRANG	Điều Cô Nường	Áo len
50	TRANG THƠ	Võ Chân Cửu	
52	PHÓNG SỰ VIỆT NAM	Uyển Ca	Những ngư phủ cuối cùng
56	PHIẾM	Đoàn Xuân Thu	Thẳng ruột ngựa?
58	FACEBOOK CÓ GÌ NGỘ	Du Face	
59	Ơ RẺ KA	Trẻ	Lò Vi-ba
60	PHÓNG SỰ VIỆT NAM	Lê Kung Diễm	Nước dưới chân cầu vẫn một màu xưa cũ!
63	SỔ TAY KHÁCH HÀNG	Hạnh Việt	Các điện khí bền lâu
64	THẾ GIỚI QUANH TA	Dương Hùng	Khuôn mặt Nữ Thần Tự Do
65	NHỮNG ĐIỀU CẦN BIẾT	Bảo Sơn	Vài điều cần biết về Medicare 2025
66		Đào Duy Hòa	Chỉ có ở Dubai!
70	CÁI NHÀ CỦA TA	Thiên Hương	Lỗi thiết kế phòng bếp
72	SẢN PHẨM MỚI	Bảo Sơn	
73	CHUYỆN KHÓ TIN NHUNG CÓ THẬT	Trẻ sừ tằm	Lá Mùa Thu
74	TÀI LIỆU VĂN HỌC	Trương Vũ	Truyện cổ
77	Kiến thức phổ thông	Phượng Nghi	Cá chiên, nước mắm ớt tỏi, xoài bằm
78		Đào Thị Thanh Tuyền	Một chuyến săn beo
80	TRONG HẦM RƯỢU	Nguyễn Mạnh Tuấn	Rác đi đâu?
84		Thiên An	
89	BIẾM HỌA	Trẻ	Apple với nhiếp ảnh
90	GÓC NHIẾP ẢNH	Andy Nguyễn	Đất hứa
92	TRUYỆN NGẮN	Hồ Đắc Vũ	Rừng Việt Nam
96	PHÓNG SỰ VIỆT NAM	Nguyễn Sinh	Phụ được “chồng” già
99	Y TẾ & ĐỜI SỐNG	Triệu Minh	8 hiểu lầm về xe điện
101	BẠN CÓ BIẾT	Hoàng Vũ	
104	MỖI TUẦN 1 CON SỐ	Trẻ	
106	ĐỌC BÁO VIỆT NAM	B.Tuyền	Lê Hữu Minh Tuấn
110	SỔ TAY THƯỜNG DÂN	Tướng Năng Tiến	
115	CÂU LẠC BỘ TIỂU LÂM	Trẻ cười	



Chúng ta đã được đọc thơ Langston Hughes. Hôm nay trong không khí mùa thu xin kể lại một truyện ngắn của tác giả này - truyện có tên Early Autumn (Chớm Thu)

NS



BẢO HUÂN MICROSOFT AI

Chớm Thu

NHƯ SAO

Họ đã yêu nhau khi Bill còn rất trẻ. Hai người đã ở bên nhau, gần gũi chuyện trò trong nhiều đêm. Thế rồi một chuyện không phải là quan trọng lắm đã xảy ra giữa hai người, khiến họ xa nhau. Một cách vội vã và nóng nảy, cô kết hôn với một người đàn ông mà cô nghĩ rằng cô yêu. Bill bỏ đi xa, từ đó anh cảm thấy cay đắng về đàn bà.

Rồi mới hôm qua đây, khi đi ngang qua Quảng trường Washington Square, cô bỗng gặp lại anh lần đầu tiên sau nhiều năm. Cô kêu lên: “Bill Walker!”

Anh ngừng lại. Lúc đầu anh không nhận ra cô,

anh thấy cô đã già đi nhiều. “Mary, em ở đâu đến đây vậy?” Một cách vô thức, anh đưa tay nâng khuôn mặt cô lên như thể muốn đặt lên đó một cái hôn nhưng rồi anh rút tay lại. Cô cảm thấy bàn tay anh.

“Hiện giờ em ở New York,” Cô nói.

“Vậy sao?” anh mỉm cười lịch sự. Và rồi anh thoáng cau mày.

“Bill ạ, em lúc nào cũng nghĩ về anh.”

“Anh đang làm nghề luật sư. Cơ sở làm ăn tốt, ở khu downtown.”

“Anh lấy vợ chưa?”

“Rồi chứ. Hai con.”

“Ồ,” cô thốt lên

Nhiều người trong công viên đi ngang qua họ. Những người họ hoàn

toàn không quen biết. Trời đã về chiều. Hoàng hôn sắp phủ xuống. Lạnh.

“Chồng em ra sao?” Anh hỏi.

“Tụi em có 3 con. Em làm việc ngành tài chính.”

“Trông em có hơi...” (anh định nói “già”) “...Ồ,” Anh nói.

Cô hiểu. Đứng dưới hàng cây ở Quảng Trường Washington Square, cô thấy mình buồn bã lui về quá khứ. Hồi đó, ở Ohio cô lớn tuổi hơn anh. Bây giờ thì cô không còn trẻ nữa. Bill thì vẫn còn thanh xuân.

“Tụi em ở Central Park West,” Cô nói, “Khi nào rảnh anh tới chơi nhé.”

“Chắc chắn,” Anh nói. “Em và chồng em phải tới ăn cơm tối với gia đình

anh. Lucille và anh muốn tiếp đón em.”

Lá từ từ rơi, từng chiếc một, trong Quảng trường. Không có gió mà lá vẫn rơi. Chiều thu muộn. Cô cảm thấy đau lòng.

“Chúng em sẽ rất vui.” Cô trả lời anh.

“Em và chồng em phải gặp các con anh mới được.”

Bỗng đèn bật sáng suốt đại lộ Fifth Avenue, những vệt sáng như sương rục rỏ chiếu lên nền trời xanh.

“Xe buýt của em kia rồi,” cô nói.

Anh đưa tay ra bắt tay cô. “Em về nhé!”

“Chừng nào thì...” Cô cất tiếng định nói nhưng xe buýt đã tới. Ánh đèn trên đại lộ chợt mờ đi, rồi lóe sáng, rồi mờ đi. Cô ngại mở miệng nói khi đã bước lên xe buýt. Cô sợ không thốt được ra lời.

Rồi cô bỗng kêu lên: “Chào anh!” Nhưng cửa xe đã đóng lại.

Chiếc buýt lăn bánh. Hàng người ở bên ngoài ngăn cách họ, một số băng qua đường, những người hoàn toàn xa lạ. Người và khoảng cách chia xa. Cô không còn nhìn thấy Bill nữa. Rồi cô chợt nhớ ra là cô đã không đưa địa chỉ cho anh –và hỏi anh địa chỉ hoặc giả nói cho anh biết là con trai nhỏ của cô cũng tên Bill.

NS (NGUỒN: INTERNET)

Lòng biết ơn

MỘC MẠC

Có một y tá trẻ vừa mới ra trường, chăm sóc bệnh nhân đầu tiên là Eileen. Eileen mắc phải chứng bệnh rất nặng, chỉ nằm chờ chết, vì những mạch máu trong não cô đã bị vỡ ra. Nửa thân người cô đã mất cảm giác, dần dần toàn thân cô giống như khúc gỗ, rồi bị hôn mê.

Các nhân viên bệnh viện mỗi ngày vệ sinh cho Eileen 2 lần và 2 lần truyền thức ăn lỏng vào bao tử bệnh nhân. Việc làm này thật nhàm chán vì Eileen chẳng có một phản ứng gì. Cô chẳng khác gì một tượng gỗ, không cử động hay tỏ ra hành động cảm ơn nào! Trước khi chăm sóc Eileen, cô y tá trẻ được những y tá kinh nghiệm cho biết tình trạng của Eileen và việc mà cô phải làm.

Nữ y tá tập sự này quyết định sẽ làm khác với những gì các y tá của bệnh viện đó đã làm. Cô nói chuyện, hát, khích lệ Eileen, thậm chí tặng quà cho Eileen mỗi dịp đặc biệt. Đến ngày Lễ Tạ Ôn năm đó - ngày trọng đại nhất của nước Mỹ, cô y tá này thay vì nghỉ phép, đã tình nguyện vào bệnh viện chăm sóc cho Eileen. Cô ta đến với Eileen đang bất động

và nói rằng: “Chị Eileen ơi! Hôm nay là ngày rất trọng đại, ngày Lễ Tạ Ôn Đức Chúa Trời nhưng tôi không muốn xa chị. Chị có biết Ngày Lễ Tạ Ôn này có ý nghĩa gì không?”

Lúc đó tiếng điện thoại reo, cô y tá nhắc chiếc điện thoại lên, nghe và trả lời những lời chúc từ bạn bè. Cô cũng giới thiệu Eileen cho bạn bè mình, kêu họ cùng chúc và cầu nguyện cho Eileen. Kỳ diệu thay, khi quay đầu nhìn lại, cô vô cùng ngạc nhiên vì Eileen tỉnh dậy, nhìn cô với hai hàng nước mắt, chảy xuống làm ướt đầm cả chiếc gối. Eileen lay động cả thân để bày tỏ lòng biết ơn người y tá trẻ đã tận tình chăm sóc một người chẳng hề có một đáp ứng gì, cảm ơn cô y tá đã hát những bài ca đầy khích lệ, với lời nói yêu thương, đầy hy vọng, nhất là những món quà và những lời chúc...

Eileen vẫn chưa thể nói chuyện nhưng cô y tá đã bật khóc vì hiểu những gì Eileen muốn tỏ bày. Cô nắm lấy tay Eileen và cảm ơn người bệnh nhân đầu tiên của mình.

Sáng hôm sau, Eileen qua đời với một nụ cười an bình trên môi.



BAO HUAN MICROSOFT AI



Nhóm cử tri già - GETTY IMAGES

Nhóm cử tri già

Trong hầu hết các cuộc bầu cử gần đây cho thấy nhóm cử tri lớn tuổi đi bầu rất đông và theo kết quả các cuộc thăm dò cho biết sự ủng hộ của họ dành cho các ứng cử viên được chia đồng đều.



VŨ HIẾN
ARLINGTON, TX

Mặc dù tại các cuộc vận động tranh cử người ta dành nhiều thì giờ để tìm cách thu hút thành phần cử tri trẻ cũng như nói đến những nhu cầu trong cuộc sống của họ như nhà ở và vấn đề giảm nợ, nhưng những người già hiện nay vẫn là nhóm dân số tham gia và có tiếng nói mạnh nhất trong một cuộc bầu cử mà sự ủng hộ của họ dành cho hai ứng cử viên tổng thống rất đồng đều. Dân số người cao tuổi của nước Mỹ đang tăng nhanh hơn bất kỳ nhóm tuổi nào khác, là

nhóm dân số khá đông ở tại các tiểu bang dao động quan trọng của năm nay và họ đi bầu với tỷ lệ cao hơn bất kỳ nhóm cử tri nào khác.

Nói một cách rộng hơn, trong một cuộc đua mà ứng cử viên Kamala Harris của đảng Dân chủ có khả năng giành được sự ủng hộ của cử tri trẻ và ứng cử viên Donald Trump của đảng Cộng hòa được sự ủng hộ mạnh ở nhóm cử tri trung niên, thì thế cân bằng có thể nằm ở nhóm cử tri cao tuổi này.

Các cuộc khảo sát cho thấy, sau một mùa hè dao động

mà sự ủng hộ của họ lúc bên này lúc bên kia, có thể nói hiện nay không có ứng cử viên nào giành được sự ủng hộ đa số từ những cử tri cao tuổi này. Lúc đầu, họ nghiêng về ứng cử viên Joe Biden của đảng Dân chủ, sau đó nhanh chóng giảm bớt sự ủng hộ sau cuộc tranh luận thất bại đầu mùa hè của ông với ông Trump. Sau khi đảng Dân chủ thay ngựa giữa dòng, với bà Harris hiện đang đóng vai trò ứng cử viên tổng thống của đảng Dân chủ, nhóm người già dường như cũng đang chia

đều sự ủng hộ của họ. Theo thống kê từ những cuộc thăm dò toàn quốc gần đây nhất, hai ứng cử viên Harris và Trump nhận được sự ủng hộ ngang nhau ở nhóm cử tri từ 65 tuổi trở lên.

Dân số người cao tuổi

Sức mạnh của lá phiếu của nhóm người cao tuổi cũng chính là kết quả của tình trạng lão hóa dân số của nước Mỹ, và sẽ có tác động không chỉ trong một cuộc bầu cử mà còn ở nhiều phương diện khác của xã hội. Theo cơ quan thống kê dân số, nhóm dân số từ 65 tuổi trở lên tăng nhanh hơn gần gấp 5 lần so với tổng dân số nước Mỹ trong vòng 100 năm qua, từ 1920 đến 2020. Nhóm người này đạt mức 55.8 triệu người vào năm 2020, nghĩa là

chiếm 16.8% tổng dân số cả nước. Đến năm 2050, dự đoán nhóm dân số này sẽ đạt 23%.

Nhóm người cao tuổi ở Mỹ hiện nay không chỉ đông hơn bao giờ hết mà còn có nhiều điểm khác biệt so với trước đây. Nhìn chung, người cao tuổi ngày nay đa dạng hơn về chủng tộc, có trình độ học vấn cao hơn, làm việc lâu hơn, siêng tham gia vào các sinh hoạt chính trị, và đương nhiên là đi bầu nhiều hơn.

Thật vậy, trong tất cả các cuộc bầu cử tổng thống kể từ năm 1996, cử tri cao tuổi có tỷ lệ đi bầu cao nhất so với bất kỳ nhóm cử tri nào khác và sự chênh lệch đó ngày càng lớn hơn. Theo các số liệu thu thập bởi Dự án Bầu cử Hoa Kỳ, một tổ chức thăm dò cử

tri của Đại học Florida, năm 1996, có 66% những người từ 60 tuổi trở lên đã đi bầu. Đến năm 2020, con số này đã tăng lên 78%.

Lá phiếu của cử tri cao tuổi

Năm nay, một loạt các cuộc thăm dò được thực hiện ở các tiểu bang dao động dưới sự uỷ quyền của tổ chức những người nghỉ hưu AARP để tìm hiểu thêm về xu hướng đi bầu của cử tri Mỹ. Tại Michigan, Ohio, Georgia, Nevada và Wisconsin, những người từ 50 tuổi trở lên được biết sẽ là nhóm cử tri cam kết đi bầu đông nhất vào mùa thu năm nay. Do đó, việc tìm cách thu hút nhóm cử tri cao tuổi có thể là một sự đầu tư khôn ngoan hơn trong chiến dịch tranh cử so với việc tìm cách

thu hút nhóm cử tri trẻ tuổi, bởi vì nhóm cử tri cao tuổi có nhiều khả năng hơn sẽ xuất hiện ở phòng phiếu vào thời điểm bầu cử.

Nhận định trên có thể đúng hơn nữa ở một số ít tiểu bang được cho là sẽ quyết định kết quả của cuộc bầu cử tổng thống, nơi mà dân số có xu hướng già hơn so với toàn quốc. Bốn trong số các tiểu bang dao động đó – Michigan, Wisconsin, Pennsylvania và Arizona – nằm trong số 20 tiểu bang có tỷ lệ dân số từ 65 tuổi trở lên cao nhất.

Tầm quan trọng của những cử tri cao tuổi có thể được minh họa rõ nhất là sự ủng hộ dành cho Tổng thống Biden bị sụp đổ sau cuộc tranh luận vào tháng 6 với ông Trump. Trước cuộc tranh luận đó, những cử tri cao tuổi được cho là thứ vũ khí bí mật của ông Biden trong cuộc bầu cử lần này. Những người từ 65 tuổi trở lên nhìn chung ủng hộ ông Trump trong năm 2016 và 2020, nhưng đã chuyển sang ủng hộ ông Biden với số lượng đáng kể.

Ngay sau cuộc tranh luận, nhóm người từ 65 tuổi trở lên đã thay đổi quan điểm. Trong cuộc thăm dò của tờ Wall



Người cao tuổi là nhóm cử tri đi bầu đông hơn - PPIC

Street Journal, nhóm người này đã chuyển từ sự ủng hộ ông Biden với 2 điểm phần trăm vào tháng 2 sang ủng hộ ông Trump với 11 điểm phần trăm ngay sau cuộc tranh luận. Nhìn rộng hơn, những người từ 50 tuổi trở lên đã chuyển từ ủng hộ ông Trump với 4 điểm phần trăm sang ủng hộ ông với 12 điểm. Điều đó phân nào giải thích về sự ủng hộ dành cho ông Biden đã bị sụp đổ ra sao vào mùa hè vừa qua.

Tranh giành sự ủng hộ

Kể từ sau đó, đảng Dân chủ và chiến dịch tranh cử của bà Harris tìm lại được sự hồi sinh và giành lại được sự ủng hộ quân bình trong nhóm cử tri cao tuổi. Đảng Dân chủ cho rằng chính sách nhằm phục vụ người Mỹ cao tuổi của chính phủ

Biden giúp bà Harris có vị thế tốt. Đặc biệt, họ chỉ ra các chính sách của chính quyền nhằm giảm chi phí của loại thuốc insulin cho bệnh tiểu đường; nỗ lực đàm phán trực tiếp với các công ty sản xuất thuốc để giảm chi phí cho các loại thuốc khác được cung cấp thông qua chương trình Medicare; và việc thực hiện chính sách giới hạn mức chi phí mua thuốc tự trả từ tiền túi tối đa là \$2,000 vào năm tới.

Trong khi đó, cách đây không lâu, ông Trump đã đưa ra lời kêu gọi cũng nhắm đến túi tiền của những người cao tuổi sau khi ông đề nghị miễn thuế dành cho các khoản tiền thu nhập từ an sinh xã hội. Ông cũng loại bỏ việc tăng tuổi nghỉ hưu để nhằm giảm bớt áp lực tài chính đối với chương trình An

sinh Xã hội và Medicare. Ngoài ra, chiến dịch tranh cử của ông Trump còn tính toán rằng những cử tri cao tuổi quan tâm nhiều hơn so với cử tri trẻ về vấn đề di dân bất hợp pháp, một trong những vấn đề chính của ông trong cuộc tranh cử lần này. Chiến dịch tranh cử của ông Trump cũng đang chuyển những thông điệp nói trên thành các quảng cáo trên truyền hình và qua thư đặc biệt nhắm tới mục tiêu là những người cao tuổi ở các tiểu bang dao động.

Ảnh hưởng kéo dài

Bất kể ai thắng vào tháng 11 tới đây, sức mạnh chính trị của người cao tuổi có thể sẽ có những tác động đối với các chính sách quan trọng của chính phủ trong thời gian dài sau cuộc bầu cử. Ví dụ,

người ta dự đoán quỹ An sinh Xã hội sẽ không còn khả năng chi trả cho người nghỉ hưu vào năm 2033, và số phận tương tự cũng sẽ xảy ra cho chương trình Medicare vào năm 2036. Nhưng với các cuộc vận động tranh cử năm nay, cả hai đảng đều không đưa ra bất kỳ chính sách cải cách nào cho các chương trình xã hội quan trọng trong tương lai, không rõ các nhà lãnh đạo của nước Mỹ sẽ làm gì sau cuộc bầu cử để có thể cứu vãn hai chương trình xã hội dành cho người cao tuổi nói trên.

Một điều rõ ràng là sự ảnh hưởng chính trị của cử tri cao tuổi ở nước Mỹ sẽ còn tiếp tục gia tăng trong nhiều thập niên tới trong khi tuổi thọ của người dân Mỹ nói chung cũng ngày một cao hơn.

VH

Cử tri cao tuổi chia đều sự ủng hộ của họ dành cho Trump và Harris - USA TODAY





BẢO HUÂN

Con ma “pê dê”

NGUYỄN THẠCH GIANG

Thằng Tý học đến lớp 12 thì nghỉ học, con nhà nghèo học được tới đó là quý lắm rồi, tiền đâu mà học lên đại học. Nó theo bạn bè xin đi làm phụ hồ cho chú Hai, là chủ thầu xây dựng nổi tiếng ở thành phố này ai cũng biết. Bước đầu nó chỉ là “thợ vịn”, ai biểu gì làm đó, từ từ học nghề kiếm tiền phụ giúp cha mẹ.

Anh Bông chủ tiệm tạp hoá Bông Lúa vừa mua lại căn nhà cũ của một người bà con xuất cảnh đi định cư ở nước ngoài. Căn nhà này rất cũ nhiều năm không tu sửa, anh muốn đập bỏ xây mới toàn bộ. Anh muốn chú

Hai lo việc xây nhà cho anh.

Trong khi chờ xin giấy phép và chuẩn bị vật liệu xây dựng, căn nhà hiện để trống không ai ở, chú Hai biểu thằng Tý và thằng Tèo đến ngủ canh chừng sợ có người lên vô quấy phá. Thằng Tèo cũng trạc tuổi thằng Tý, cũng là thợ vịn như nó, vừa mới theo chú Hai học nghề kiếm miếng ăn.

Căn nhà này nằm ở vùng ngoại ô, sân trước vườn sau rất rộng, xung quanh nhà cửa thưa thớt vắng vẻ, nhà lại không có điện tối âm u, ngoài trời thì mưa rỉ rả buồn thúi ruột.

Buổi tối hai đứa pha cà phê

ngồi uống nói chuyện tâm phào rồi đi giăng mùng ngủ. Nằm được chút xíu là thằng Tý ngáy khò khò, thằng này dễ ngủ, nằm đâu cũng ngủ được. Thằng Tèo thì trái lại, lạ nhà lạ chỗ nó cứ trần trọc hoài không ngủ được, lại thêm có tật sợ ma. Chừng chớp mắt thiu thiu ngủ, nó nghe mơ hồ như có ai gọi nó, hình như có người nào vén mùng nó chun vô, nó giật mình ngồi dậy tưởng ăn trộm. Nó đi vòng quanh nhà xem xét, cửa đóng then cài không có gì khả nghi nó chun vô mùng ngủ tiếp.

Buổi sáng thức dậy nó hỏi thằng Tý:

- Ê Tý, bộ mày là pê đê hả? hồi đêm chun vô mừng tao mò mẫm.

Thằng Tý trợn mắt la nó:

- Mày nghĩ sao mà nói tao pê đê, tao chưa hỏi tội mày là may, chó hồng phải hỏi tội này mày giở mừng tao chun vô.

Thằng Tèo ngạc nhiên hỏi lại thằng Tý:

- Mày nói cái gì vậy, tao đâu có khi nào làm mấy cái chuyện đó, chẳng lẽ hồi tối này cũng có thằng chun vô mừng của mày?

- Ủa, nó chun vô mừng tao, nằm ôm tao, tao buồn ngủ quá mơ mơ màng màng cứ tưởng là mày.

Thằng Tèo bóp trán suy nghĩ, thấy rõ ràng cái này lạ thật, nó nói với thằng Tý:

- Hồi hôm tao cứ thức giấc hoài đâu có ngủ ghê gì được, tao đi vòng quanh nhà xem xét, đâu thấy gì khả nghi, không lẽ thằng này là ma, con ma pê đê.

- Khùng vừa vừa thôi ông nội. Hai thằng ôm nhau cười.

Thằng Tèo viện cớ lạ chỗ nó không ngủ được, nó không chịu tới căn nhà đó ngủ với thằng Tý, thật ra nó sợ ma. Nó nghe đồn căn nhà đó có ma lâu rồi, người trong xóm ai cũng nói. Nhiều người nói đêm khuya thanh vắng, đi ngang nhà đó thường thấy một cậu thanh niên trẻ mặc đồ trắng ngồi trước nhà vẻ mặt buồn bã.

Thằng Tý thì không sợ ma, nó nói ma có gì đâu mà sợ, ma sợ nó thì có, nó nói thầm trong bụng “mày mà còn dám

chun vô mừng tao, tao đập mày một trận cho mày tổn”.

Quả nhiên tối hôm đó con ma mò tới tìm nó. Vào lúc nửa đêm, thằng Tý thấy một bóng người lén vào phòng nó, đến bên giường nó đứng nhìn một hồi rồi từ từ nhẹ nhàng vén mừng chun vô. Thằng Tý giả bộ ngủ mê thử coi cái thằng “con ma” này định giở trò gì đây. Con ma nằm xuống kê bên nó, vòng tay ôm nó rồi rúc đầu vào ngực nó tìm hơi ấm. Thằng Tý không phản ứng vội, nó nằm im thử coi thằng này là ma hay là người. Nằm được một lúc khá lâu, con ma vẫn còn nằm im ôm nó, nó nghĩ chắc là cái thằng pê đê nào ở đâu lén vào đây giở trò. Nó ngồi dậy đập thằng đó một cái thật mạnh, rồi tiện chân đập thằng đó té nhào xuống đất kêu một cái rầm.

Thằng Tý đứng dậy cầm đèn pin rọi coi ai, nó bước đến bàn đốt đèn cây nhìn cho rõ.

Thằng “pê đê” nhìn nó lấm lét ôm mặt khóc:

- Anh ơi đừng đánh em, đừng đối xử với em như vậy.

- Mày ở đâu dám lén vô đây giở trò, không mau mà đi ra, biến!

- Em ở đây, ở ngoài sau vườn, nhà này trước đây là nhà của ba má em.

- Căn nhà này đã đổi qua 3, 4 đời chủ, ba má mày đã bán căn nhà này lâu rồi, mày còn lén quẩn ở đây làm gì.

- Nhà này trước đây là quán ăn, ba má em bán hủ tiếu bò viên khá lắm. Lúc tình hình lộn xộn, mọi người nhốn nháo tìm đường di tản, có thằng

ăn trộm lén vô nhà. Em thấy nó bèn la lớn mong có người chạy đến giúp, nó chạy đến bóp họng em, nó bóp mạnh tay quá làm em ngất xỉu rồi tắt thở. Nó hoảng sợ đem xác em thả xuống cái giếng cạn ở cuối vườn, lúc đó nhà không có ai chỉ có mình em, chuyện này không ai biết. Ba má em tìm hoài không biết em đi lạc nơi nào, sau đó cả nhà theo đoàn người di tản ra nước ngoài sống lâu rồi.

Thằng Tý nghe con ma pê đê kể chuyện đời của nó thấy tội nghiệp, tìm lời an ủi.

- Thôi chuyện cũng qua đã lâu rồi, chú em cũng nên quên đi mà đi đầu thai làm kiếp khác, đừng có lảng vảng ở đây phá phách hết người này tới người khác.

- Dạ em đâu dám phá phách gì ai, em bị chết oan nên hồn ma cứ còn dật dờ trên dương thế. Em mò vô mừng anh, ôm anh tìm hơi ấm, có hơi ấm của người em sẽ hiện nguyên hình như này giờ anh thấy đó. Từ lâu rồi em cầu mong có người giúp đỡ, đem xác em an táng, cầu siêu cho linh hồn em được an nghỉ mà đi đầu thai. Nhưng ai gặp em cũng bỏ chạy, hôm nay có duyên lành gặp anh, anh làm ơn cứu giúp em.

Thằng Tý nghe vậy thấy tội nghiệp, nói với con ma:

- Nếu quả đúng như lời chú em nói, anh mày cũng ráng giúp cho chú em đi đầu thai, để không còn dật dờ dật dưỡng chỗ này.

- Em cảm ơn anh nhiều lắm, em sẽ đền ơn anh, để em chỉ cho anh cách làm bò viên ngon lắm, sau này anh có

nghề sống nhàn hạ không còn cực khổ như bây giờ.

Thằng Tý nghe vậy bật cười ồ. “Trời đất! Anh mày làm thợ hồ, có biết nấu nướng cái con khỉ gì đâu mà chú em chỉ cách làm bò viên”.

- Ba má em có món bò viên gia truyền ngon nổi tiếng khắp vùng, anh học làm mai mốt mở quán có đồng vô đồng ra sống nhàn hạ. Quán hủ tiếu bò viên của ba má em rất đông khách, ổng bả kiếm được tiền khá lắm.

Lúc bỏ đi trốn, ba em không kịp lấy hũ vàng chôn dưới nền nhà, để em chỉ chỗ anh đào lên lấy đó làm vốn.

Nói chuyện tới đó thì có tiếng gà gáy xa xa, trời hừng sáng, thằng “con ma” tan biến trở về cõi âm của nó.

Nghe thằng “con ma” nói có hũ vàng của ba nó chôn dưới nền nhà, thằng Tý nôn nóng về nhà mang cuộc xéng tới để đêm nay hai đứa sẽ đào tìm. Nửa đêm hôm đó, thằng “con ma” đúng hẹn chui vào phòng của nó, ôm nó tìm hơi ấm chùng một tiếng thì hiện nguyên hình.

Hai đứa đốt đèn cho thiệt sáng để dễ làm việc, căn nhà này thay đổi chủ nhiều lần, họ sửa chữa thay đổi lung tung nên thằng “con ma” cũng khá lâu mới tìm ra chỗ ba nó chôn hũ vàng. Hai đứa hi hục đào bới, bỗng đâu có tiếng đập cửa rầm rầm, thằng Tý hoảng hồn chạy ra coi chuyện gì, thì ra chú Hai, chú có việc đi ngang qua đây, ghé vô coi thử thằng Tý có ở đây ngủ coi chừng nhà hay là trốn đi chơi.

- Mày làm gì giờ này còn thức, tao nghe có tiếng nói chuyện rừ rừ, ai vậy?

- Dạ đâu có ai.

Chú Hai nhìn quanh không thấy ai, chú ra về biểu nó đi ngủ đừng bày đặt thức khuya. Cũng may chú không thấy chỗ nó đào bới, hủ hồn hủ vía. Chờ cho chú đi khỏi thiệt lâu, hai đứa tiếp tục công việc dở dang, đào thêm được mấy xéng thì đựng hũ vàng.

Trời cũng vừa hừng sáng, thằng “con ma” trở về cõi âm của nó, thằng Tý thì mừng húm ba giờ bốn cẳng ôm hũ vàng chạy một mạch về nhà.

Cả nhà thằng Tý đóng cửa cẩn thận sợ lỗ có ai dòm thấy, rồi cùng nhau xúm lại đếm vàng. Năm chục lượng. Ba thằng Tý đếm vàng mà tay run run, hồi nào tới giờ nghèo rớt mồng tơi cả đời chưa mua được một chỉ vàng.

Thằng Tý đi tìm thằng Tèo kể rõ đầu đuôi câu chuyện cho nó nghe, nhưng nó giấu nhem chuyện hũ vàng. Nó nhờ thằng Tèo phụ cha con nó đi bốc mộ cho thằng “con ma pê đê”, xong việc nó sẽ trả công một lượng vàng, căn dặn nó không nói cho ai biết chuyện này. Thằng Tèo nghe chuyện thấy tội nghiệp thằng “con ma” nên đồng ý đi giúp, chớ nó không mong gì chuyện tiền bạc, thằng Tý cũng nghèo như nó làm gì có được một lượng vàng.

Ngày hôm đó cha con thằng Tý và thằng Tèo âm thầm ra chỗ cái giếng cạn đào tìm xương cốt của thằng “con ma” như lời nó chỉ dẫn. Đào bới đầu độ một tiếng đồng hồ thì

gặp. Ba thằng Tý lượm bộ xương khô bỏ vô cái hũ sành rồi cùng nhau ra về. Ba má thằng Tý rước thầy về nhà tụng kinh làm lễ cầu siêu cho thằng “con ma”, xong rồi đem xương cốt nó đi hỏa táng.

Thằng Tý đem tro cốt của thằng “con ma” để an vị trong chùa “Phước Huệ”. Hũ tro cốt của ai cũng có tên tuổi, ngày sanh và ngày mất. Hũ tro cốt của thằng “con ma” thì trống trơn không tên không tuổi, thằng Tý sợ ý quên không hỏi tên của nó. Thằng Tý ứa nước mắt tội nghiệp cho thằng “con ma” sống vất vưởng không nhà, chết không tên không tuổi. Nó khấn vái nói làm thâm:

“Thôi chú em hãy nằm yên nơi đây suốt ngày nghe kinh kệ hầu kiếp sau không gặp điều oan nghiệt”.

Từ đó không ai còn thấy “con ma pê đê”.

Thằng Tý không còn đi làm phụ hồ giúp chú Hai, nó cất nhà lầu mở quán bán hủ tiếu bò viên. Không ai biết làm sao nó có tiền, chỉ đồn đoán là nó trúng số. Trong một buổi nhậu, nó vui miệng khoe với mọi người, nó biết làm bò viên là nhờ một con ma chỉ nó làm, mà con ma này là một “con ma pê đê”. Mọi người cười ồ nói thằng này xạo dốt tổ, bày đặt bắt chước “chú Ba Phi”. Riêng chỉ có thằng Tèo là tin thằng Tý nói thiệt. Chuyện này là chuyện có thiệt. Chắc là thằng “con ma” cho nó số đánh đề, chớ làm sao mà nó có nhiều tiền dữ vậy.

NTG



Tuần trước, chúng tôi giới thiệu những đội cheerleaders sừng sỏ ở các trường đại học, mời bạn tiếp tục theo dõi những đội cheerleaders có thành tích cao nhất trong Hiệp hội Múa Cỗ vũ Toàn cầu (UCA: Universal Cheerleaders Association)...

University of South Florida

Florida khá “thịnh vượng” về cheerleaders, ngoài Central Florida University giữ 3 chức vô địch quốc gia, thêm đội University of South Florida cũng không kém cạnh, đội này cũng giành được 3 chức vô địch quốc gia cả nam và nữ liên tiếp từ năm 2021 đến năm 2023. Người ta đang chăm chú xem đội này có ‘đốt’ luôn chức vô địch vào năm 2024 không?

Alabama

Thành tích của đội cheerleaders khá dồi dào, 5 lần vô địch quốc gia những năm 1984, 2011, 2015 (nam và nữ), 2020, 2022 (nữ). Điều hơi quái là ngắt quãng từ chức vô địch đầu tiên 1984 mãi 27 năm sau mới lên ngôi bá chủ. Thành công mới nhất là Alabama đã giành được hai chức vô địch quốc gia trong 4 năm qua.



Ohio State

Ohio là tiểu bang nhỏ tí, hạng 34 Hoa Kỳ, nhưng khá mạnh về thể thao, đội football nằm trong top 10 toàn quốc về offense và defense. Đội cheerleaders Ohio State đoạt 3 lần vô địch quốc gia nam lẫn nữ năm 1981, 1982 và 1983.



Đội cheerleaders Houston (TX), một trong những đạo quân “đốt cháy” vận động trường

Ngày này năm xưa...

17-10

1885

Baseball (bóng chày) là môn thể thao đứng hàng thứ nhì nước Mỹ, chỉ sau football. Nhưng lương bổng cho cầu thủ bóng chày rất lẹt đẹt. Mãi đến ngày 17-10-1885, các cầu thủ mới được trả lương một mùa banh từ \$1,000 đến \$2,000 (\$1 năm 1885 gấp \$32 lần hiện nay). Tuy nhiên, nay thì khác, một cầu thủ baseball chuyên nghiệp lương từ \$1 triệu \$5 triệu/năm.



cầu thủ bóng chày (1800s)



Quang cảnh tại Mexico City, lúc diễn ra Thế vận hội Mùa Hè 1968

18-10

1963

Ủy ban Olympic Quốc tế (IOC: International Olympic Committee) đã bỏ phiếu bầu và Mexico City (Mexico) được tổ chức Olympic Mùa Hè 1968. Đây là quốc gia đầu tiên nói tiếng Spanish được chọn, mãi đến năm 1992 Barcelona, Tây Ban Nha mới có vinh dự này.

NHỮNG TRẬN SẮP TỚI CỦA ĐỘI TUYỂN MỸ

OCT 19

FIFA WORLD CUP U-17

NỮ US U17 VS COLOMBIA

6:00 PM CDT | SÂN FÉLIX SÁNCHEZ STADIUM, SANTO DOMINGO, DOMINICAN REPUBLIC

OCT 24

THÂN HỮU

NỮ HOA KỲ VS ICELAND

6:30 PM CDT | SÂN Q2 STADIUM, AUSTIN, TX, USA INTERNATIONAL FRIENDLYS

OCT 30

THÂN HỮU

NỮ HOA KỲ VS ARGENTINA

6:00 PM CDT | SÂN LYNN FAMILY STADIUM, LOUISVILLE, KY, USA

Một số trận bạn có thể xem tại FOX, ESPN2 hoặc Telemondu (công ty con của NBC, tiếng Tây Ban Nha)

* CST cũng là Central Time (CT)



Betty Cuthbert

17-10

1964

lực sĩ điền kinh Betty Cuthbert (Úc) có biệt danh là “Cô gái vàng” (Golden Girl), không chỉ tóc vàng mà hái ra cả đồng huy chương vàng. Tại Tokyo Games 1964, Betty lượm chiếc huy chương vàng thứ 4 trong sự nghiệp ở cự ly 400 mét.



TIM NGUYỄN
GARLAND, TX.

Chiếc bánh madeleine nổi tiếng từ lâu. Hồi ở trung học năm cuối cùng mình đã được đọc về nó. ‘Du côté de chez Swann’ của Marcel Proust. Gần đây do một tình cờ lại được thưởng thức bánh madeleine trong bữa cà phê sáng với người. Ôi thật tuyệt vời đến nỗi bây giờ còn dư vị trên đầu lưỡi bên lẫn mờ lên lưỡi tìm đọc câu chuyện về chiếc bánh vỏ sò này.

Bánh madeleine -
NGUỒN HAPPLIFY.COM



Chiếc bánh madeleine

Câu chuyện về lai lịch xuất xứ của món bánh ngọt ngào có tên madeleine được cho là bắt nguồn từ thế kỷ thứ 18. Khi ấy, một cô hầu gái có tên là Madeleine Paulmier đã phục vụ Công tước xứ Lorraine món bánh “ruột” của mình và khiến cho ông ta vô cùng hài lòng. Chẳng những thế, ông còn mang chúng về cho con gái của mình thưởng thức, người sau đó trở thành vợ của vua Louis thứ 15. Đến đây thì không có gì ngạc nhiên khi bánh con sò madeleine nổi tiếng đến vậy (được vua và hoàng hậu ưa chuộng cơ mà). Đó là câu chuyện của thời xa xưa, quay trở về thì hiện tại, madeleine không chỉ là thứ bánh ngọt trứ danh của nền ẩm thực Pháp tinh tế, phong phú. Giờ đây, nó đã trở nên quen thuộc và xuất hiện rộng rãi trong rất nhiều tiệm trà, café của các nước trên thế giới. Người ta gọi nó là “Nàng thơ trong tiệc trà Pháp”.

Madeleine vốn thuộc dòng bánh gateaux, duy có điều trong công thức truyền thống thì tỷ lệ bơ chiếm cao hơn một chút. Chính vì lẽ đó mà thành phẩm hoàn thành ăn rất mềm, mịn và ẩm mượt (ẩm chứ không dính, ướt). Từng

miếng bánh khi cắn vào sẽ thấy ngay mùi bơ thơm ngậy cùng vị ngọt thanh của mật ong quyện tan ngay nơi đầu lưỡi. Với những ai yêu thích dòng bánh gateaux cơ bản thì chắc hẳn không thể nào chối từ được sự thơm ngon đầy quyến rũ của những chú sò nhỏ xinh này.

Nguyễn thì lại cần, rất cần một mùi hương như thế trong giây phút hiện hữu. Ôi, madeleine -loại bánh bông lan mềm hình con sò của Pháp, nhẹ, xốp, có vị béo thơm. Trong tác phẩm *Đi Tìm Thời Gian Đã Mất* (À la Recherche du temps perdu), Marcel Proust kể lại một buổi chiều đông rét mướt, khi bị nhuộm lạnh, tác giả nhấp một ngụm nước trà hòa với những mảnh vụn của một chiếc bánh “madeleine” để sưởi ấm người. Và hương vị của chiếc bánh thuở ấu thời đã đột ngột đánh thức những ký ức và cảm xúc thắm kín, đưa ông trở về quá khứ đi “tìm thời gian đã mất” ...

Thật vậy, theo một cây bút trên Facebook, “Cuộc đời của chúng ta cơ hồ được ghép bởi những mảnh ký ức. Chính thế, những mảnh ký ức vỡ làm nên đời ta. Những kỷ niệm êm đềm và thơm ngát như ngọn gió mùa xuân thổi qua thêm nhà buổi chiều xa xưa nào. Một mối tình dang dở. Một nụ hôn chưa kịp trao. Một đôi mắt ám ảnh, theo đuổi ta suốt đời. Cái nắm tay vội vàng. Một sai lầm không thể cứu vãn. Một tổn thương ta gây ra cho ai đó, hoặc ai đó gây ra cho ta. Những mảnh vỡ của ký ức, đôi khi nhọn hoắt, đôi khi nát vụn...vẫn trở về với tôi hoài vào những chiều cuối năm.

Khoảnh khắc đó, tôi có thói quen



À la
Recherche
du temps
perdu,
Marcel
Proust

ngồi xuống một nơi yên tĩnh, và nhâm nhi “chiếc bánh Madeleine” của đời mình, và cố lấp lại những mảnh vỡ đó... Chiếc bánh Madeleine của bạn là gì? Điều gì có thể đưa bạn trở lại ngày xưa? Với tôi đó là món ăn mẹ nấu như hồi bé thơ. Cuốn album cũ. Con

đường cũ. Người bạn cũ. Một món đồ chơi cũ...”

Đúng rồi. Màu của những trái vải chín, mùi hương của một đóa ngọc lan, một bàn tay ấm, một tấm ảnh cũ, những trang sách đã đọc... Tất cả đều có thể đưa ta trở về với những ngày xa xưa. Phải không

bạn? Chắc bạn cũng đã hơn một lần nhìn lại tấm ảnh chụp bên hồ nước ngày nào và thấy lại cả một thời yêu dấu nay không còn nữa.

Ôi, Nguyễn cũng muốn tìm lại thời gian đã mất. Tất nhiên mình không có tham vọng và không có tài như Marcel Proust để viết thành cả một bộ trường giang tiểu thuyết gồm tới 7 cuốn dày tổng cộng trên dưới 3,000 trang. ‘Đi tìm thời gian đã mất’, với mình, chỉ là ghi lại những kỷ niệm với gia đình và bạn hữu từ lúc tóc còn xanh cho tới bây giờ khi tóc mình bạc trắng. Không có chiếc bánh madeleine, mình sẽ nhờ tới hương trà và hương cà phê... đưa trở về những vùng trời ngày trước đang dần dần sương phủ. Chừng đó thôi, những bài Tản Mạn gom lại cũng đủ in một cuốn một hai trăm trang. Các bạn ơi, đọc Nguyễn xin ghi lại điều này.

TN- TỔNG HỢP

trẻ



NHẬN IN SÁCH

NHẬN
IN ẤN | THIẾT KẾ | MINH HỌA

CÁC LOẠI SÁCH
VỚI SỐ LƯỢNG THEO YÊU CẦU

TỪ 50 CUỐN TRỞ LÊN
BÌA CỨNG HAY MỀM

MUỐN BIẾT CHI TIẾT, XIN ĐIỆN THOẠI

972.675.4383

Email: info@trenews.net



Bà Hai Kỳ



TIỂU LỤC THẦN PHONG
GEORGIA, USA

Bà Hai Kỳ lơ mơ ngái ngủ thò chân xuống giường, chợt giật nảy cả người, nước đầu mà linh láng ngập đến tận ống quyển vậy trời. Bà tỉnh ngủ hẳn, hoảng hốt la to:

- Dậy, dậy mau, nước vô ngập nhà rồi!

Ông Hai từ trên lầu nghe bà la thế thì chạy xuống. Vợ chồng thằng Hai ngủ ở buồng sau cũng bật dậy. Cả nhà nhốn nháo lo dọn đồ đạc. Bà Hai Kỳ vừa rình mấy kiện vở học sinh vừa mếu máo:

- Hàng mới về hồi chiều, vậy mà giờ ngập hư hết ráo rồi.

Ông Hai và vợ chồng thằng Hai hì hục khiêng những món đồ còn chưa ngập để lên những bậc cầu thang. Thằng Hai bực mình chửi:

- Đ.. m.. tội nó, xả hồ giữa đêm làm sao người ta trở tay kịp? Mấy năm nay cứ liên tục xả hồ bất thành linh mà không báo trước cho dân biết.

Dọn được chút ít, sức người có hạn không theo kịp con nước đang dâng lên. Nếu nước lụt thì nó lên từ từ từng chút một, có khi cả ngày mới được 10 phân, còn nước xả hồ thì nước lên như lửa cháy. Nước từ ống quyển lên đến háng nhanh quá,

tử lạnh ngã ùm xuống, bàn ghế kê đồ cũng ngã chổng chơ, đến nước này thì cả nhà bó tay đành rút lên lầu. Bà Hai Kỳ khóc lóc:

- Hết rồi, mất sạch rồi, bao nhiêu của nả đổ sông đổ biển hết.

Thằng Hai, con trai bà Hai Kỳ luôn miệng chửi:

- Quân khốn kiếp! Tội nó xả hồ giết chết người ta.

Từ trên cầu thang nhìn xuống thấy đồ đạc nổi lênh phênh ngổn ngang, nước lên ngập cửa sổ, rồi lên đến nửa bức tường. Bà Hai đau đớn nhìn của cải hư hao lòng vừa đau vừa hận đến thần thờ,

trong lúc ấy thằng Hai lại nói:

- Sao giống hệt cảnh tàu Titanic vậy!

Bà Hai có biết Titanic là gì nhưng ngẫm hiểu là cảnh tượng nước ngập như căn nhà này. Cả nhà ra ban công nhìn xuống chợ Bà Bâu, trời ơi nước lênh láng, chỉ có một màu nước bạc. Chợ Bà Bâu xưa nay nổi tiếng sầm uất và khá giả nhất vùng. Nhà bà Hai đã mấy đời buôn bán ở đây. Bà Hai vốn thật thà chất phác, làm ăn đàng hoàng, uy tín. Bà đi mua hàng thì tuyển lựa thứ tốt nhất, bán thì cũng bán chắc thiệt, tính toán biên lai rất rành mạch, rất kỹ lưỡng, bởi vậy mà bạn hàng buôn chuyến mới ghép chữ ký vào tên bà thành ra là bà Hai Kỹ. Người bỏ hàng và người lấy hàng của bà Hai bảo nhau: “Hàng đã qua tay bà Hai Kỹ thì không cần kiểm tra nữa, biên lai tính tiền qua mắt bà Hai Kỹ rồi thì không cần xem lại”. Mọi người tin bà đến mức ấy thì đủ biết bà quả thật xứng với cái tên Hai Kỹ. Thông thường những xì thẩu Chợ Lớn bỏ hàng cho các tiệm khác thì luôn có tiền cọc và trả gởi đầu, riêng bà Hai Kỹ thì bọn họ không cần, thậm chí còn ép bỏ thêm hàng.

Trong số mấy xì Thẩu bỏ hàng cho bà Hai, có A Tỷ là gần gũi nhất, thân nhất. A Tỷ chuyên về hàng tạp hóa, văn phòng phẩm... cứ mỗi hai tuần

là gởi cho bà Hai một chuyến xe hàng. Dĩ nhiên là A Tỷ không cần bà Hai trả gởi đầu, bà muốn trả sao và lúc nào cũng được. Bà Hai mà nói cần món gì là A Tỷ lập tức gởi liền. A Tỷ nói với các bà buôn chuyến

- Bỏ hàng cho bà Hai Kỹ thì không có gì lo lắng cả”

A Tỷ mấy lần xuống tỉnh vừa thăm những bạn hàng buôn bán, vừa đi đòi nợ những mối ù lì. A Tỷ ghé thăm bà Hai Kỹ. Y cười thoải mái híp cả mắt, ôm bà Hai vỗ lưng bụp bụp:

- Ấy da, bà Hai Kỹ tốt quá, thật thà quá. Ngộ tin tưởng bà lắm, bà cần bao nhiêu hàng ngộ cũng sẵn sàng cho giao ngay. Tiền bạc bà có thì trả, chưa có thì để đó, không sao, bà đừng có lo lắng nha.

A Tỷ tin bà Hai Kỹ nhất bởi A Tỷ cũng biết tánh bà Hai rất sợ nợ, không muốn nợ, có nợ là sớm tối gì cũng lo gom tiền để trả trong thời gian sớm nhất. Nhiều lúc A Tỷ còn ép bà Hai lấy thêm hàng nhưng bà Hai không chịu nhận trong khi những tiệm buôn khác năn nỉ A Tỷ bán chịu mà A Tỷ đâu có chịu. Tình bạn bán buôn giữa bà Hai và A Tỷ khảng khít là vậy.

A Tỷ người Tiền, có sạp hàng ở Chợ Lớn, bán rất đắt, trong nhà có đến 5 người phụ việc chuyên đóng hàng đi các tỉnh. A Tỷ mập to, bụng phệ, cổ

có nọng, da sạm màu, ăn to nói lớn, tiếng Việt lơ lớ y hệt trong mấy phim Hồng Kông. Nhà A Tỷ ở đường Hậu Giang. A Tỷ giàu lắm, có tiếng là xì thẩu ở đây. Mới hôm qua xe hàng của A Tỷ chất cho bà Hai xong thì nửa đêm nước xả hồ tràn vào nhà ngập hết ráo. A Tỷ xem ti vì biết tin liền gọi điện thoại cho bà Hai, khổ nỗi hệ thống viễn thông cũng hư theo nên không sao liên lạc được, tuy vậy A Tỷ không lo lắng gì, A Tỷ biết tánh bà Hai như lòng bàn tay mình.

A Tỷ tin tưởng bà Hai Kỹ lắm, mặc dù nhiều người vẫn cứ nói A Tỷ phải cẩn thận chứ đừng quá tin người. Mậu Xìn, chủ sạp bao nylon nói với A Tỷ:

- Người Trung gian lắm, mua bán phải cẩn thận, phải có tiền cọc, phải trả gởi đầu mới chuyển hàng tiếp. A Tỷ cảm ơn nhưng bỏ qua ngoài tai, thật ra thì xưa nay người ta vẫn thường có thành kiến với người miền Trung, cho là họ keo kiệt, giựt nợ... Không phải chỉ có mỗi Mậu Xìn nói thôi đâu, nhiều người nói lắm. Những người ấy chỉ thấy những trường hợp gian như vậy rồi quơ đũa cả nắm, đâu thể nào nói xấu toàn bộ người miền Trung như vậy được! Sông có khúc người có lúc, thiên hạ bốn phương đâu đâu cũng có người ngay kẻ gian.

Người xù nào cũng có kẻ tốt người xấu. Ngay tại Sài Gòn hay miền Nam cũng đầy nhóc bọn đá cá lặn dưng, lọc lừa xù nợ, ăn quỵt chạy làng... A Tỷ nghĩ vậy, biết vậy nên ai nói gì thì nói. A Tỷ hết lòng tin tưởng ở bà Hai, thực tế cũng cho A Tỷ và nhiều người thấy. Người tốt, ngay thẳng và thật thà như bà Hai dễ gì tìm được ở đất Sài Gòn này. Bà Hai dù có tán gia bại sản bà cũng lo trả hết nợ cho người ta còn phần mình thì tính sau. Tánh bà Hai tốt như vậy, làm ăn mua bán với bà Hai bao nhiêu năm nay nên A Tỷ tin bà Hai như tin ở chính mình. A Tỷ thường nói với Mậu Xìn, A Ché và mấy xì thẩu khác:

- Mấy nị làm ăn cẩn thận là đúng dôi, tuy nhiên các nị đừng có đa nghi như Tào Tháo à nha! Người có kẻ ngay người gian, nhơn tâm hồng có giống nhau. Bà Hai Kỹ ở chợ Bà Bâu ngoài miền Trung là người tốt lắm, uy tín lắm! Cả miền Nam này chưa dễ có ai tốt hơn bà đâu à nha! Nay bà bị nạn xả hồ, nước làm hư hết hàng hóa nhưng bà sẽ lo liệu để trả nợ sớm. Mấy nị cứ nhìn là biết ngay thôi! Đừng nghi ngờ rồi đồn đại bậy bạ tội cho người ta.

-oOo-

Ngày hôm sau, nước rút ra hết, cảnh tượng nhà bà Hai thật thê thảm, toàn bộ hàng hóa hư

hồng hết, tài sản trong nhà coi như tiêu tùng, bùn đất ngập ngựa như thể ngoài đồng hoang, cả nhà ngao ngán dọn dẹp. Các tiệm buôn khác ở chợ Bà Bầu đều tương tự, ngoài chợ thì như cảnh tượng thời hồng hoang man dại. Bùn đất, nước đọng, rác rến, xác chó mèo... khắp nơi. Mỗi hôm qua còn sấm uất khá giả là vậy, chỉ qua một đêm bị xả hồ mà ra nông nổi này. Tất cả trắng tay, mất sạch tài sản. Bà Tư Hường, bà Đào Diệc, anh Bốn Nhận, chị Tám Ủ... ai nấy khóc mếu máo kêu trời không thấu. Bà Tư Hường nói:

- Hồi năm năm Nhâm Tý cũng lụt lớn chưa từng thấy nhưng đâu có tổn thất nặng như vậy, nước lụt lên chậm xịn nên dư sức dọn đồ đạc lên cao. Còn bây giờ tui cô hồn các đảng xả hồ, xả đập bất thành linh nên dân trở tay không kịp, mất hết ráo rồi!

Nghe bà Tư Hường nói, ai ai cũng uất hận, nguyên rửa chứ có biết làm được gì tui nó. Anh Bốn Nhận góp vô:

- Năm nay có lụt lội gì đâu, toàn ngập là do xả hồ, xả đập. Tui nó xây hồ búa xua, nắng thì giữ hết nước lại, mưa thì sợ bể nên xả vô tội vạ, dân lãnh đủ! Năm rồi xả hồ làm cuốn hết hoa màu, ruộng vườn của nông dân. Năm nay xả đập làm ngập hết nhà cửa, tài sản, hàng hóa của bà con xóm chợ.

Cái nạn xả hồ, xả đập chỉ chừng mười năm đổ lại và hồng biết bao giờ mới hết nạn này.

Bà Tám Ủ ra vẻ rành rọt:

- Tui thấy ti vi ở nước ngoài người dân đi kiện chính quyền nếu làm thiệt hại đến họ, ở xứ mình có mà con kiến kiện củ khoai.

Bà Tư Hường rầu rĩ:

- Kiện gì được chị ơi, ai xử? Tui nó một giuộc với nhau, phủ bệnh phủ, quận bệnh quận! Con bà nó, ăn ở thất nhân ác đức, rùng núi cạo sạch, xây hồ, xây đập tùm lum để rồi khi mưa lớn thì xả ì xèo. Chỉ có thằng dân lãnh đủ! Dân sống chết mặc bây! Tui nó ngồi trên cạp như hạm. Tui nó làm hại dân hại nước bất chấp tất cả, miễn tui nó và gia đình tui nó hốt bạc là được.

Mọi người đang than vãn kể khổ, chợt thấy bóng ông Bảy Búa đi đến nên im bật. Thằng bảy Búa là chủ tịch xã, nó bán sạch ráo ruộng ở khu Mỹ Phước, ruộng tư, ruộng công, ruộng hương hỏa từ đường... nó phân lô bán hết ráo. Những người mất ruộng đất đi kiện nhưng chẳng ai xử, thậm chí còn bị đe dọa bỏ tù vì tội gây mất đoàn kết, bôi nhọ cán bộ, tập trung gây rối... Dân mất ruộng oán hận lắm nhưng chẳng biết làm sao. Thấy thằng chả là bất ghét nhưng vẫn phải ngậm bồ hòn làm ngọt.

Thằng Bảy Búa đảo qua đảo lại, dòm ngó rồi nói vu vu:

- Lũ lụt lớn quá, nước ngập khắp nơi.

Bà Hai Kỳ đang sẵn bực tức nên nói xằng:

- Lụt gì, tui nó xả hồ đó! Nước lụt lên từ từ chậm chạp, còn nước xả hồ nó bất thần ập vô.

Thằng Bảy Búa biết nhưng nó giả vờ thế thôi, nghe bà Hai Kỳ nói vậy nên giả lả:

- Có lẽ mưa to quá, người ta sợ bể đập nên mới xả.

- Con bà tui nó, có xả cũng xả từ từ, trước khi xả cũng thông báo cho dân biết chứ, đảng này xả bất thần chẳng cho ai hay.

- Có lẽ khẩn cấp quá nên không kịp thông báo.

Hắn ta thấy bà con có vẻ bất bình quá nên nói cà lơ vài câu nữa rồi chuồn.

-oOo-

Nhà bà Hai Kỳ và các tiệm buôn khác ở chợ Bà Bầu 2 ngày nay không có điện thì nói chi điện thoại. Bà Hai nóng ruột lắm, muốn báo tin cho bạn hàng bỏ mối và A Tỷ biết nhưng không làm sao báo tin được. Bà Hai bảo thằng Hai, con trai lớn của bà:

- Con ra trạm bưu điện ngoài lộ kêu tui thợ bảo hành vô sửa đường dây, nói với nó mình chịu chi phí riêng. Điện thoại sửa xong, bà Hai lập tức gọi

cho A Tỷ:

- A lô, A Tỷ đó hả? Tui, Hai Kỳ đây! Tui cô hồn xả đập, xả hồ làm ngập cả chợ Bà Bầu, hàng hóa của tui và mấy bà khác hư hết ráo rồi, tài sản mất hết rồi. Cái xe hàng của ông vừa chất xong cũng hư hết mẹ rồi. Chuyến này tui nợ ông, chưa trả liền ngay được. Ông đừng lo lắng tui sẽ trả nhưng chậm chút, tui hồng có giựt nợ đâu!

- A Lô, A Tỷ đây! Tui cũng nghe tin rồi, tui có gọi điện liền cho bà nhưng không được. Tui biết bà, tin bà, bà đừng lo lắng chi cho mệt! Khi nào có thì trả, bà cần hàng gì thì cứ gọi, tui sẽ cho xe chở xuống. Ai chứ với bà thì tui hồng có lo gì hết!

- Cảm ơn ông nha A Tỷ, ông tốt với tui quá, hiện giờ thì tui phải lo dọn dẹp và kiểm kê lại hàng hóa mất còn bao nhiêu, khi cần tui sẽ gọi, chuyến hàng vừa rồi tui nợ lại hén!

- Ấy da, bà Hai à, bà yên tâm đi mà, tui hồng có lo lắng gì đâu! Bà cứ lo lắng hoài, khi nào có thì trả cũng được.

- Cảm ơn ông hết sức luôn nha, ông trời cay nghiệt quá A Tỷ ơi, ông trời hại tui với bà con ở chợ Bà Bầu này, làm ăn dành dụm bao nhiêu năm trời, nay ổng làm một cơn là mất trắng!

- Ấy Da, bà Hai, bà lần thần rồi, ông trời đâu có hại ai. Người hại người

đó! Tụi nó xả hồ, xả đập mới ra nông nổi này! Tui ở Sài Gòn mà giờ cũng mệt thấy bà luôn, nhà tui bao đời nay ở Sài Gòn nhưng chưa bao giờ mệt như bây giờ, hễ mưa là ngập, mưa to ngập sâu, mưa nhỏ ngập nhỏ, hổng mưa cũng ngập; ra đường thì kẹt xe kinh khủng, cướp giựt như rươi.

- Mấy nay ông có coi ti vi không? Có thằng cha gì đó làm lớn lắm, chả nói: “*thế nước đang lên, có bao giờ được như thế này chẳng?*” đúng là nước lên thiệt đó A Tỷ, nước lên khắp nơi luôn.

- Ủ, tui cũng có nghe dân giang hồ đồn đại tùm lum, nước lên kiểu này thì chết cả đám. Tui coi ti vi thấy không chỉ nước ngập chợ Bà Bâu không đâu, giờ Sài Gòn, Cần Thơ, Nha Trang, Quy Nhơn, Hà Nội, Sa Pa, Đà Lạt, Đắk Lắk... đều ngập hết ráo, chỗ nào cũng ngập, đúng là thế nước đang lên đó bà Hai.

- A Tỷ ở Sài Gòn còn đỡ khổ, tui tui dưới quê thì thảm hơn nhiều.

- Sài Gòn ngày xưa chứ giờ cũng tẻ lắm bà Hai. Thôi, bà lo dọn dẹp đi, khi nào rảnh có lên Sài Gòn thì ghé sạp tui hén! Giờ tui phải coi mấy cái đơn hàng cho tui nhỏ đóng hàng.

Bà Hai Kỹ vừa cúp điện thoại xuống thì chuông lại reo lên, bắt máy thì nghe tiếng con gái út:

- Má, nhà mình có sao không? Con nghe nước lụt ngập chợ Bà Bâu nên thấy nóng ruột quá.

- Trăng sao gì nữa con, trắng tay rồi, đồ đạc, tài sản hư hết rồi, giờ đang dọn dẹp và muốn người kéo hàng hóa hư đi đổ rác.

- Trời, giờ con chạy về phụ hén!

- Đừng, con đừng về, về cũng không làm được gì! Ở Sài Gòn lo học hành cho tới nơi tới chốn, rồi kiếm công việc gì ở đấy mà làm. Ở nhà có ba má và anh chị Hai lo được rồi. Xui quá con ơi, mới tháng rồi đường ngập nước con bị sụp ổ gà, té bị thương, xe hư tốn mấy triệu bạc, giờ nước ngập nhà, hàng hóa hư hết, năm tháng xui gì đâu á!

- Năm tháng xui gì má! Tụi nó xả hồ xả đập là xui tận mạng cho dân, xui thường xuyên, giờ hổng xui bởi cái năm cái tháng nữa. Tai họa cứ chờ chực mỗi khi chúng xả nước,

- Con yên tâm đi, má ráng nuôi con ăn học cho xong rồi tính tiếp. Má bye con đây, kiếm gì ăn chứ hai ngày nay có nấu nướng gì được đâu. Con đừng về đấy! tiền tàu xe mắc mớ, việc học hành lỡ buổi, có về cũng chẳng được gì! Xưa lũ lụt thì trời làm, giờ xả hồ mình lãnh đủ con ơi!

TLTP

ẤT LĂNG THÀNH, 1223

Mời bạn đặt câu hỏi với mục



An Sinh Xã Hội (Social Security) là những vấn đề về:

- Trợ cấp hưu trí
- Trợ cấp người già
- Trợ cấp tàn tật

Do cô Angie Hồ Quang phụ trách.
Nếu quý bạn có câu hỏi xin email đến Ban Biên Tập Trẻ tại:

bientap@trenews.net



Phúc Lợi Xã Hội [Texas Health and Human Services Commission (HHSC)] là cơ quan quản trị các chương trình trợ giúp các gia đình với các dịch vụ về thực phẩm, chăm sóc sức khỏe, bao gồm các chương trình Phụ nữ, Trẻ sơ sinh và Trẻ em (WIC), Trợ cấp Y tế cho Trẻ em (Children's Medicaid, Hỗ trợ Dinh dưỡng Bổ sung (Supplemental Nutrition Assistance Program-SNAP).

Mục “Phúc Lợi Xã Hội” do cô Cindy Thu Hoàng là nhân viên của bộ Y tế Tiểu Bang, phụ trách.

Nếu quý bạn có bất kỳ thắc mắc gì, xin gửi câu hỏi về:

bientap@trenews.net



LỜI GIỚI THIỆU: Angie Hồ Quang đến Hoa Kỳ năm 1984 theo diện tị nạn, bà quyết định chọn con đường phục vụ đồng hương. Khởi đầu, bà là Giám đốc cơ quan tìm việc làm cho người Việt. Năm 1991, bà làm cho sở An Sinh Xã Hội đến 2020. Bà thường xuyên cộng tác với báo chí, các trang web, các đài phát thanh và truyền hình nhằm hướng dẫn đồng hương trong các luật lệ và các chương trình ASXH. Trê hân hạnh được sự cộng tác của bà, và độc giả ở khắp nơi có thể viết thư gửi qua bưu điện hoặc email nhờ bà Angie Hồ Quang giúp đỡ các vấn đề về An sinh Xã hội. Thư từ xin gửi về: Mục "An Sinh Xã Hội"

3202 N. Shiloh Rd., Garland, TX 75044 hoặc Email: bientap@trenews.net

YÊU CẦU

Thưa năm nay chúng tôi đã nhận được cuốn MEDICARE & YOU 2025 do chính phủ gửi đến tận nhà. So với năm 2024 thì năm 2025 có thật nhiều thay đổi quan trọng, nhất là phần D (Drugs). Vì tiếng Anh, rất nhiều người lớn tuổi còn rất yếu kém để thông hiểu rõ ràng. Xin quý báo vui lòng dịch thuật tóm tắt những điều lệ quan trọng nhất trong Medicare 2025.

Trân trọng và xin đa tạ

Bảo hiểm Mua thuốc theo toa Medicare (Phần D)

(tiếp theo kỳ trước)

Kế hoạch thanh toán thuốc theo toa của Medicare

Bắt đầu từ năm 2025, tùy chọn thanh toán mới phù hợp với Mua thuốc theo toa hiện tại của quý vị để giúp quý vị quản lý chi phí thuốc tự trả của mình, bằng cách phân bổ chúng trong suốt năm dương lịch (từ tháng Giêng đến tháng Mười Hai). Tùy chọn thanh toán này có thể giúp quý vị quản lý chi phí của mình, nhưng nó không giúp quý vị tiết kiệm tiền hoặc giảm chi phí thuốc.

Nếu quý vị chọn tùy chọn thanh toán, mỗi tháng quý vị sẽ tiếp tục thanh toán lệ phí bảo hiểm chương trình của mình (nếu có) và quý vị sẽ nhận được hóa đơn từ chương trình sức khỏe hoặc thuốc để thanh toán cho thuốc theo toa của mình (thay vì thanh toán cho nhà thuốc). Tất cả các chương trình đều cung cấp tùy chọn thanh toán này và việc tham gia là tự nguyện. Không mất bất kỳ chi phí nào để tham gia vào Chương trình Thanh toán Theo

toa Medicare. Liên lạc với chương trình của quý vị hoặc truy cập [Medicare.gov/prescription-payment-plan](https://www.medicare.gov/prescription-payment-plan) để biết thêm thông tin và tìm hiểu xem tùy chọn thanh toán này có phù hợp với quý vị hay không.

Hình phạt ghi danh trễ của Mua thuốc theo toa Medicare (Phần D) là gì?

Tiền phạt ghi danh trễ là số tiền được thêm vĩnh viễn vào lệ phí Mua thuốc theo toa Medicare (Phần D) của quý vị. Quý vị có thể phải trả tiền phạt ghi danh trễ nếu quý vị ghi danh bất cứ lúc nào sau khi Thời gian Ghi danh Ban đầu của quý vị kết thúc và có khoảng thời gian từ 63 ngày trở lên liên tiếp khi quý vị không có Mua thuốc theo toa Medicare hoặc Mua thuốc theo toa đáng tin cậy khác. Quý vị thường sẽ phải trả tiền phạt đến khi quý vị có Mua thuốc theo toa Medicare.

Tôi sẽ phải trả thêm bao nhiêu tiền phạt cho việc ghi danh trễ? Phí phạt ghi danh muộn phụ thuộc vào thời gian

quý vị không có Mua thuốc theo toa đáng tin cậy. Hiện tại, tiền phạt ghi danh trễ được tính bằng cách nhân 1% “chi phí bảo hiểm người thụ hưởng cơ bản quốc gia” (\$34.70 vào năm 2024) với số tháng đầy đủ, không được bảo hiểm mà quý vị đủ điều kiện nhưng không có Mua thuốc theo toa Medicare (Phần D) và không có Mua thuốc theo toa đáng tin cậy khác. Số tiền được làm tròn số và thêm vào lệ phí bảo hiểm hàng tháng của quý vị.

“Lệ phí bảo hiểm thụ hưởng cơ bản quốc gia” có thể tăng hoặc giảm mỗi năm. Nếu điều đó xảy ra, số tiền phạt quý vị phải trả có thể tăng hoặc giảm. Sau khi quý vị nhận được Mua thuốc theo toa Medicare, chương trình sẽ cho quý vị biết quý vị có nợ tiền phạt hay không và lệ phí bảo hiểm của quý vị sẽ là bao nhiêu

Nếu tôi không đồng ý với phí phạt ghi danh trễ thì sao? Mua thuốc theo toa Medicare của quý vị sẽ gửi cho quý vị một lá thư nói rằng quý vị phải trả tiền phạt ghi danh trễ. Nếu quý vị không đồng ý với số tiền

phạt của mình, quý vị có thể yêu cầu xem xét lại (thường trong vòng 60 ngày kể từ ngày ghi trên thư). Điền vào “mẫu yêu cầu xem xét lại” mà quý vị nhận được cùng với thư của mình trước ngày được liệt kê trong thư. Quý vị có thể cung cấp bằng chứng hỗ trợ trường hợp của mình, chẳng hạn như thông tin về Mua thuốc theo toa đáng tin cậy trước đó. Nếu quý vị cần giúp đỡ, hãy gọi cho chương trình của quý vị.

Những loại thuốc nào được đài thọ? Tất cả các chương trình phải bao trả một loạt các loại thuốc theo toa, bao gồm hầu hết các loại thuốc trong một số “nhóm được bảo vệ” nhất định, như thuốc điều trị ung thư, HIV/AIDS hoặc trầm cảm. Trước khi ghi danh một chương trình, hãy nhớ xem lại danh mục thuốc.

Một chương trình có thể có một số thay đổi đối với danh sách thuốc trong năm. Ví dụ: chương trình của quý vị có thể thay đổi danh sách thuốc trong năm vì các liệu pháp điều trị bằng thuốc thay đổi, các loại thuốc mới được phát hành hoặc thông tin y tế mới có sẵn. Chương trình đồng bảo hiểm của quý vị có thể tăng đối với một loại thuốc biệt dược hoặc thuốc generic cụ thể khi nhà sản xuất tăng giá. Khoản đồng thanh toán hoặc đồng bảo hiểm

của quý vị có thể tăng lên khi một chương trình bắt đầu cung cấp phiên bản chung của thuốc biệt dược hoặc phiên bản sinh học tương tự của sản phẩm sinh học gốc, nhưng quý vị vẫn tiếp tục dùng thuốc biệt dược hoặc sản phẩm sinh học gốc.

LƯU Ý: Medicare Phần B bao trả một số lượng hạn chế các loại thuốc theo toa ngoại trú.

Mua thuốc theo toa Medicare (Phần D) bao gồm các loại thuốc, như buprenorphine, để điều trị Rối loạn Sử dụng Opioid. Nó cũng bao gồm các loại thuốc, như methadone, khi được kê đơn để giảm đau (nhưng không được bảo hiểm theo Phần D để điều trị Rối loạn Sử dụng Opioid). Phần D thường đặt thuốc vào các cấp độ khác nhau được gọi là “bậc” trên danh mục thuốc của chương trình. Thuốc ở mỗi tầng có chi phí khác nhau. Ví dụ, một loại thuốc ở tầng thấp hơn thường sẽ có giá thấp hơn một loại thuốc ở tầng cao hơn.

Điều gì xảy ra nếu thuốc của tôi ở cấp cao hơn? Trong một số trường hợp, nếu thuốc của quý vị ở cấp cao hơn và bác sĩ kê toa của quý vị (bác sĩ hoặc nhà cung cấp dịch vụ chăm sóc sức khỏe khác được phép viết đơn thuốc một cách hợp pháp) nghĩ rằng quý vị

cần loại thuốc đó thay vì một loại thuốc tương tự ở cấp thấp hơn, quý vị hoặc bác sĩ kê toa của quý vị có thể yêu cầu chương trình của quý vị cho một ngoại lệ để có được đồng bảo hiểm thấp hơn hoặc đồng thanh toán cho thuốc ở cấp cao hơn.

Các Chương trình Mua thuốc theo toa Medicare (Phần D) có thể thay đổi danh mục thuốc của họ bất cứ lúc nào. Chương trình của quý vị có thể thông báo cho quý vị về bất kỳ thay đổi danh mục thuốc nào ảnh hưởng đến các loại thuốc quý vị đang dùng. Liên lạc với chương trình của quý vị để biết danh mục thuốc hiện tại hoặc truy cập trang web của chương trình. Quý vị cũng có thể truy cập [Medicare.gov/plan-compare](https://www.medicare.gov/plan-compare) hoặc gọi 1-800-MEDICARE (1-800-633-4227) để tìm hiểu xem thuốc có trong danh mục thuốc của chương trình của quý vị hay không. Thành viên sử dụng máy TTY có thể gọi số 1-877-486-2048.

Tóm tắt, một số thay đổi đối với Medicare Phần D vào năm 2025

- Giới hạn chi phí tự chi trả: Giới hạn \$2,000 hàng năm đối với chi phí tự chi trả cho các loại thuốc Phần D. Giới hạn này có thể tăng lên mỗi năm.

- Kế hoạch thanh toán thuốc theo toa của

Medicare: Người ghi danh có thể chọn trả góp chi phí thuốc theo toa hàng tháng thay vì thanh toán tất cả cùng một lúc.

- Giới hạn chia sẻ chi phí: Chia sẻ chi phí cho các loại insulin được đài thọ sẽ vẫn ở mức \$35 mỗi tháng và các vắc-xin dành cho người lớn được khuyến nghị sẽ vẫn miễn phí.

- Chương trình giảm giá của nhà sản xuất: Chương trình này sẽ thay thế Chương trình Giảm giá Khoảng trống Bảo hiểm.

- Phúc lợi Phần D bổ sung: Những lợi ích này sẽ được tính vào chi phí tự chi trả của cá nhân.

- Kế hoạch trách nhiệm pháp lý: Các kế hoạch sẽ tăng trách nhiệm pháp lý về phúc lợi Phần D, nhưng điều này sẽ được bù đắp bằng khoản trợ cấp lớn hơn của chính phủ.

- Đàm phán thuốc Phần D

CMS sẽ đàm phán giá cho 15 loại thuốc nữa vào năm 2025, giá sẽ có hiệu lực vào năm 2027.

- Phí bảo hiểm Phần D trung bình: Lệ phí bảo hiểm Phần D trung bình được dự đoán sẽ giảm \$7.45 vào năm 2025 xuống còn \$46.50.

AHQ



VÉ ĐI VIỆT NAM

TUẦN LỄ TỪ
17-10-2024 - 23-10-2024

TÊN HÃNG	STOP	TẠI	GIÁ TIỀN
CATHAY PACIFIC	3	DTW, LAX, HKG	\$1.026
ASIANA AIRLINES	2	LAX, ICN	\$1.039
AMERICAN AIRLINES	2	SFO, NRT	\$1.040
PHILIPPINE AIRLINES	2	LAX, MNL	\$1.106
JAPAN/AMERICAN	2	SFO, NRT	\$1.141
ANA	2	LAX, HND	\$1.143
KOREAN AIR	1	ICN	\$1.180
TURKISH AIRLINES	1	IST	\$1.306
AMERICAN/CHINA	2	LAX, ICN	\$1.414

*Giá vé thay đổi trong ngày
*Mỗi tiểu bang có giá khác nhau



TỈ GIÁ HỐI ĐOẠI

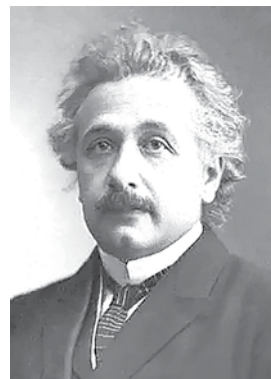
NGOẠI TỆ	VIỆT NAM
ĐÔ LA MỸ	\$24,550 VN ĐỒNG
EURO	\$26,595 VN ĐỒNG
ĐÔ LA CANADA	\$17,792 VN ĐỒNG
ĐÔ LA ÚC	\$16,496 VN ĐỒNG
YEN NHẬT	\$163.16 VN ĐỒNG
TIỀN US	NGOẠI TỆ
1 USD	148,746 YEN NHẬT
	0.91123 EURO
	0.76216 BẢNG ANH
	1.35776 CANADA
	0.85838 THỤY SĨ



Ngày nay trong lịch sử

17/10/1933

Ngày 17 tháng 10 năm 1933, nhà khoa học Albert Einstein, nhà vật lý vĩ đại nhất mọi thời đại, đã từ bỏ nước Đức sang Mỹ tị nạn. Năm 1939, ông cảnh báo Mỹ về việc Đức đang ra sức chế tạo bom nguyên tử. Chính phủ Mỹ cấp tốc hành động và có được những quả bom đầu tiên.



17/10/1956

Ngày 17 tháng 10 năm 1956, bộ phim "80 ngày vòng quanh thế giới" được đạo diễn Michael Anderson dựa theo tác phẩm "Around the World in 80 Days" của Jules Verne khởi chiếu ở New York. Phim thành công rực rỡ về danh tiếng và tài chính. Chi \$6 triệu, thu về \$33 triệu và đoạt 5 giải Oscar.



Đạo diễn Michael Anderson (trái) và nhà sản xuất Michael Todd (giữa) tại phim trường



BÁNH BÈO

LỜI GIỚI THIỆU: Những phát biểu của những người lãnh đạo, đôi khi được xem là chân lý, lời vàng thước ngọc. TT Nguyễn Văn Thiệu nổi tiếng với câu “Đừng nghe những gì CS nói, mà hãy nhìn những gì CS làm”. Lãnh đạo CSVN cũng phát biểu rất nhiều, được dân mạng xem như “thuốc đo” về khả năng của họ. Mời bạn theo dõi chọn lọc của Bánh Bèo...

4,000 năm văn hiến giờ còn lại 80 năm, nói như Tô Lâm thì CSVN không phải là người Việt Nam, không có tổ tiên... CSVN,



Thiệt ra là "Sau 1975..."



Phạm Minh Chính - Thủ tướng CSVN

Ngay khi đội quân 30 cảnh sát biển Trung Quốc hành hung và cướp bóc tàn nhẫn 10 ngư dân Việt Nam ở vùng biển Hoàng Sa - Việt Nam. Thì:



Hồ Đức Phúc - Phó Thủ tướng CSVN

"Hàng năm, ông Nguyễn Đức Thái (cựu Chủ tịch Hội đồng thành viên Công ty Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam - thuộc Bộ Giáo dục CSVN) nhận hối lộ tới 20 tỷ VND để tạo điều kiện cho doanh nghiệp trúng các gói thầu in sách giáo khoa..."



Nguyễn Tiến Thanh
Tân Chủ tịch Hội đồng thành viên kiêm tổng giám đốc Công ty Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam



Hoang đường!

Bây giờ nói trái
đất hình vuông
cũng không ai bỏ
tù - NGUỒN ẢNH: GOOGLE

Xưa và nay, luôn có những lý thuyết vô lý được sanh ra và lan truyền, thậm chí thành một đạo luật nếu kẻ nắm quyền (và độc tài) tin vào lý thuyết đó...



DU UYÊN
SÀI GÒN, VN

Ví dụ:
Đa số nhân loại ngày nay không thể sống thiếu những hình ảnh, từ trên mạng xã hội tới báo chí lẫn ngoài đường, đâu đâu cũng có hình ảnh đủ chủ đề. Nhưng người Trung Hoa cổ xưa từng cho rằng máy chụp ảnh có thể “cướp” đi linh hồn con người và đã có rất, rất nhiều người xưa tin về cái lý thuyết này. Hoang đường!

Gọn nhẹ và dễ xài, tới nay chưa có thứ nào thay thế được một cây dù dùng để che mưa, che nắng cho một người đi bộ. Nhưng hồi xưa, Jonas Hanway (1712-1786) bị mọi người xúm vào chỉ

trích, thậm chí còn có người ném trứng gà vào người Jonas... vì ông che dù khi trời mưa. Theo quan niệm của người Anh thời bấy giờ, mưa chính là thiên ý của Chúa, dùng vật che mưa chính là không tuân theo lời dạy của Chúa. Hoang đường!

Những kẻ xấu xa cũng thích ánh sáng của bóng đèn. Vậy mà nghe đồn hồi 1878, khi nhà phát minh Thomas Edison (1847-1931) bắt tay nghiên cứu bóng đèn dây tóc đã bị nhiều người khinh bỉ chê bai. Họ cho rằng thứ ánh sáng đó trái với tự nhiên. Nhiều người còn ví đèn dây tóc giống như những đốm

sáng ma trời và chỉ có thể sử dụng trong truyện cổ tích. Một ủy viên của Nghị viện Mỹ từng phát biểu: “*Bóng đèn của Edison chỉ hữu dụng ở phía bên kia Đại Tây Dương, không phải nước Mỹ*”. May mà vị ủy viên trên không nắm quyền cao và không phải quan chức ở một nhà nước độc tài, nếu không thì Edison đã bị cấm phát minh ra bóng đèn... Hoang đường!

Năm 1633, nhà triết học, toán học và thiên văn học người Ý - Galileo Galilei đã phải đến Rome để đối mặt với tòa án dị giáo vì khẳng định “Trái đất quay xung quanh Mặt Trời”. Theo lệnh

của Tòa án dị giáo Roma, Galileo cuối cùng buộc phải từ bỏ thuyết nhật tâm của mình và bị quản thúc bởi Giáo hội cả đời. Lý do là quan điểm của Giáo hội thời đó cho rằng Trái đất là trung tâm của vũ trụ và tất cả những ý kiến phản bác lại điều đó đều bị cho là dị giáo. Tận năm 1992, Vatican mới chính thức thừa nhận sai lầm của mình trong việc tuyên án Galileo trong phiên tòa nổi tiếng năm 1633. Bây giờ nói trái đất hình vuông cũng không ai bỏ tù. Hoang đường!

Trong cái rủi có cái may, Galileo Galilei chỉ bị giam lỏng tại gia và câu chuyện của ông vẫn được sử sách ghi lại. Nếu là một chánh quyền hay giáo hội cổ xưa khác, có lẽ nhà thiên văn học đại tài này không thể còn sống, mọi dấu tích về ông và sự bất công ông phải nhận cũng chìm sâu xuống dòng chảy lịch sử vì không ai được phép nhắc lại. Ngay cả thời hiện đại, ở nhiều nơi trên thế giới, người nắm quyền vẫn “hành quyết” người dân tùy ý và xóa sổ họ khỏi mọi góc ngách internet, như trào lưu “phong sát” nghệ sĩ (cấm hoạt động nghệ thuật, xuất hiện trên truyền hình, xuất hiện trước công chúng) ở Trung Quốc những năm gần đây (đang lan dần tới Việt Nam). Hay câu chuyện về những cái vỗ tay khí thế, những giọt nước mắt phun trào khi



Gặp Kim Jong-un, người lớn lẫn con nít cũng phải khóc
- NGUỒN ẢNH: KCNA



Sự kiện “Thiên An Môn” biến mất trong lịch sử Trung Quốc, dấu thế giới vẫn ghi nhớ và tưởng niệm hằng năm
- NGUỒN ẢNH: GETTY IMAGES

gặp lãnh tụ của người dân Bắc Triều Tiên, họ có thật sự muốn làm như vậy? Hoang đường!

Và, điều gì đã xảy ra với phụ nữ và trẻ em gái Afghanistan từ năm 2021, sau khi Taliban nắm quyền đất nước này: Taliban đã ra lệnh đóng cửa các trường trung học dành cho nữ sinh, cấm phụ nữ học đại học, cấm phụ nữ làm việc cho các tổ chức phi chính phủ bao gồm của Liên Hợp Quốc. Phụ nữ bị hạn chế đi lại nếu như không có nam giới đi kèm, và cấm họ đến các địa điểm công cộng như công viên hay phòng tập thể dục, phụ nữ không được cất tiếng nơi công cộng, không được nhìn thẳng vào những người đàn ông không có quan hệ huyết thống hoặc hôn nhân với họ. Taliban đã yêu cầu đóng cửa tất cả các thẩm mỹ viện trên cả nước. Trong khi đó, ngành công nghiệp này sử dụng khoảng 60,000 phụ nữ, và nhiều người trong số họ là trụ cột kinh

tế duy nhất của gia đình. Ngoài ra, theo quy định của Taliban, nữ bệnh nhân chỉ được các nữ y tá và nữ bác sĩ chăm sóc. Trong khi lệnh cấm phụ nữ học trung học và đại học đồng nghĩa với việc tất cả nữ sinh y khoa không thể hoàn thành việc học và tốt nghiệp. Điều này sẽ dẫn tới sự thiếu hụt các nữ bác sĩ, nữ hộ sinh, và nữ y tá trong tương lai và các bệnh nhân nữ sẽ làm gì ngoài chờ chết? Vào năm 2022, chính quyền Taliban cũng yêu cầu các chủ doanh nghiệp không phát nhạc tại các sự kiện đông người, nhưng điều luật này không được giám sát quá chặt chẽ. Theo cách giải thích của Taliban, âm nhạc là thứ đi ngược lại với lời răn của đạo Hồi. Lực lượng này khẳng định, chỉ có giọng nói của con người mới tạo ra các giai điệu, và nó chỉ được dùng để ca ngợi thánh thần. Hoang đường!

Phát biểu tại Liên Hiệp Quốc cuối tháng 9-2024, minh tinh Hollywood Meryl Streep đã ghim vào lịch sử những câu nói lay động:

“Ngày nay ở Kabul, một con mèo cái còn tự do hơn một người phụ nữ. Một con mèo có thể ngòai và cảm nhận ánh nắng chiếu lên mặt, nó có thể đuổi theo lũ sóc trong công viên.”

“Ngày nay, một con sóc có nhiều quyền hơn một

bé gái ở Afghanistan bởi vì công viên đã bị Taliban đóng cửa đối với phụ nữ và bé gái.”

“Một con chim có thể hót ở Kabul, nhưng một bé gái không thể hát ở nơi công cộng. Đây là điều kỳ quặc. Đây là sự đàn áp quy luật tự nhiên.”

“Tôi cảm thấy rằng, Taliban đã ban hành hơn 100 sắc lệnh ở Afghanistan, tước đoạt quyền giáo dục và việc làm của phụ nữ và trẻ em gái, quyền tự do ngôn luận và đi lại của họ. Họ đã giam giữ một nửa dân số của mình.”

Tuy đa số nhân loại sẽ lạnh người, cay mũi khi nghe về số phận của những phụ nữ và trẻ em gái Afghanistan giữa thời hiện đại ngày nay, nhưng những kẻ nắm quyền

của Taliban (thậm chí là đa số dân ông ở đất nước này) không mấy may rung động, họ cho đó là lẽ tự nhiên. Taliban luôn bác bỏ mọi chỉ trích về chính sách của họ, đặc biệt là những chính sách ảnh hưởng đến phụ nữ và trẻ em gái. Chính quyền này khẳng định hành động phù hợp với giải thích về luật Hồi giáo Sharia. Hoang đường!

Chưa hết hoang đường, Ấn Độ, đất nước nổi tiếng với ẩm thực đường phố không vệ sinh, những vụ hiếp dâm tập thể và đặc biệt là sự phân biệt giai cấp tàn nhẫn. Xã hội Ấn Độ chia thành 5 giai tầng cách biệt, đứng đầu là người Brahman (Bà la môn) “cao quý nhất”, đứng sau lần lượt là Kshatriya (chiến binh), Vaishyas (nhà buôn),

Shudras (thợ thuyền, nông dân). Dưới cùng, nằm ngoài hệ thống giai cấp của Ấn Độ giáo, là tầng lớp “Dalits”, từ có nghĩa “bị áp bức”. Những người tầng lớp khác không muốn tiếp xúc, và không muốn chạm bất cứ vật gì người Dalits đã chạm vào. Những người Dalits chịu sự sỉ nhục và bạo lực cực đoan. Dalits là lớp tiện dân cùng khổ sống ngoài lề xã hội, bị những người thuộc các tầng lớp trên đối xử như súc vật. Trong mọi lĩnh vực từ kinh tế, chính trị, xã hội, giáo dục... họ đều bị đẩy ra, nhận mọi bất công, bất công từ việc đặt tên. Theo truyền thống đã có hàng trăm năm ở các vùng nông thôn, mỗi khi đứa trẻ được sinh ra, gia đình sẽ tìm tới các đền thờ của đạo Hindu để xin tên đặt cho con họ. Với người Dalits, tức thuộc tầng lớp thấp nhất trong xã hội, những cái tên thường mang tính xúc phạm, hay nhẹ nhàng hơn là mỉa mai hoặc hoàn toàn vô nghĩa. Hoang đường hơn hết là hầu như đa số dân Ấn buông tay chấp nhận chuyện phân biệt giai tầng xã hội và đối xử bất công với tầng lớp Dalits, ngay cả đa số người Dalits. Họ cho rằng đó là “cái số”, là do “thiên mệnh”.

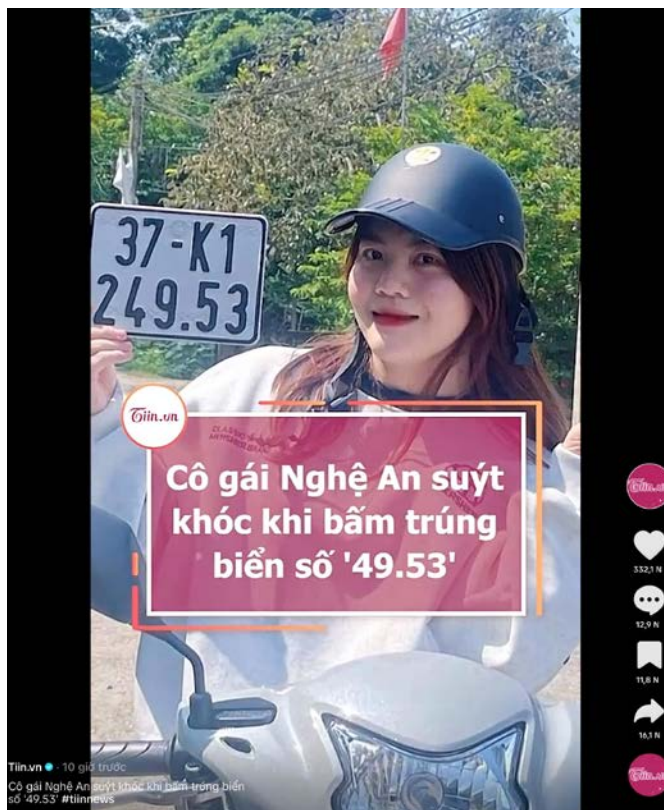
Việt Nam thì sao, may mắn là Việt Nam ngày nay phụ nữ và trẻ em gái đã tự do hơn thời phong



Mèo, sóc và chim còn tự do hơn phụ nữ và trẻ em gái ở Afghanistan - NGUỒN ẢNH: BBC

kiến ở Việt Nam và thời hiện đại ở Afghanistan. Phụ nữ và trẻ em gái Việt dầu gái hay trai đều được đến trường, đều được đi làm, đều được/bị hưởng những bất công của xã hội như nhau. Các tầng lớp xã hội ở Việt Nam vẫn có những sự phân biệt rõ nhưng không lộ rõ bất công như Ấn Độ, vẫn sẽ có những giai tầng “bình đẳng hơn”... Nói chung, Việt Nam đáng sống hơn hầu hết các nước kể trên, ngoài các nước kể trên thì tôi không dám bảo đảm, cũng không dám nói nhiều. Sợ bị đồn là không yêu nước.

Xin kết bài bằng một bài viết mà báo trong nước ngày 4-10-2024 đồng loạt đăng, tựa đề



“Cô gái ở Nghệ An suýt khóc khi bấm trúng bảng số ... 49.53”
- NGUỒN ẢNH: TIN.VN

na ná nhau, chung quy là: “*Cô gái 19 tuổi ở Nghệ An suýt khóc khi bấm trúng biển số... 49.53.*” Tôi không biết sao cô suýt khóc khi có tiền mua xe mới ở tuổi quá trẻ nên tò mò bấm vào coi. Thì ra, theo các báo thì do quan niệm của một số người Việt, tuổi 49 và tuổi 53 được xem là hạn lớn của đời người. Vì vậy, số 49 hay số 53 đều bị coi là những con số không may mắn. Bởi vậy mà mọi người (ngay cả các nhà báo) nghĩ rằng cô gái 19 tuổi kia đã “suýt khóc” khi nhận được bảng số xe trên, còn cô thì không. Vẫn vui vẻ đăng hình xinh xắn khoe lên mạng xã hội...

DU



NGÀY 1-10-2024

Hoangvy Tran

Tôi vừa nhận được tập thơ “Và em, lễ khấn dòng” của nhà thơ Francis Assisi LÊ ĐÌNH BẢNG, thông qua địa chỉ của tòa soạn Báo Trẻ. Trước hết xin chân thành cảm ơn quý báo đã chuyển giúp thi phẩm của anh Đình Bảng, một “thần tượng” ngày xưa của THV ở Ngàn Thông. Cảm ơn nhà thơ đã còn “nhớ” THV một cộng tác “chập chững” ban đầu của Bán nguyệt san Ngàn Thông (Sài Gòn). Mong được biết địa chỉ của anh Đình Bảng hoặc Email, để trao đổi và tâm sự. Trân quý.

Chúng tôi đã chuyển yêu cầu của bạn đến nhà thơ Francis Assisi Lê Đình Bảng. Chúc bạn sớm được hồi âm.

NGÀY 5-10-2024

Dzung Le

Ban đầu đọc cái tựa “Làm gì khi hết dầu?” tôi ngỡ là một bài tản văn thời xưa thời xưa, nói về giai

đoạn nghèo khó sau ngày “giải phóng miền lam”, lúc đó nhà tôi còn đốt đèn bằng dầu diesel, khói bay mù trời, phải chùi bóng đèn mỗi 5 phút... nhưng hóa ra là một bài về năng lượng tương lai, rất hay, cách diễn giải dễ hiểu và thông tin đa dạng. Trong bài có nhắc đến Trung Quốc và Nam Hàn đều thử nghiệm lò nhiệt hạch (nuclear fusion), nhưng tại sao Mỹ không có, không lẽ kỹ thuật Mỹ kém hơn sao?

Cảm ơn bạn đã “lo lắng” cho nước Mỹ. Hiện nay, Mỹ vẫn là lãnh đạo chính trong dự án ITER ở Pháp. Dĩ nhiên, họ sẽ thiết kế những lò nhiệt hạch trong tương lai, nhưng không phải lúc này, vì chi phí rất cao. Nếu so với việc khai thác điện năng từ một lò nhiệt hạch, trong thời điểm này sẽ đắt đỏ gấp nhiều lần dùng dầu hoặc gas.

NGÀY 6-10-2024

Huynh N. Nga

Trẻ có những bài viết và mục rất hay. Mục “Miệng nhà quan” vui gần chết, không đựng hàng, chỉ vài dòng mà nói lên cả một hiện trạng (be bét) của đất nước. Hai tác giả hợp “khẩu” với tôi là Trần Lý Lê, Tường Năng Tiến, dấu “địa bàn hoạt động” của họ rất khác xa nhau. Kỳ này đọc “cô công chúa đáng ghét” của Trần Lý Lê vừa thông cảm vừa tức cười...

Suy Đi Ngẫm Lại

Người ta hy sinh bản thân để có được tất cả. Rồi khi có được tất cả, người ta lại hối hoảng tìm lại bản thân.

KHUYẾT DANH



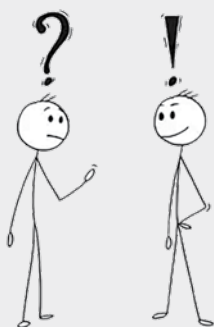
Người ta vội vã phán xét người khác để tránh chính mình bị phán xét.

ALBERT CAMUS



Gặp nhau nhìn quần áo
Xa nhau nhìn tâm hồn.

TỤC NGỮ NGÀ



MINH HẢI

Dạy trẻ cách cư xử

C húng ta đã hơn một lần bàn về việc dạy dỗ và uốn nắn trẻ. Đây là vấn đề khá phức tạp đòi hỏi sự hiểu biết và kiên nhẫn.

Một độc giả hỏi bà Peggy, tác giả sách Etiquette: Xin bà giúp tôi. Cậu con trai 7 tuổi của tôi gần đây bỗng nhiên quên hết những cách ứng xử tốt đẹp mà hẳn từng quen thuộc. Cháu không còn biết nói “xin vui lòng” và “cám ơn” trong ngôn ngữ hàng ngày. Cháu cũng lơ luôn việc giới thiệu những người bạn đến chơi nhà với mẹ mình. Trong bữa ăn cu cậu cũng mặc sức nói chuyện với cái miệng mở lớn đầy thức ăn. Thật ra cháu không cố ý hành động thô kệch như thế nhưng là mẹ tôi cảm thấy hết sức nản lòng.

Peggy trả lời: Cậu con của bà không cố ý hành xử thô bạo mà chỉ làm theo lứa tuổi trong lúc nhìn thấy quanh mình nhiều sự đổi thay. Trẻ con thường bị xúc động thái quá (stress) khi trải qua nhiều biến đổi trong cách thức ứng xử và học hỏi lúc thường xuyên xa nhà. Thời gian này trí óc trẻ thơ của cậu bé tiếp xúc với quá nhiều tình huống ứng xử do đó quên đi những thói quen tốt đẹp hằng có. Điều này cũng dễ hiểu thôi vì cậu bé con bà đã đụng phải những cách ứng xử thô thiển giữa đám bạn bè ở trường học và ngay cả ngoài đời.

Vậy bà cứ tỉnh táo quan sát và nhắc nhở cháu khi thấy cần, nhưng tránh những lời quá mức và nhất là phê bình cháu trước mặt mọi người. Hãy trình bày cho cháu hiểu những điều tốt của việc hành xử đúng cách. Giờ đây cháu quen suy nghĩ một cách cụ thể và có thể thấy được sự thô kệch của việc nói chuyện với cái miệng đang nhai khiến người đối diện phải khó chịu. Nên tạm thời tránh nói đến những cách ứng xử đang thịnh hành. Con bạn đang từ từ trở về lại với những cách hành xử tốt đẹp đã có. Và bà hãy bình tĩnh, thông thả giảng giải những cái tốt đẹp trẻ cần học tập và noi theo.

MH- THEO ETIQUETTE



BẢO HUÂN



Dấu hiệu cần lưu ý khi mua nhà



LÂM ĐÌNH
RICHARDSON, TX.

Khi mua nhà, điều quan trọng là phải chú ý đến các hư hại tàng ẩn có thể dẫn đến chi phí sửa chữa lớn. Nếu bạn nhận thấy bất kỳ dấu hiệu cảnh báo nào sau đây, bạn nên cân nhắc.



1. Các vết nứt trên tường hoặc sàn nhà:

Những cánh cửa khó đóng hoặc khung cửa bị lệch. Điều này có thể là dấu hiệu cho thấy móng bị vấn đề. Mặc dù những ngôi nhà cũ thường có sự lún theo thời gian, không phải trường hợp nào cũng là bình thường.

2. Dấu Hiệu Côn Trùng Gây Hại: Tìm kiếm các dấu hiệu của côn trùng như phân, dây điện bị gặm hoặc lỗ thủng trên các phần gỗ. Một vài con chuột có thể không đáng lo ngại, nhưng một ổ mối xâm nhập sẽ gây thiệt hại lớn và rất khó trị. Tốt nhất là thuê một chuyên gia kiểm tra côn trùng.

3. Chỗ Sơn Vá Không Đồng Nhất: Một lớp sơn mới thường được che lấp vài khiếm khuyết trước khi bán nhà. Hãy xem kỹ hơn về lý do của việc sơn phết này.

4. vết ố: Những vết ố trên tường hoặc trần nhà cho thấy có gì đó chưa ổn. Hãy tìm hiểu nguyên nhân tại sao, vì đó có thể là dấu hiệu của rò rỉ nước, nước đột gây ẩm mốc.

5. Mùi Khó Chịu: Những mùi hôi của thức ăn, vật nuôi hoặc thuốc lá có thể tồn tại trong nhiều năm. Liệu xem bạn có thể sống chung với những mùi này được không. Nếu mỗi phòng đều có mùi nặng của nước tẩy, có thể còn có một “bí mật” khác.

6. Thoát Nước Kém: Nếu có thể, hãy cố gắng đến xem nhà sau cơn mưa và kiểm tra sân cũng như tầng hầm có bị ứ đọng nước hay không. Hệ thống thoát nước kém có thể gây thiệt hại về nền móng.

7. Mái Nhà Không Bằng Phẳng: Sửa chữa mái nhà có chi phí rất cao. Hãy quan sát kỹ mái nhà; nếu nó không bằng phẳng hoặc bị cong, hãy cho thợ chuyên môn kiểm tra. Những chỗ sửa chữa lốm đốm cũng là dấu hiệu cảnh báo.

8. Sự bê bối Của Khu Dân Cư: Hãy xem xét các nhà chung quanh. Nếu ngôi nhà bạn định mua trông thật tuyệt vời nhưng các căn xung quanh có vẻ bị bỏ bê, điều này có thể cho thấy khu vực đang suy giảm.

Bạn chuẩn bị mua nhà và muốn tránh những rủi ro. Hãy liên lạc ngay hôm nay tôi sẽ giúp bạn nhận ra các dấu hiệu cảnh báo.

Lâm Đình

Broker Associate, Realty Firm Global
214-566-9372 | lamdinh.realtor@gmail.com | <https://lamdinh.com>
1651 N. Collins Blvd. Suite 260 Richardson, TX. 75080



Nàng



NGÂN BÌNH
GARLAND, TX

Ánh sáng nhấp nháy phát ra từ chiếc đèn màu khiến tôi khó chịu nhưng mắt vẫn không rời một cặp đang dìu nhau trên sàn nhảy. Cô gái bước nhịp nhàng, uyển chuyển theo điệu Tango. Bàn tay cô không phải đặt hồ trên vai người đàn ông mà là mơn trớn nhẹ, đôi mắt say đắm, môi cười tình tứ. Có cái gì đó không bình thường. Không bình thường như cô gái đã đến trước mặt tôi, nói một cách thần nhiên:

- Cho em mượn chồng chị được không?

Tôi ngăn người nhìn cô ta. Chiếc đầm màu đỏ ngấn cùn cùn, bó sát thân hình cân đối để lộ đôi chân thon dài. Dân lác đầu:

- Trễ rồi ... chúng tôi phải về.

Lắc nhẹ cánh tay Dân, cô nũng nịu:

- Nhảy với em bài này đi.

Hình như trước mắt cô ta không có tôi khiến tôi tò mò muốn xem cô diễn trò:

- Ga lẳng với người đẹp đi anh.

Cô cúi xuống thì thâm vào tai tôi:

- Chị dễ thương quá.

...

Trở lại bàn, cô nhìn tôi cười khúc khích:

- Chị dễ thương quá...

Trước khi bước đi, cô nhìn Dân:

- Anh còn dễ thương hơn.

Dân xích gần tôi, lắm lắm:

- Nàng này... hết nói.

o O o

Đứng trước gương tôi ướm chiếc áo lên người, ngấm lấm nửa trước khi vào phòng thử. Có tiếng nói từ phía sau:

- Áo này không hợp với chị đâu!

Tôi quay lại. Nàng. Tôi lạnh nhạt:

- Vậy sao?

- Này nha ... màu vàng đòi hỏi người mặc phải có nước da trắng, cổ áo chữ V chỉ hợp với người có bộ ngực to, mà cả hai điều kiện này chị đều không có.

Giành lấy chiếc áo trên tay tôi, Nàng ướm thử rồi quay một vòng:

- Ô! áo này hợp với em quá.

Quay sang tôi, Nàng ửng ửng:

- Chị biết không, hôm nào em mặc áo màu vàng anh Dân thích lắm. Em bắt gặp anh ấy nhìn lên em hoài.

Tôi trả lời một cách lơ đãng:

- Vậy sao?

Có lẽ ... Nàng cảm thấy cụt hứng nên quay bước. Tiếng giày cao gót xa dần, trả lại cho tôi một khoảng không gian im ắng. Lạ quá! sao lại có người tự nhiên đến mức tro trên như thế. Đã vậy, còn cố tình nhắc Dân như

để trêu ghẹo và gieo sự nghi ngờ trong lòng tôi.

o O o

- Màu áo và màu quần không hợp nhau. Để em lấy áo khác.

Dân ngăn tôi lại:

- Không cần. Có phải đi dự tiệc đâu.

- Nhưng biết đâu sẽ có người đẹp chiêm ngưỡng anh.

- Ha ha!! anh cũng mong vậy.

Dân hôn nhẹ vào má tôi rồi cầm chìa khóa ra xe. Thái độ tự nhiên của Dân làm tôi cảm thấy hoang mang khi nhớ đến lời của Thảo “đang có người găm ghé ông Dân. Nhớ giữ chặt, kẻo có ngày mất...”

Hôm qua, sau bữa cơm chiều tôi gọi chuyện:

- Anh đi làm về, ăn vội vài miếng rồi đi dạy, có mệt lắm không?

- Nhà Kevin còn xa hơn mà vẫn đến lớp, nên dù mệt anh cũng phải ráng.

Tôi nháy mắt:

- Vì anh chàng đó hay vì mấy cô học trò xinh đẹp?

- Vì cả hai!!!

Dân đưa tay lấy miếng táo đưa vào miệng rồi đứng lên, dậm bước đi nhưng tôi không tha:

- Một mình Kevin dạy không được sao mà phải cần anh giúp?

- Kevin không rành tiếng Việt nên anh phải thông dịch. Lớp ESL này học viên đa số tuổi trung

niên, sang Mỹ không lâu nên tiếng Anh còn yếu ... ngoại trừ cô nàng em gặp trong bữa dạ tiệc tuần trước.

- Cô ta giỏi lắm hả?

- Giỏi gì, chỉ được nước lạnh chanh. Lại còn bạo miệng. Mỗi lần cô ta mon men đến hỏi bài, Kevin sợ gần chết.

- Anh không sợ à?

Dân trợn mắt, chỉ tay vào ngực:

- Anh chưa bao giờ sợ ai trừ ... sợ vợ.

Vẻ cợt đùa của Dân khiến tôi khó đoán được điều tôi đang muốn biết.

- Nếu không sợ thì khoái?

- Hồng dám khoái đâu, người ta có chồng rồi.

- Sao anh biết, cô ta tâm sự với anh à?

- Cô ta nói thì anh phải nghe thôi. Chồng cô là chủ tiệm tóc, kiếm được nhiều tiền nên cô không cần đi làm. Nếu có buồn thì đi “shopping” mà hề có mua sắm thì phải lựa quần áo thật đẹp, thật sexy cho đàn ông diện đảo để anh chồng hãnh diện với thiên hạ.

- Có thật chồng cô ta nói như thế?

- Có trời mới biết. Hôm nay em thắc mắc hơi nhiều đó nha.

Dân nghiêng đầu nhìn tôi:

- Hay em đang nghi ngờ anh?

Tôi cười giả lả:

- Không, tại thấy cô ta nói chuyện táo tợn nên em tò mò chút thôi.

Dân đi rồi tôi vẫn tiếp tục gọt trái cây mà không hay cái đĩa đã đầy vun.

o O o

Nàng đến khi cửa hàng của tôi vắng khách. Trang phục của Nàng hôm nay là chiếc váy thật ngắn với áo hai dây khoe khoảng ngực trắng nõn. Nàng chào tôi bằng câu chê bai khá “nặng ký”:

- Chị bệnh hả? mặt mày xanh mét hà!

- Vậy sao?

- Anh Dân không ra phụ chị hả?

Tôi lắc đầu, sắp các món hàng lên kệ.

- Cuối tuần chị có đi chơi không?

Tôi tiếp tục lắc đầu.

- Em định mời anh chị đi sinh nhật bạn em (sinh nhật bạn mà Nàng vô tư mời khách, cứ như là sinh nhật mình). Chị không khỏe, chắc không đi được hà (Nàng là bác sĩ hồi nào mà chẩn đoán giỏi đến nỗi tôi đang khỏe mạnh bỗng trở thành người bệnh). Vậy chị cho anh Dân đi với em nha!

Tôi im lặng hết nổi:

- Chồng cô đâu mà cô rủ rê chồng tôi?

Nàng thở dài:

- Chồng em có biết nhảy nhót gì đâu. Vì tối nay trong tiệc sinh nhật có tiết mục thi nhảy mà anh

Dân và em nhảy rất ăn ý nên em nhờ ảnh đi với em. Chị không ghen chứ?

“Hên cho cô tôi không phải là người có máu ghen, chứ gặp người khác thì nãy giờ cô đã bị quét ra khỏi tiệm rồi”. Tôi thâm nghĩ rồi liếc xéo Nàng:

- Tôi đâu có quyền sắp xếp cho Dân. Tìm anh ấy mà hỏi!

Nàng hớn hỏ chạy đến bên tôi, nhí nhảnh:

- Em chưa thấy ai dễ thương như chị.

- Tôi “dễ thương” nhưng chồng cô chắc “thương không dễ”. Coi chừng ổng nổi cơn ghen thì cô lãnh đủ.

Nàng trề môi:

- Trời ơi, chồng con gì... em kể chị nghe...

Một ý nghĩ chợt nảy ra. Tôi lùi lại quây hàng, đưa tay bấm nút thu của máy cassette nhỏ đang nằm sẵn ở đó. Tôi quyết chí hy sinh một băng nhạc hay để thu câu chuyện có thể còn hấp dẫn hơn cả những bài nhạc trữ tình. Rồi đây, Thảo sẽ chính tai nghe được lời nói năng táo bạo của Nàng, không thôi mỗi lần tôi kể chuyện, Thảo lại nghi ngờ “Có thiệt không hay bà không ưa người ta rồi thêm mắm, dặm muối?”.

Nàng vẫn vô tư kể lể:

- Thiệt tình, em không yêu ... mà chỉ muốn mượn đường qua Mỹ. Bỏ cũ vừa

liên lạc với em và bảo em về Cali với ảnh.

Tôi giả vờ hoảng hốt:

- Cô mới được bảo lãnh sang đây chưa bao lâu mà lòi thôi, coi chừng ông chồng nổi giận thì cô bị trả về Việt Nam đấy.

Nàng vênh mặt tự đắc:

- Nếu em muốn đi thì phải có kế hoạch đàng hoàng chứ đại gì làm đại, làm đùa!

- Nguy hiểm lắm chứ chẳng phải chơi. Nhiều người cứ tưởng dễ, cuối cùng thì hối tiếc chẳng kịp.

Nàng ngửa mặt cười tự tin:

- Tại em chưa muốn, chứ em chỉ cần giở vài chiêu thì ổng chỉ có nước khóc. Từ trước đến nay, em muốn của ai thì đừng hòng thoát khỏi tay em, còn em muốn bỏ ai thì cũng đừng van xin, nín kéo.

Tôi nhếch môi cười nhẹ:

- Tôi không biết những người đàn ông mà cô muốn của và muốn bỏ thuộc loại nào nhưng cô tự tin quá đáng. Tôi sợ có ngày cô khóc không xong, cười không nổi.

Có lẽ thái độ xem thường của tôi làm Nàng nổi nóng:

- Chị dám không? Em của anh Dân cho chị xem!

Tôi cũng bắt đầu cảm thấy bức bối nên hất mặt:

- Nếu cô thích ... xin mời.

Nàng nhìn tôi bằng đôi mắt sắc lẹm trước khi bước ra khỏi tiệm.

Tôi nhìn theo cái dáng dập nhún nhảy, kêu gọi kia cảm thấy bồn chồn, không yên. Dù Dân có đứng đắn cỡ nào thì anh cũng là con người. Thấy tử vi nói, Dân là người đàn ông tốt, không có tính trăng hoa nhưng chắc gì Dân giữ được lòng thủy chung khi người phụ nữ lẳng lơ kia cố tình giăng bẫy. Tôi muốn nói cho Dân biết để đề phòng nhưng sợ kết quả sẽ ngược lại. Biết đâu, Dân sẽ chú ý đến Nàng hơn.

o O o

Vừa thấy tôi bước vào, Tranh nhanh nhẩu:

- Hôm nay Kha bận việc nên không đến.

- Khi nào Kha trở lại?

Tranh ngập ngừng:

- Em không biết.

- Thôi, em cắt tóc cho chị cũng được. Kha bệnh à?

Tranh cười:

- Không phải bệnh mà bị vợ hành!

Không dần được sự tò mò, tôi hỏi:

- Kha cưới vợ hồi nào?

- Năm ngoái, lúc ảnh về Việt Nam đó.

- Chà! bây giờ các cậu thích về Việt Nam cưới vợ trẻ quá ha.

- Không những trẻ mà còn đẹp và hấp dẫn nữa.

Tôi tròn mắt:

- Vậy là Kha tốt số quá!

- Tốt hay xấu cũng khó nói. Họa hay phúc chẳng biết đâu mà lường.

- Sao bi quan vậy em?

- Không phải em bi quan mà anh chủ của em thật thâm!

Nhìn thấy nét mặt của Tranh tôi bật cười:

- Thâm thâm cỡ nào, hổng lẽ bị cảnh sát bỏ tù!

Tranh dừng tay, nhìn tôi ngạc nhiên:

- Sao chị biết?

Tôi ngo ngắc:

- Biết gì?

- Chị mới nói đó.

- Hả...?

Cuối cùng chuyện của Kha cũng được Tranh bật mí.

Kha bảo lãnh cô vợ từ Việt Nam sang được một năm. Một năm qua, vừa chăm lo cho vợ có cuộc sống sung sướng ở đây, vừa gửi tiền về chu cấp cho cha mẹ vợ, sửa chữa nhà cửa. Kha đã làm tất cả mọi điều để vui lòng vợ. Nhưng ân tình Kha cho đi đã không được đáp lại mà còn bị phản bội trắng trợn. Sự phản bội bất chấp đạo đức của người vợ vô lương tâm kia đã khiến Kha bị cảnh sát công tay khi cô vu khống Kha đã đánh đập, hành hạ cô.

Một hôm, Kha đi làm về sau 9 tiếng đồng hồ làm việc mệt nhoài, vừa

lăn ra giường ngủ được khoảng 30 phút thì có tiếng bấm chuông. Nghĩ vợ mình đang ở ngoài bếp, nên Kha ngủ tiếp. Không ngờ, lại có tiếng chuông lần thứ hai. Kha lững thững bước ra thì vợ Kha đã mở cửa và cảnh sát ập vào còng tay Kha. Kha không hiểu chuyện gì xảy ra, chỉ thấy vợ mình đứng cạnh cảnh sát với những vết trầy trên cánh tay, trên cổ và bàn chân trái thì đỏ ửng lên như bị phỏng. Cảnh sát nói, vợ Kha báo cô đã bị chồng đánh và hất chảo dầu đang sôi lên chân.

Tôi thở dài:

- Mặt mũi cô ta ra sao mà ác độc thế?

- Chị nhìn kìa, hình vợ anh Kha đó, đẹp không thua người mẫu.

- Nàng.

Tôi bàng hoàng kêu lên.

o O o

Reng... reng... reng...

Tôi vừa nhắc điện thoại lên, tiếng Nàng chát chúa vang lên.

- Sao chị độc ác quá vậy? Chị sợ chồng chị mê tôi, bỏ chị nên hại tôi phải

không? Thành Kha muốn chị thâu bằng tôi hả?... Nói cho chị biết, chẳng có thằng nào làm gì được tôi. Rồi nó cũng sẽ quỳ dưới chân tôi để năn nỉ tôi ở lại với nó. Chồng mất mà xem.

o O o

Tranh nói nhỏ vào tai tôi:

- Chị chờ chút, anh Kha đang kẹt điện thoại.

Tôi hỏi khẽ:

- Kha sao rồi?

Tranh im lặng. Tôi nói tiếp:

- Mừng Kha thoát nạn.

- Không biết có thoát nổi hay không. Hôm rày, bà chằn gọi điện thoại liên tục. Mấy hôm nay Kha có vẻ hạ hỏa nên nói rằng, cô ta trẻ người, non dạ. Em thấy cô ta trẻ thiệt, nhưng dạ có non hay không thì phải xét lại. Chị xem, cô ta bê cái chảo dầu chiên cá thì bị sút tay đổ xuống chân. Trời! thử tưởng tượng nó đau đến chừng nào, vậy mà cô ta vẫn còn đầu óc để chụp lấy cơ hội đó mà đổ hô cho Kha tạt dầu sôi vào chân cô. Đã vậy, còn tự làm cho tay mình

trầy trụa. Rõ ràng là đã có ý đồ từ lâu nên sắp đặt mưu kế...

Tranh im bật khi Kha bước ra, khoác khăn choàng lên vai tôi:

- Cám ơn chị đã giúp em. Luật sư nói chỉ cần đoạn băng ghi lại cuộc đối thoại giữa chị và cô ấy là có đủ bằng chứng minh em bị vu khống.

- Đây là cái hên của Kha. Vì cô ta có lối nói chuyện khác người nên chị ghi âm lại chơi, không ngờ có chuyện để dùng đến. Kha đừng buồn, hãy coi đây là bài học quý giá cho mình.

- Không buồn sao được. Vì yêu cô ta mà em làm bao nhiêu chuyện. Nếu không thương thì cứ nói thẳng, sao lại đặt chuyện hại em...

Ngoài kia mặt trời đã lặn, tôi nôn nóng muốn ra về nhưng hình như Kha quên mất thời gian với nỗi buồn đau đang tiếp tục tuôn trào.

o O o

Tháng sau tôi trở lại tiệm. Kha vắng mặt. Tranh nói bằng giọng tức giận:

- Kha tính bỏ qua chuyện này để cô ta không bị trục xuất. Hồi đó, anh nói cảnh sát ngu như bò, chỉ nghe con nhỏ kia nói đã vội vàng còng tay anh mà không chịu nghe giải thích. Bây giờ, em thấy Kha còn ngu hơn khi muốn rước ả về nhà. Sao anh không nhớ cái mặt vênh vênh của ả lúc đắc thắng. Bây giờ, hết đường "bình" mới xuống nước. Anh nói, tội nghiệp ả một mình nơi xứ lạ quê người, chắc có người xúi giục nên làm chuyện thiếu suy nghĩ, chứ có ai dại khờ đến nỗi đem chuyện bí mật của mình kể lể để bị thu băng. Hừ, với cái đầu đầy sỏi, đầy mưu mô, ả không xúi người ta thì thôi, ai mà xúi được ả. Tính kiêu ngạo, tưởng mình ngon nên nói cho đã cái miệng chứ dại khờ gì. Không hiểu sao Kha không nghĩ, nếu không có cuốn băng của chị thì bây giờ ai là người đáng thương.

"Tình yêu như trái phá, con tim mù lòa". Không ai biết đoạn cuối của cuộc tình phình phờ, gian dối này sẽ đi về đâu?

NB



**Bốn thế hệ cùng đứng
chung trên sân khấu
Nhạc Hội Lam Sơn**

(NGUỒN AGEVP)



LỜI GIỚI THIỆU

Tổng hội Sinh viên Việt Nam tại Paris (tiếng Pháp: L'Association Générale des Etudiants Vietnamiens de Paris), viết tắt là THSVNP hoặc AGEVP, là một tổ chức sinh viên quy tụ những Hội Sinh viên tại các trường Đại học tại Paris, Pháp và vùng lân cận. Được thành lập từ năm 1964, được xem là tổ chức lâu đời nhất của người Việt ở nước ngoài và còn liên tục hoạt động đến nay.

THSVNP có thể được coi như một tổ chức đa diện hàng đầu của cộng đồng người Việt trong vùng Paris và lân cận...

Phỏng vấn anh Trần Ngọc Giáp về hoạt động của Văn đoàn Lam Sơn



CỔ NGƯ
THIAIS, PHÁP

HỎI: Chào anh Giáp (*), xin anh giới thiệu cho mọi người biết đôi điều về Văn đoàn Lam Sơn (VĐLS).

ĐÁP: Có thể nói tôi đã có mặt trong Văn đoàn Lam Sơn từ lúc đầu. VĐLS được thành lập vì đó là một nhu cầu. Sau năm 1975, những bản nhạc phổ biến trước đó đã không còn phù hợp khi Tổng Hội Sinh Viên Việt Nam tại Paris (THSV) tổ chức Tết hay thực hiện những sinh hoạt chung, do đó, một số anh em đã tụ lại để làm và phổ biến một số bản nhạc như

“Ta còn sống đây”, “Cờ Bay Trên Thành Quảng Trị” ... Trong những đêm Tết 1972 đến 1975, anh chị em có thu trực tiếp một số bài hát trình bày trong các đêm Tết, rồi gom những bài hát đã trực tiếp thu thanh và làm thành hai cuộn băng “Du Ca 1 & 2”, nhưng số bài hát đã thu không đủ để hình thành hai cuộn băng đó, nên đã phải thu thêm một số bài khác. Vì vậy, âm thanh của hai cuộn băng này không được tốt lắm do đa số các bài hát được thu âm trực tiếp.

Sau 1975, THSV không còn trụ sở để tiếp tục sinh hoạt, nhưng lại tìm được một địa điểm tên là Céfrane để gặp nhau mỗi ngày Chủ Nhật, cùng hàn huyên, hay tập hát... Sau một thời gian, theo lời đề nghị của anh Phan Văn Hưng, thay vì chỉ tập hát suông, phải có mục đích: cho ra đời bằng nhạc “Du Ca 3” gồm một số sáng tác mới. Sau khi “Du Ca 3” ra đời, các bản nhạc sáng tác đều để tên “Nhóm Sáng Tác THSV” chứ không ghi tên cá nhân. Từ đó, nảy ra ý định lập một ban văn nghệ để phổ biến các sáng tác mới. Anh chị em nghĩ: bên cạnh nhạc, cần có thêm văn, thơ... nên mới quyết định lập một văn đoàn, khoảng năm 1977-78, lấy tên Lam Sơn, vì đó là lúc phong trào kháng chiến đang lên, nên mọi người có ý nghĩ muốn nhắc đến cuộc kháng chiến trường kỳ suốt 10 năm của Lê Lợi chống quân Minh.



Người thực hiện phỏng vấn về Văn đoàn Lam Sơn (NGUỒN AGEVP)

HỎI: Ở những ngày đầu thành lập, VĐLS gồm những ai, thưa anh? Ai là người đưa ra ý kiến thành lập VĐLS?

ĐÁP: Văn đoàn Lam Sơn được thành hình từ các cuộc trao đổi, các buổi nói chuyện hay tập dợt văn nghệ của các anh chị em trong ban văn nghệ. Người đưa ra ý kiến thành lập VĐLS là anh Phan Văn Hưng, cột trụ và linh hồn của ban văn nghệ. Những người sáng tác nhạc, thơ hay

văn trong THSV đều có thể nói là trong VĐLS. Để đánh dấu sự thành lập VĐLS, THSV đã phát hành băng nhạc “Lam Sơn 1”. Từ đó, phong trào sáng tác phát triển, có thêm rất nhiều người tham gia. Một số người, tuy không giỏi nhạc lý, vẫn hăng hái sáng tác. Anh nhớ một số khuôn mặt trội bật: Lê Đăng Khả viết nhạc, Đinh Xuân Anh Tuấn (bút hiệu Đinh Tuấn) làm thơ rất nhiều, và VĐLS đã

xuất bản mấy tập thơ và nhạc như “Cho ngày mai lúa chín”, “Tình Ca”, “Ai về Xứ Việt”, “Một ngày tắt đèn”...

Nói đến các bài hát, anh cũng xin nhắc đến một tổ chức bạn là Nhân Bản Dân Tộc Văn Nghệ Đoàn ở Liège mà VĐLS có hát nhiều bài hát do Đoàn này sáng tác trong các đêm Tết và trong các băng nhạc Lam Sơn.

HỎI: Ngoài việc xuất bản băng nhạc, tập thơ, VĐLS còn có những hoạt động nào khác không, như làm việc chung với báo Nhân Bản, tham gia các chương trình văn nghệ Tết, các hoạt động chung của cộng đồng người Việt tại Pháp?

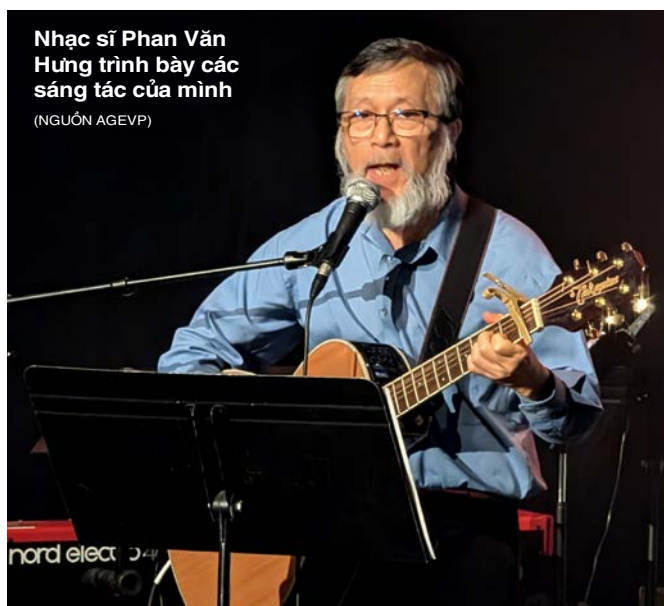
ĐÁP: VĐLS được xem như ban văn nghệ, là một cơ cấu trực thuộc THSV, thực hiện các chương trình Tết và đại diện THSV đi hát ở các nơi khác, nhưng không lấy danh nghĩa là VĐLS mà thường xuất hiện với tên



Nhạc sĩ Phan Văn Hưng nghe thế hệ trẻ hát Ai về xứ Việt và Thăng bé tát đầu trong buổi tổng dợt (NGUỒN AGEVP)

THSV. Hoạt động chủ lực của VĐLS là tổ chức chương trình Tết, nên các bài hát trình bày trong đêm Tết thường được sáng tác theo một chủ đề được chọn trước. Có người làm thơ, có người phổ nhạc, có người trình bày, nên nhiều bài được xem là tác phẩm chung mà không biết rõ những ai là tác giả. Người chủ chốt, phải nhắc đến anh Phan Văn Hưng, dù tự nhận có kiến thức sơ sài về nhạc lý, nhưng lại rất giỏi trong việc tập, điều khiển người hát, sáng tác nhiều ca khúc rất hay.

Anh cũng muốn nhắc đến một người đã đóng góp nhiều bài thơ giá trị được phổ nhạc và in trong các tập thơ nhạc do VĐLS xuất bản, đó là bạn Lương Hữu Tường, lúc đầu lấy bút hiệu là Lương Y Khoa về sau ký là Ngô Thái Nguyên. Đến nay thì không có tin tức



Nhạc sĩ Phan Văn Hưng trình bày các sáng tác của mình
(NGUỒN AGEVP)

gì về bạn Tường hết.

HỎI: Anh có thể kể tên 5 bài hát, bài thơ của VĐLS mà anh nhớ nhất không?

ĐÁP: Từ hình ảnh bà mẹ cắt tay lấy máu ăn thề trong một cuộc biểu tình, anh Hưng đã viết “Giọt nước mắt của mẹ” để diễn kịch trong đêm Tết. Bài “Ai trở về xứ

Việt”, thơ của chị Minh Đức Hoài Trinh (văn thi sĩ), khi anh Phan Văn Hưng chuyển thành ca khúc, lại mang tên “Ai về xứ Việt”. Khúc Lan có những sáng tác rất hay: “Hát trong ngày về” chẳng hạn. Nguyễn Hoài Thanh có bài “Trong lòng quê hương” được 4 thể hệ đồng ca trong chương

trình Tết Xuân Giáp Thìn mừng THSV tròn 60 tuổi. “Ngày mai ta sẽ”, một bài hát êm đềm, ban đầu chỉ nhắc đến tình yêu, tình cảm dịu dàng, nhưng sau đó anh em có sửa đổi một số lời để bài hát mang nhiều tính tranh đấu hơn.

HỎI: Còn những thành quả mà VĐLS thực hiện được: các chương trình đặc biệt, tập nhạc, tập thơ...?

ĐÁP: So với chương trình Tết của các hội đoàn khác, chương trình Tết của THSV thường mang tính tranh đấu và có chủ đề rõ ràng cho từng năm. Thí dụ, năm 1976, mang tên “Ta còn sống đây”. Bài hát này không phải của VĐLS mà là một sáng tác của Đoàn Văn công Chí Linh, hình như vậy. Mỗi năm, chương trình Tết THSV có một tên với chủ đề khác nhau: “Tết kháng chiến”, “Nuôi



Trên sân khấu Nhạc Hội Lam Sơn chủ đề Đường ta đi (NGUỒN AGEVP)

chí vững bền”, “Theo bước chân anh”, “Đêm Lam Sơn”... Về bằng nhạc, có “Lam Sơn 1 - Tiếng gọi lên đường”, “Lam Sơn 2 - Em bé Việt Nam” gồm những sáng tác viết cho thiếu nhi của VĐLS và các nhạc sĩ khác, như “Bài ca cho bé Hải”, “Rước đèn Trung Thu”, “Ông Ninh ông Nang”..., “Lam Sơn 3 - Thăng bé tát dầu”, “Lam Sơn 4 - Con đường ta đi”, “Lam Sơn 5 - Theo bước chân anh”, “Lam Sơn 6” là một CD mang tên “Nhạc tuyển”, gồm các bài hát chọn lọc từ 5 băng nhạc “Lam Sơn” trước đó.

HỎI: Anh tham gia vào bộ phận nào trong VĐLS?

ĐÁP: Anh không sáng tác nhạc, cũng không làm thơ, nhưng anh tham gia vào tất cả các sinh hoạt của THSV. Hồi 1973-74, anh có viết kịch cho Tết THSV, Sớ Táo Quân cho Đặc San Xuân Nhân Bản, nhưng sau này, thấy có nhiều người có khả năng hơn, nên anh không làm nữa. Có thể nói phần lớn thời gian, anh làm phụ tá cho anh Hưng. Trong khi anh Hưng lo sáng tác, tập hát, anh lo tìm người, điều động, quản lý *logistique*, cố gắng thực hiện thật tốt những công việc được giao phó.

HỎI: Tất cả những điều vừa trao đổi đã thuộc về quá khứ. Trong tương lai, anh có nghĩ là THSV, hay một hội



Khán giả tham dự chương trình Nhạc Hội Lam Sơn (NGUỒN AGEVP)

đoàn khác của Việt Nam ở Pháp, Âu châu hay Mỹ, sẽ thành lập một VĐLS thứ hai, với những sáng tác hướng về đất nước, trong mong ước xây dựng một nước Việt Nam mới, tốt đẹp hơn hiện nay, hay không?

ĐÁP: Điều này cũng khó nói, vì còn tùy thuộc vào mọi người, họ có muốn làm chuyện đó hay không. Mình đâu thể biết được. Còn VĐLS hiện nay không hẳn đã ngừng hoạt động, vì đó là một tổ chức nằm trong THSV, nên tinh thần của nó vẫn luôn còn đó, dù không có gì rõ ràng, như không hề có một đêm văn nghệ

Lam Sơn chẳng hạn (**).

HỎI: Anh có mong trong những ngày sắp tới, THSV sẽ có “hiện tượng” VĐLS tiếp nối, theo một đường hướng khác, hay một hoạt động tương tự không?

ĐÁP: Lúc này anh có nói, VĐLS được thành lập là do một nhu cầu. Bây giờ, nhu cầu này gần như không còn nữa. Nhưng khi có một nhu cầu mới, theo anh nghĩ, THSV sẽ có một VĐLS mới, sẽ khơi dậy tinh thần của VĐLS. Thành thử, mình không thể nói trước chuyện đó được. Hiện tại anh nhận thấy có nhiều người đã từng sinh hoạt trong các

hội đoàn khác như Thư Viện Diên Hồng, Hội Ái Hữu Orsay, Quang Trung đã tham gia các sinh hoạt của THSV, nhất là văn nghệ Tết, đó là điều đáng quý và đáng mừng, vì nhờ đó mà THSV được phát triển mạnh.

Và biết đâu nhờ vào đó mà THSV có thêm nhân lực mới để sẵn sàng đáp ứng với những đòi hỏi, yêu cầu mới, hướng tới một mục đích cụ thể, rõ rệt.

Cảm ơn anh Giáp rất nhiều.

CN
PARIS 04.02.2024

(*) Cựu chủ tịch Tổng Hội Sinh Viên Việt Nam tại Paris, nhiệm kỳ 2006-2008.

(**) Nằm trong khuôn khổ các hoạt động kỷ niệm 60 năm thành lập Tổng Hội Sinh Viên Việt Nam tại Paris / Association Générale des Étudiants Vietnamiens de Paris (AGEVP), ngày 22.09.2024, Nhạc Hội Lam Sơn chủ đề “Đường ta đi” đã được tổ chức tại Bourg-la-Reine, ngoại ô Paris. Các nhạc sĩ, ca sĩ của VĐLS từ Hoa Kỳ, Gia Nã Đại, Úc và nhiều nơi trên nước Pháp cùng trở về Paris hội ngộ bên nhau trong một chương trình văn nghệ văn hùng hực ý chí đấu tranh cho tự do, dân chủ, với sự cổ vũ nồng nhiệt của khán giả.

CÁC LINK LIÊN QUAN:

Văn đoàn Lam Sơn: <https://agevp60.com/index.php/vi/nhac/>

Phóng sự “Tổng Hội Sinh Viên Việt Nam tại Paris kỷ niệm 60 năm thành lập”: https://youtu.be/OCT6IS6oieg?si=XXJo6PRT4E_t5eHk

California cấm ưu đãi thừa kế và tài trợ trong tuyển sinh tại các trường đại học tư thục, phi lợi nhuận



TẠ PHONG TẦN
RANGE COUNTY, CA

Ông Gavin Newsom, thống đốc tiểu bang California, thông báo rằng ông đã ký dự luật AB 1780 để cấm ưu đãi thừa kế và tài trợ trong quá trình tuyển sinh đối với các tổ chức tư thục, phi lợi nhuận (“... to prohibit legacy and donor preferences in the admissions process for private, nonprofit institutions.”) Thông báo được đăng công khai trên website của Thống đốc California ngày 30 Tháng Chín, 2024.

Từ năm 1998, tình trạng ưu đãi cho thí sinh về thừa kế và ưu đãi tài trợ đã bị loại khỏi quá trình tuyển sinh của các trường đại học công lập của tiểu bang.

“Ở California, mọi người đều có thể tiến lên thông qua thành tích, kỹ năng và sự chăm chỉ. Giấc mơ California không nên chỉ dành cho một số ít người may mắn, đó là lý do tại

sao chúng tôi mở rộng cánh cửa đến với giáo dục đại học đủ rộng cho tất cả mọi người, một cách công bằng.” Ông Newsom viết.

Bắt đầu từ những năm 2010, một số trường hàng đầu đã chấm dứt các ưu đãi cũ. Năm 2023, Đạo luật Cải cách Giáo dục dựa trên Thành tích và Minh bạch (Merit-based Educational Reforms and Institutional Transparency Act) đã được đề xuất tại Quốc hội Hoa Kỳ để cấm các ưu đãi cũ.

Từ điểm mở Wikipedia giải thích “Ưu đãi thừa kế hoặc tuyển sinh thừa kế là ưu đãi do một tổ chức hoặc học viện dành cho một số ứng viên dựa

trên mối quan hệ gia đình của họ với cựu sinh viên của học viện đó. Điều này gây tranh cãi nhất trong tuyển sinh đại học, nơi sinh viên được tuyển sinh như vậy được gọi là thừa kế hoặc sinh viên thừa kế.”

Các trường khác nhau về mức độ mở rộng diện ưu tiên thừa kế, với một số trường chỉ cấp ưu đãi này cho con của cựu sinh viên đại học, trong khi các trường khác mở rộng ưu đãi cho mối quan hệ huyết thống, bao gồm: con, cháu, anh chị em ruột, cháu trai và cháu gái của cựu sinh viên các chương trình đại học và sau đại học.

Tôi thí dụ nôm na cho dễ hiểu là một trường

chỉ tuyển 100 sinh viên, nhưng số sinh viên nộp hồ sơ ứng tuyển là 200, trường sẽ loại 100 ứng viên. Những ứng viên có phụ huynh đã từng tốt nghiệp trường đó, có mối quan hệ “tốt” với trường thì sẽ được trường lựa chọn vô học, những ứng viên khác dù năng lực tốt hơn nhưng không có “thừa kế” sẽ không được cạnh tranh công bằng về năng lực. Nói một cách khác đây là hình thức thừa kế vị trí, mà thời xưa có hình thức tương tự là “tập tước” (con quan không cần đi thi, cha chết con trai trưởng đương nhiên được vua bổ nhiệm thay thế chức vụ của cha.)

Thực tế này đặc biệt phổ biến trong tuyển sinh đại



Sinh viên bên trong trường Harvard University in Cambridge. (Brian Snyder/Reuters)

học tại Hoa Kỳ; gần ba phần tư các trường đại học chuyên về nghiên cứu và gần như tất cả các trường College nghệ thuật tự do đều cấp ưu đãi thừa kế trong tuyển sinh.

Tuyển sinh theo “đãi ngộ thừa kế” tại các trường đại học có từ những năm 1920. Các trường ưu tú đã sử dụng “đãi ngộ thừa kế” để duy trì chỗ học cho người Tin Lành, Anglo-Saxon da trắng trong bối cảnh lo ngại rằng người Do Thái, người Công giáo và người Châu Á ngày càng chiếm nhiều chỗ tại các trường.

Cụm từ “*donor preferences*” là sở thích của những nhà tài trợ, tức các tổ chức, cá nhân nào đó bỏ ra một số tiền lớn, tài sản, bất động sản hoặc cơ hội tài chính nào đó để “mua chỗ học” cho một hoặc vài cá nhân nào đó do tổ chức/cá nhân tài trợ chỉ định, dù năng lực của sinh viên (được tài trợ) kém hơn những sinh viên không được tài trợ. Những trường hợp này người Việt gọi là “có bảo kê,” “có chống lưng.”

Cá nhân tôi thấy rằng việc bãi bỏ ưu đãi cho ứng viên “thừa kế,” ứng viên “tài trợ” trong tuyển sinh ở các trường công lập của chính phủ là tạo điều kiện cạnh tranh công bằng cho tất cả sinh viên.”

Theo luật mới, tất cả các trường cao đẳng và đại học tư thục trong tiểu

bang phải nộp báo cáo hàng năm để công bố việc tuân thủ. Tuy nhiên, ông Newsom không cho biết dự luật AB 1780 sẽ có hiệu lực thi hành bắt đầu từ ngày nào.

Dân biểu Phil Ting (người đề xuất dự luật) nói: “Nếu chúng ta coi trọng sự đa dạng trong giáo dục đại học, chúng ta phải cân bằng sân chơi. Điều đó có nghĩa là phải làm cho quá trình nộp đơn vào trường đại học công bằng và bình đẳng hơn. Làm việc chăm chỉ, điểm cao và tiểu sử cá nhân tốt sẽ giúp bạn có được một suất trong lớp học mới - chứ không phải số tiền mà gia đình bạn có thể viết (trên chi phiếu) hoặc người thân của bạn. Tôi cảm ơn Thống đốc đã đồng ý với tôi và những người ủng hộ AB 1780 - rằng mọi học sinh đều xứng đáng có cơ hội công bằng tại ngôi trường mơ ước của mình”.

Ông Newsom nói rằng ông muốn cải thiện khả năng tiếp cận giáo dục đại học của tất cả mọi tầng lớp dân chúng.

Trong quá khứ, có những người rất giàu có đã tự mở trường tư thục với mục đích duy nhất là cho con của chính họ, con của đồng nghiệp họ vào học, nhưng không phải là trường đại học. Tại Hoa Kỳ hiện nay có ít nhất 6 trường loại này, tiểu bang California có 3 trường là Donda Academy, Roybal School of Film &

Television Production, USC Iovine and Young Academy. Trường Art School (Chicago, Illinois) do nam rapper Common sáng lập không nhận học phí.

Dự luật AB 1780 mở rộng cánh cửa trường đại học cho những thí sinh không đủ năng lực chen chân nổi vô các trường đại học công của chính phủ có thể học ở các trường tư. Nhưng điều này cũng không dễ dàng, khi mà học phí trường tư thường cao chất ngất hơn trường công, và ngành nghề đào tạo cũng giới hạn hẹp hơn trường công (hoạt động bằng tiền ngân sách tiểu bang.)

Những ai giới thiệu mình đã tốt nghiệp các trường tư thục trong hệ thống “Ivy League” (Princeton University, Harvard University, Yale University, University of Pennsylvania, Dartmouth College, Brown University, Cornell University, Columbia University) sẽ làm người nghe “kinh sợ,” không phải vì năng lực bản thân, kiến thức cá nhân của họ, mà là “sợ” con số học phí họ đã trả cho trường đại học.

Một ông gốc Việt (quen với tôi) trong lúc “trà dư tửu hậu” đã oang oang nói rằng ông có dư tiền, nhưng không bao giờ cho tiền con gái nộp học phí các trường Harvard, Yale University, mà chỉ chọn các trường có học

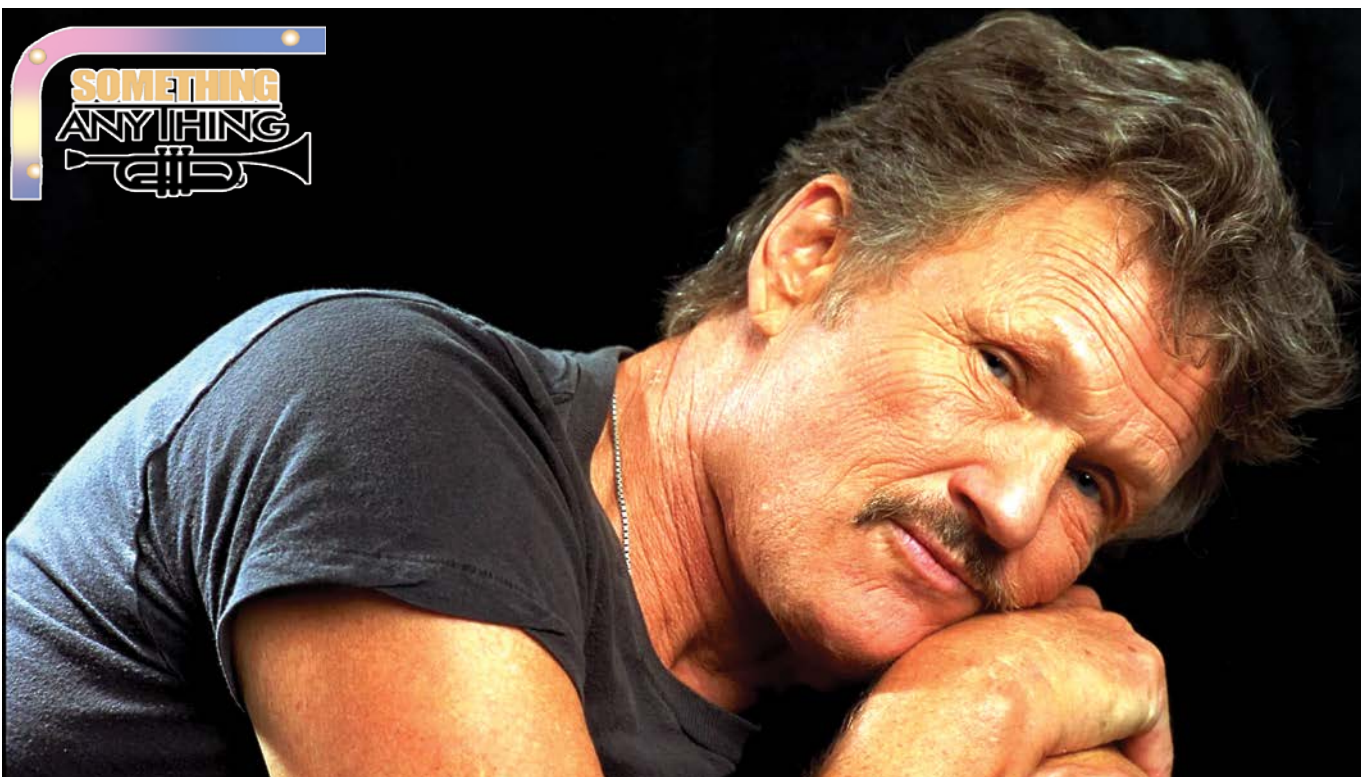
phí thấp. “Nếu nó muốn Harvard, Yale để khoe mẽ thì nó tự kiếm tiền mà học. Tôi không bao giờ cho.” Ông nói chắc như đinh đóng cột.

Luật mới lần này nhắm vào các trường đại học tư thục, phi lợi nhuận, tức là các trường hoạt động dựa vào nguồn kinh phí tự lực, và sẽ gây khó khăn cho việc tìm kiếm nguồn tiền tài trợ cho hoạt động của trường. Phàm ở đời “Bánh ít đi thì bánh quy lại,” “Ông đút cặp giò bà (mới chịu) thò chai rượu.” Những nhà tài trợ không “mua” được chỗ học cho “gà nhà” sẽ không thiết tha gì với việc móc hầu bao. Cũng có thể vì vậy mà trường tư sẽ tăng học phí để “điền vào chỗ trống” khi họ bị mất các khoản tiền lớn từ nhà tài trợ.

Viết tới đây, tôi nhớ vụ trường Linacre College (Anh) dự định đổi thành Thao College nếu nhận được 155 triệu bảng Anh của nhà tài trợ Nguyễn Thị Phương Thảo. Sau 2 năm Linacre College vẫn chưa đổi thành Thao College vì trường không thấy tầm dạng của 155 triệu bảng lần nhà tài trợ ở đâu cả.

Trong tương lai, một số trường tư nhỏ và không mấy nổi tiếng thiếu tiền tài trợ để hoạt động sẽ đóng cửa cũng là điều có thể xảy ra.

TPT



Kris Kristofferson

(1938-2024)



IAN BÙI
DALLAS, TX

Nhạc sĩ, ca sĩ, diễn viên điện ảnh Kris Kristofferson vừa qua đời tại nhà riêng ở Hawaii sau một cơn bạo bệnh, hưởng thọ 88 tuổi. Ông là một tên tuổi lớn trong làng nhạc Country, nổi tiếng là một nhà soạn nhạc với phong cách mới và đã chia dòng nhạc Country ở Nashville vào cuối thập niên 1960 thành “trước Kris và sau Kris,” với lối kể chuyện về tình yêu và đời sống vô cùng trần trụi và chân thật. ẢNH: MARK HUMPFREY/AP



Kris Kristofferson ra đời tại Brownsville, Texas, trong một gia đình có truyền thống quân đội. Cha ông, Lars Henry Kristofferson lúc bấy giờ là một sĩ quan Không Quân, khi về hưu lên đến chức Thiếu Tướng. Thời còn nhỏ Kris rất mê thơ văn và thể thao, đặc biệt môn Rugby tức bóng bầu dục phát xuất từ Anh. Sau trung học anh ghi danh vào Pomona College ở California, tốt nghiệp summa cum laude (tối ưu) ngành Văn Chương năm 1958 và được học bổng toàn phần vào đại học Oxford ở Anh Quốc. ẢNH GIA ĐÌNH

Tại Oxford, Kristofferson làm quen với các tác phẩm và tác giả kinh điển của văn chương thế giới, đặc biệt là William Blake mà anh gọi là nhà thơ có ảnh hưởng lớn nhất đối với mình. Kris không những chơi rugby cho đội Oxford mà còn từng đoạt giải quán quân môn quyền anh. Và cũng tại Oxford Kristofferson bắt đầu soạn ca khúc dưới nghệ danh Kris Carson. Tốt nghiệp Oxford năm 1960, Kris trở về Cali, lập gia đình với Frances Beer, bắt đầu một cuộc sống bình thường như bao người khác. Dưới áp lực từ gia đình, anh gia nhập quân đội, mang lon Thiếu Úy và được gởi sang Tây Đức. Tại đây anh bắt đầu viết nhạc trở lại và lập một ban nhạc rock. ẢNH: U.S. ARMY



Sau khi hoàn tất nghĩa vụ quân sự ở Đức năm 1965, Kris tưởng mình sẽ được gởi sang Việt Nam như bao nhiêu bạn bè khác. Nào ngờ cấp trên lại muốn chuyển anh về dạy Văn Chương tại đại học quân sự West Point. Đối với nhiều người đàn ông Mỹ lúc bấy giờ thì đây là một cơ hội tiến thân bằng vàng. Thế nhưng Kris lại từ chối cơ hội ấy, xin giải ngũ, rồi mang vợ con sang Nashville để theo đuổi giấc mơ làm nhạc sĩ. Cha mẹ anh bị sốc nặng, tuyên bố từ thẳng con “cà chớn” của mình. Thời gian đầu Kris không tìm được việc trong showbiz, đứa con trai đầu lòng lại bị bệnh bẩm sinh, nên Kris phải làm đủ thứ việc để nuôi gia đình, kể cả làm lao công quét dọn trong studio của Columbia Records.

Kris Kristofferson năm 1973 (AP FILE)



Ngoài ra anh còn làm phi công trực thăng cho hãng Petroleum Helicopters International, chuyên chở công nhân ra các giàn khoan trong Vịnh Mexico. Những ngày tháng ở Lafayette, Louisiana, cũng là lúc anh có thì giờ để soạn nhạc. Vô số ca khúc nổi tiếng sau này đã ra đời trong khoảng thời gian ấy. Johnny Cash lúc bấy giờ là một tên tuổi lớn tại Nashville. Để được Cash chú ý, Kris đã liều lĩnh đáp trực thăng xuống trước sân nhà Cash và nhất định không chịu rời đi trước khi được hát cho John nghe ít nhất một bài của mình. Nghe xong bản “Sunday Morning Coming Down”, Johnny Cash không những thích quá mà còn thu vào đĩa và đoạt giải “Song of the Year” cho chính mình.

Johnny Cash và Kris Kristofferson tại giải Country Music Award tại Nashville, 1983 (AP)



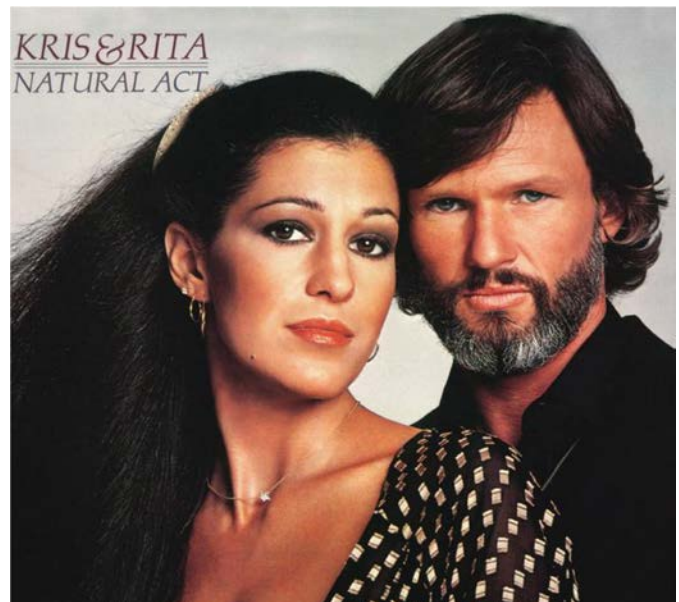
Kể từ đó các nhạc phẩm của Kristofferson lan truyền mạnh tại Nashville. Vô số ca nhạc sĩ đã dùng nhạc của anh để làm top hit cho họ. Nào là Ray Price với bài “For The Good Times”, rồi thì Sammi Smith với “Help Me Make It Through The Night”, nhưng có lẽ đặc biệt hơn cả là nữ ca sĩ nhạc rock Janis Joplin với bản “Me And Bobby McGee”. Đây cũng là thời điểm phong trào phản chiến đang lên cao. Kris Kristofferson vốn dân nhà binh nên không ưa chuyện đó và đã soạn bài “Vietnam Blues” để ủng hộ lính Mỹ đang chiến đấu tại Việt Nam. Đến giữa thập niên 1970, Kristofferson còn kiêm thêm nghề đóng phim, và phải nói tương đối thành công. Cao điểm là phim “A Star Is Born” (1976) đóng chung với Barbra Streisand.

Bìa đĩa nhạc phim (WIKIMEDIA)

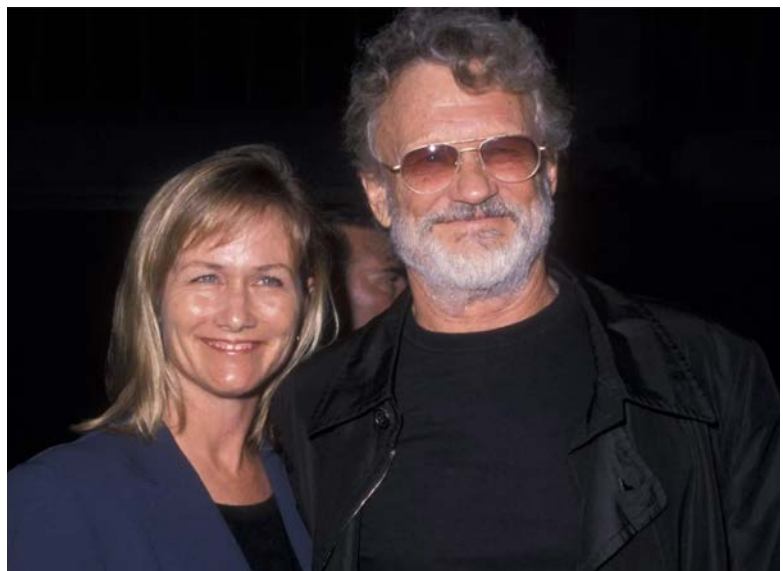


Năm 1968, vợ đầu của Kristofferson ly dị để cùng hai đứa con trở về Cali vì không chịu nổi đời sống bấp bênh ở Nashville. Năm 1973 Kristofferson tái giá với nữ ca sĩ Rita Coolidge; hai người làm nhạc và đi show chung một thời gian. Nhưng cuộc hôn nhân này cũng không bền. Đến năm 1980 thì hai người ly dị, Kris giữ đứa con gái Casey và trở thành gà trống nuôi con. Ít lâu sau anh gặp một sinh viên Luật (trong phòng tập gym) ở Malibu tên Lisa Meyers, hai người làm quen và chẳng bao lâu sau họ trở thành đôi bạn đời đúng nghĩa. Họ lấy nhau năm 1983. Lisa giúp Kris nuôi 3 đứa con trước của anh và tặng cho anh thêm 5 đứa nữa, y như chương trình TV thời 70-80 “Eight Is Enough”!!

Bìa một đĩa nhạc của Kris & Rita



Kristofferson kể rằng sau khi lấy Lisa, anh bắt đầu nhìn đời bằng cặp mắt khác và nghiệm ra rằng gia đình mới quan trọng hơn hết. Bản thân Lisa lại là một luật sư không dính dáng gì đến showbiz nên nhờ vậy cuộc sống của họ cân bằng hơn. Cô nói mặc dù Kris mắc bệnh Lyme disease đã từ lâu và do đó trí nhớ của anh bị ảnh hưởng, nhưng anh vẫn có thể đi tour được vì anh không quên nhạc của mình, chỉ cần có người giúp anh làm những công việc linh tinh. Năm 2021 Kris Kristofferson tuyên bố giải nghệ để về dưỡng già tại Hana, Maui. Người viết rất vui đã được xem anh trình diễn trước đó không lâu tại đại hội âm nhạc 4th of July của Willie Nelson ở Austin (có đăng trên báo Trẻ). Vĩnh biệt Kris, “for the good times...” ẢNH: RON GALELLA



Giữ sức khỏe mùa Thu

HOÀNG HƯƠNG

Thời tiết giao mùa khiến cơ thể dễ nhiễm bệnh. Việc duy trì một số thói quen đơn giản nhưng hữu ích sẽ giúp bạn có sức khỏe tốt trong thời điểm giao mùa.

■ **Chích ngừa.** Mùa cúm thường đạt đỉnh điểm vào mùa thu và mùa đông; vắc xin cúm có thể giúp ngăn ngừa hoặc giảm mức độ nghiêm trọng của bệnh cúm.



■ **Uống đủ nước.** Không khí khô và hệ thống sưởi trong nhà có thể dẫn đến mất nước, gây đau đầu, làm cơ thể mệt mỏi và khô da.

■ **Ngủ đủ giấc.** Ngủ ít nhất 7 đến 9 giờ có thể tăng cường hệ thống miễn dịch, cải thiện chức năng tinh thần và cung cấp cho bạn nhiều năng lượng hơn.



■ **Sử dụng thực phẩm đúng mùa,** chế độ ăn uống lành mạnh. Trái cây và rau quả theo mùa có vị ngon và nhiều chất dinh dưỡng hơn trái mùa.



■ **Bổ sung vitamin D.** Vào mùa thu và mùa đông, cơ thể không thể tự tạo đủ lượng vitamin D cần thiết. Do đó, nên bổ sung vitamin D từ thực phẩm bổ sung hoặc chế độ ăn uống. Vitamin D giúp duy trì xương, cơ và răng khỏe mạnh, đồng thời tăng cường hệ thống miễn dịch.



DALLAS Sự Kiện

STATE FAIR OF TEXAS

4/10 tới 20/10. Hội chợ giải trí và ăn uống lớn nhất của Texas. Trưng bày tượng bằng bơ, pháo bông, hòa nhạc, diễn hành, games, và nhiều món ăn đặc biệt chỉ có ở State Fair

Địa điểm: Fair Park, 3809 Grand Ave, Dallas TX 75210.
Giá vé: \$24.



AUTUMN AT THE ARBORETUM

4/10 tới 2/11. Thưởng ngoạn hoa mùa thu và trưng bày trên 100,000 bí Halloween. Nhà làm bằng bí đỏ trưng bày theo chủ đề lịch sử phát triển của tiểu bang Texas

Địa điểm: Dallas Arboretum and Botanical Garden, 8525 Garland Rd, Dallas TX 75218.
Giá vé: \$13-\$22.



VINYL RECORD SHOW OF DALLAS-FORT WORTH

19/10, 8am. Trưng bày và bán các đĩa nhạc vinyl (đĩa lớn dùng cho máy hát đĩa) với trên 100 quầy bán đến từ Texas và các tiểu bang lân cận. Người yêu thích đĩa vinyl có thể tìm thấy các đĩa nhạc mình muốn

Địa điểm: Grapevine Convention Center, 1209 S Main St, Grapevine TX 76051. Phone: 1.800.457.6338
Giá vé: \$8.



ENROLLED
AGENT



NGUYỄN ĐÀI THI

Cô Nguyễn Đài Thi là cựu Thanh Tra của Sở Thuế Hoa Kỳ (IRS) và cũng là cựu Thanh Tra của Bộ Ngân Khố (U.S. Treasury Inspector General). Cô có bằng IRS Enrolled Agent do Sở Thuế cấp. Với hơn 30 năm kinh nghiệm làm việc cho Sở Thuế và Bộ Ngân Khố, cô Đài Thi đã từng kiểm toán (audit) thuế doanh nghiệp và cá nhân. Khi làm việc cho Bộ Tổng Thanh Tra Ngân Khố, cô cũng đã từng audit-Sở Thuế. Với kinh nghiệm đặc biệt này, chẳng những cô Đài Thi rất rành rẽ về luật thuế, mà còn hiểu tường tận về cơ cấu và nội bộ của cơ quan IRS. Cô thường xuyên chia sẻ các đề tài thuế vụ qua các đài radio và TV tại Dallas. Trẻ hân hạnh được cùng cô Đài Thi cộng tác để hướng dẫn đồng hương về luật thuế liên bang và giải đáp các vấn đề rắc rối với Sở Thuế. Độc giả ở khắp nơi có thể gửi thư bưu điện hoặc email cho tòa soạn Trẻ, ghi chú "Mục Thuế Vụ".

Email: bientap@trenews.net

Nhắn tin (text only) câu hỏi đến

469-328-3453

hoặc gửi thư về tòa soạn:

**3202 N. Shiloh Rd.,
Garland, TX 75044**

HỎI: Kính gửi cô Đài Thi, thật là may mắn cho tôi, nhờ Báo Trẻ mà tôi đã tìm được một người chuyên về thuế sẵn lòng giúp đỡ đồng hương.

Tôi muốn chuyển nhượng nhà cho con trai và con dâu tôi. Con trai tôi có quốc tịch Hoa Kỳ, con dâu tôi có thẻ xanh và chờ sang năm làm quốc tịch. Cả hai làm hôn thú tại Tòa án Hoa Kỳ. Nếu tôi chuyển nhượng nhà, con trai tôi nghe nói không phải chịu thuế, nhưng con dâu tôi chưa có quốc tịch, có được miễn thuế không? Căn nhà này thuộc về thành phố Sugar Land, tiểu bang Texas. Thực sự hai cháu có chịu bất cứ một loại thuế nào không? Rất mong cô vui lòng dành chút thời gian phúc đáp. Xin chân thành cảm ơn và chúc cô Thi thật nhiều sức khỏe và niềm vui.

ĐÁP: Thưa chị, cảm ơn chị đã tìm đến Báo Trẻ, và mong chị tiếp tục theo dõi Mục Thuế Vụ nhé.

Vì các con của chị có quốc tịch Mỹ hoặc thẻ xanh, cho nên khi chị chuyển nhượng nhà cho các con của chị thì hai cháu không phải trả bất cứ một loại thuế nào. Nhưng chị lại phải trả thuế "gift tax", tạm dịch là thuế quà tặng. Mỗi năm chị có thể tặng quà hoặc tiền với giá trị tối đa là 18,000 đô la cho mỗi người. Giá trị quà tặng hơn 18,000 đô thì người tặng phải chịu thuế, người nhận không bao giờ phải chịu thuế.

Tuy nhiên, trên nguyên tắc là vậy, trong thực tế thì rất ít ai phải bị trả thuế này, trừ khi nào họ là triệu phú hoặc tỉ phú.

Luật thuế có một điều khoản rất có lợi cho mình, đó là họ cho mình được miễn thuế quà tặng nếu không quá 13.61 triệu đô cho trọn đời. Cho nên, nếu tính theo từng năm thì chị bị thuế quà tặng, nhưng nếu tính theo trọn đời thì chị được miễn thuế này.

Vì vậy, năm nào chị tặng quà có

giá trị hơn cái mức quy định hàng năm, thì chị chỉ cần khai báo cho Sở Thuế biết mỗi khi đi khai thuế hàng năm. Lý do là để Sở Thuế biết được tổng số giá trị chị cho quà tặng khi chị còn sống và giá trị tài sản chị cho con cháu thừa hưởng khi chị qua đời. Nếu trọn đời chị tặng tài sản hơn 13.61 triệu đô thì lúc đó họ sẽ bắt buộc chị trả thuế quà tặng.

Xin chị lưu ý là những con số tôi liệt kê trên là cho năm 2024. Thông thường các con số này thay đổi hàng năm.

HỎI: Thưa cô Đài Thi, tôi làm nghề sửa chữa nhà cửa. Khách hàng thường trả bằng tiền mặt, nhưng thỉnh thoảng có người trả bằng Zelle hay PayPal ghi là “friend to friend”, thì tôi có cần phải khai thuế số tiền tôi nhận qua Zelle hay PayPal không vậy cô? Cảm ơn cô Đài Thi.

ĐÁP: Thưa ông, theo luật thuế thì tất cả mọi thu nhập và lợi tức phải được khai thuế, cho dù nhận tiền mặt, Zelle, PayPal, hay thẻ tín dụng. Chỉ trừ khi nào quà tặng hoặc bạn bè chuyển tiền cho nhau thì không phải khai thuế, vì đó không phải là lợi tức.

Tôi đoán là ông muốn hỏi rằng thu nhập nhận được qua các dạng

không phải là tiền mặt, thì sẽ để lại “dấu vết” để Sở Thuế biết, vậy thì có phải khai thuế không nếu khách hàng của ông ghi là “tiền bạn bè chuyển cho nhau”.

Nếu ông biết rõ những số tiền đó là tiền thu nhập mà ông không khai thuế, chẳng may ông bị Sở Thuế kiểm thuế thì ông nên chuẩn bị chứng cứ vì sao ông không khai, chứ không thì Sở Thuế kết tội ông trốn thuế thì mệt lắm đấy. Khách hàng ghi “bạn bè chuyển tiền cho nhau” là một hình thức giúp ông tránh khai thuế nhưng không phải là bằng chứng mạnh đâu. Sở Thuế có thể sẽ liên lạc với các khách hàng của ông để hỏi cho ra lẽ.

Nếu Sở Thuế có bằng chứng ông cố tình gian lận trốn thuế thì họ có thể kết tội hình sự, không những sẽ bị phạt rất nặng mà còn phải vào tù. Mong ông cẩn thận.

HỎI: Thưa cô Đài Thi, tôi bị Sở Thuế gửi thư truy đòi thuế tôi còn thiếu của năm 2021 và 2022. Lúc đó tôi thiếu tổng cộng là 53,000 đô la, mà bây giờ nó đã lên đến 60,000 đô. Tôi đã về hưu, không có tiền để trả. Có cách nào xin Sở Thuế xóa bỏ nợ thuế này được không? Xin cảm ơn cô.

ĐÁP: Xin thưa, Sở Thuế có các chương trình cứu xét giảm thuế

hoặc xóa thuế cho những ai không có khả năng trả nợ thuế. Tuy nhiên, những chương trình này rất khó xin. Đa số đơn xin đều bị từ chối.

Ông nên giải quyết món nợ thuế này càng sớm càng tốt, vì đã mấy năm rồi, để càng lâu thì tiền phạt và lãi suất lại tiếp tục tăng. Hơn nữa, để càng lâu thì Sở Thuế sẽ tiến hành các thủ tục truy thuế mạnh hơn, chẳng hạn như niêm phong, xiết tài sản và tài khoản ngân hàng của ông, hoặc thu hồi thẻ thông hành v.v.

Ông nên tìm đến các chuyên gia có kinh nghiệm về lãnh vực này, để họ phân tích hoàn cảnh và khả năng tài chánh của ông xem ông có hội đủ điều kiện cho chương trình cứu xét nào của Sở Thuế không.

Trong những trường hợp đặc biệt này, Sở Thuế chỉ cho phép 3 loại chuyên gia (professional) đại diện cho ông. Đó là: IRS Enrolled Agent, CPA, và Luật Sư. Đa số các dịch vụ khai thuế không đảm nhận các trường hợp đương đầu với Sở Thuế, cho nên ông cố gắng tìm đúng người giúp ông.

Thành thật chúc ông may mắn.

NDT

tre

✓ DỄ ĐỌC ✓ DỄ THẤY ✓ DỄ CẮT ✓ DỄ TÌM

RAO VẬT
TRÊN BÁO TRÉ

HIỆU QUẢ NHANH CHÓNG
TIẾT KIỆM THỜI GIAN & TÀI CHÍNH

ONLINE TRONG NGÀY · [HTTPS://BAOTREONLINE.COM](https://BAOTREONLINE.COM)

“Miên khúc - 17 Tình ca Ngô Thụy Miên”



Nhạc sĩ Ngô Thụy Miên qua nét vẽ của họa sĩ Trần Thế Vĩnh

Nhắc đến nhạc sĩ Ngô Thụy Miên, giới yêu nhạc thường nhớ đến những bản tình ca tươi thắm được sáng tác trong khoảng thời gian hoa mộng đẹp đẽ nhất. Người nhạc sĩ hiền lành, kín tiếng và khiêm tốn được sinh ra ở Hải Phòng rồi theo gia đình di cư vào miền Nam sau ngày hiệp định Genève được ký kết. Lớn lên trong lụa là mưa nắng Sài-Gòn, những quán hàng, những con đường quen thuộc từng dấu chân, từng buổi sáng, buổi chiều và nhất là sống giữa khung trời thi nhạc cùng sách vở đã khiến cho tâm hồn âm nhạc đa cảm có dịp thăng hoa theo thời gian.



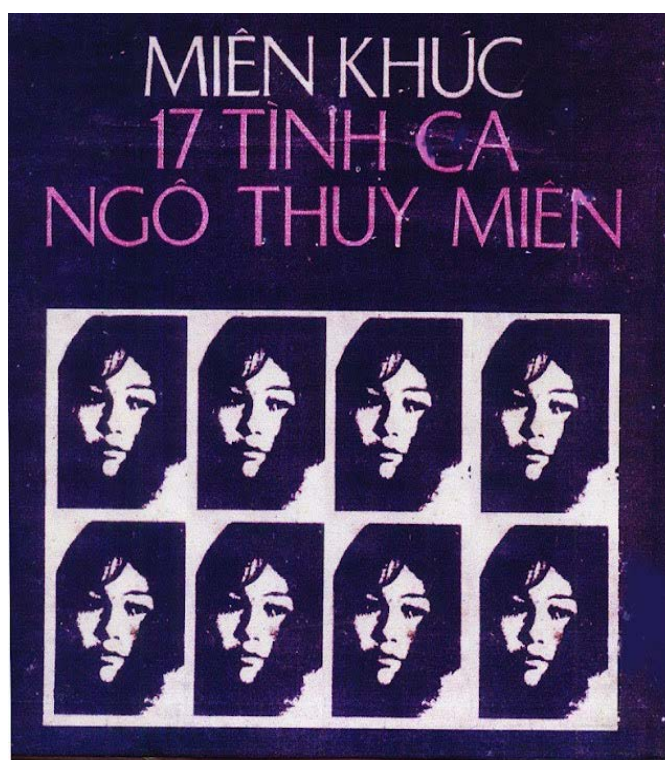
TÂM VẠN
ĐỨC QUỐC

Nhạc sĩ Ngô Thụy Miên tập tành viết nhạc từ năm 1963 và bài hát đầu tiên được hoàn tất vào năm 1965 là “*Chiều nay không có em*”. Nhạc phẩm cuối cùng được viết trong năm 1972 là “*Mất biếc*”. Sau những lần đi trình diễn ở khắp các giảng đường đại học, các trung tâm văn hoá và các hội quán văn nghệ ở Sài-Gòn để giới thiệu những sáng tác của mình, nhạc sĩ Ngô Thụy Miên (bút hiệu trước đó là Đông Quân) cùng với sự góp tay của các thân hữu thực hiện cuốn băng nhạc “*Miên khúc*” vào cuối năm 1974. “*Miên khúc*” hay “*Miên tình ca*” gồm 17 ca khúc được sáng tác trong khoảng thời gian từ năm 1965 đến năm 1972. 17 ca khúc được trang trọng gửi đến người nghe qua các giọng ca tên tuổi như Thái Thanh, Lệ Thu, Khánh Ly, Châu Hà, Thanh Lan, Xuân Sơn, Sơn Ca, Duy Trác, Duy Quang, và Kim Tuấn (Hoàng Phúc) với phần hoà âm của nhạc sĩ Văn Phụng. Cuốn băng được ra mắt ở Hội Việt Mỹ Sài-Gòn với sự góp mặt của nhiều ca sĩ thời danh được ưa chuộng và được cửa tiệm băng nhạc Thúy Nga (ngày ấy

chưa phải là trung tâm Thúy Nga bề thế như sau này ở hải ngoại) phát hành ở Sài-Gòn. Biển cổ tháng Tư năm 1975 làm héo úa cành xanh, vỡ tan bao ước mơ, mộng mị và số phận cuốn băng nhạc cũng chìm trôi theo vận nước. May mắn thay, cuốn băng nhạc này được đồng hành theo làn sóng người di tản, vượt biển và được tái phát hành trong những năm đầu tiên xa xứ, khi cộng đồng người tị nạn mới chập chững hình thành ở Hoa-Kỳ, Gia-Nã-Đại, Úc Châu, những nước Tây Âu cũng như những nơi có người tị nạn Việt-Nam đặt chân đến.

Nhạc sĩ Ngô Thụy Miên đã làm việc trực tiếp với từng ca sĩ ở mỗi bài hát để lời ca, ý nhạc được diễn tả trọn vẹn và nhất là chuyên chở được những tâm tư, tình cảm của nhạc sĩ muốn gửi đến người nghe. Với giọng hát đượm nét thanh xuân, các ca sĩ góp tiếng trong cuốn băng đã hát và như đã “đóng dấu, ký tên” (trademark) vào tác phẩm đã trình bày. Nửa thế kỷ đã đi qua mà người yêu nhạc vẫn nhớ được từng giọng ca qua mỗi cung bậc của từng nhạc phẩm.

Với tài năng và sự cầu toàn, hầu hết những sáng tác của nhạc sĩ Ngô Thụy Miên được giới thanh niên, sinh viên, học sinh thuở đó yêu chuộng và hưởng ứng rất



nồng nhiệt.

Cuối thập niên 60 cho đến những năm đầu của thập niên 70, phong trào phát hành băng nhạc (magnetic và cassette) ở Sài-Gòn bắt đầu thịnh hành và thay thế dần cho đĩa nhựa. Hàng loạt băng nhạc đã được thực hiện và phát hành nhưng không phải tác phẩm nào cũng đạt được thành công tuyệt đối về mặt nghệ thuật. Người nghe có thể thích bài này mà không chuộng bài khác v.v. nhưng hầu hết những nhạc phẩm trong cuốn băng “Miên khúc” được công chúng đón nhận và vượt thời gian lẫn không gian để tồn tại cho đến bây giờ. Đó là những sáng tác của một thời tuổi trẻ với tình yêu đầu đời trong sáng, thơ mộng

cùng những dỗi hờn, chia xa như “Mùa thu cho em”, “Giáng ngọc”, “Tình khúc tháng Sáu”, “Áo lụa Hà-Đông”, “Paris có gì lạ không em”, “Dấu tình sâu”, “Từ giọng hát em”, “Mất thu”, “Chiều nay không có em”, “Mất biếc”, “Tuổi mười ba”, “Niệm khúc cuối”, “Bản tình cuối”, “Giọt nước mắt ngà”, “Tình khúc mùa xuân”, “Giọt nắng hồng” và “Tình khúc buồn”. Nếu không nhắc đến tài hòa âm của nhạc sĩ Văn Phụng trong cuốn băng này hẳn là một thiếu sót lớn lao.

Với phương châm “sống để viết nhạc chứ không viết nhạc để sống”, nhạc sĩ Ngô Thụy Miên vẫn luôn trung thành với những khúc tình ca dù hoàn cảnh sống đã đổi

thay, tâm tư và suy nghĩ bị ảnh hưởng ít nhiều sau cuộc đổi đời. Bên cạnh những ca khúc được viết từ trong nước, những bài hát mới lần lượt ra đời ở hải ngoại tuy vẫn mang màu sắc dịu dàng và đông đầy cảm xúc nhưng in đậm những dấu vết buồn bã của cuộc sống tạm dung, những muộn phiền cay đắng của những phần đời lặng lẽ quanh mình.

Ngót nửa thế kỷ qua, những ca khúc cũ và mới được thu thanh rất nhiều lần từ trong nước ra đến hải ngoại với kỹ thuật âm thanh tân kỳ qua những giọng ca tên tuổi. Dòng nhạc Ngô Thụy Miên vẫn âm thầm lưu trong trái tim người yêu nhạc nhưng ghi lại đậm nét vẫn là cuốn băng được thực hiện trước ngày mất nước. Những tình khúc thấm thiết như dẫn bước người nghe đi trên con đường cũ có lá me thoảng bay hay điểm cánh phượng hồng tô thêm màu nắng vội. Ngày tháng đã phai và một trang đời như khép lại từ lâu lắm ...

*“Dĩ vãng như bao cung tơ
Lướt theo chiều mơ kết
muôn bài thơ*

*Nuôi tiếc yêu đương xa
xưa*

*Tháng năm nào trôi đi
nhớ nhung hoài” (*)*

TV (06.09.2024)

(*) “Mất biếc”, Ngô Thụy Miên, 1972

Áo len

■ **Đồ len, dệt kim là đồ mùa lạnh**, nếu không khác biệt hay có chi tiết thì dễ nhìn đơn điệu. Áo len có cổ cách điệu, cao hay rộng hơn bình thường nhìn hiện đại, mới mẻ. Cổ áo thường có họa tiết, đường đan, hay kết cấu texture tinh tế, thu hút. Kiểu này có cổ điểm nhấn nhìn độc đáo, ấn tượng, dễ mặc đi làm và cũng hợp thời, dễ mặc mọi nơi.



■ **Đồ dệt kim tay phồng** (sculpted sleeve) dù là áo cardigan, áo len, áo sweater, ... mặc đi chơi, đi làm rất thời trang. Khác biệt với tay áo trơn, tay áo phồng làm nổi bật phần vai, cánh tay, cổ tay. Dễ mặc với quần hay váy, giày bệt hay có gót. Có thêm kiểu dáng áo len vừa tay phồng vừa cổ cách điệu, hoặc đầm len tay phồng thời trang.

■ **Áo len vest dáng vuông quá khổ cổ V** (square fit oversized knitted vest) - một chút đồng quê, thoải mái casual. Kiểu dáng rộng rãi, không gò bó nhưng thời trang. Không phô trương nhưng sành điệu. Có thể mặc chung với quần tây.



■ **Áo len có họa tiết tinh nghịch kiểu “kidult”** trẻ trung. Từ phong cách gắn charm phụ kiện trên túi xách, giầy đồ len cũng ăn theo với các họa tiết tinh nghịch kiểu gấu, thỏ, nơ, vịt, trái cherry ... trẻ trung mà trưởng thành. Áo len có thể gắn brooch trâm cài bằng kim loại, đá quý hay vải. Mặc casual hay đi ra ngoài.



■ **Áo len kèm khăn với khăn khổ lớn** đan liền nhìn đẹp. Ấm áp, tiện lợi mà cũng thoải mái, phong cách. Chất liệu áo len khăn thường tốt sang như lông dê mohair, lông thỏ angora, hay len cừu nguyên chất virgin wool, rất mềm mại.

■ **Áo len golf cổ V** (golf sweater) phong cách retro cũng đang thịnh hành. Họa tiết sọc thoi tartan kinh điển. Nhẹ nhàng, thoáng khí, chút co giãn dễ vận động. Chống gió, giữ ấm mà không quá nóng. Màu sắc nhã nhặn, trung tính, thanh lịch, đi làm hay đi chơi đều hợp.

■ **Áo len cổ lọ T-shirt** với kiểu dáng gợi cảm, ôm hơn, ngắn tay hay dài tay, không quá dày, tinh tế hợp đi party. Áo cổ lọ mặc trong thì rất đơn giản để mặc thêm layered lớp ngoài, không quá cầu kỳ. Dễ mặc với jean, quần bó, váy ngắn, váy midi ...

■ **Áo cardigan** kiểu thường thì đơn điệu, nhưng brushed cardigan thì lớp lông len rất mềm mại, mịn màng và ấm áp hơn. Nhờ vào lớp chải brushed nên nhìn hơi bông bênh và đẹp. Là lựa chọn thay thế cho áo blazer mùa lạnh. Có thể thêm dây lưng cho phong cách hiện đại.

Thơ

Võ Chân Cừu



Nhà thơ Võ Chân Cừu ra đi mới đó mà đã gần 4 năm.

Ông tên thật là Văn Hưng, sinh năm 1952 tại thôn Tân Thanh, xã Cát Hải, huyện Phù Cát. Võ Chân Cừu đến với văn thơ từ khá sớm. Mới 13 -14 tuổi anh đã làm thơ và khoảng 18 tuổi đã có thơ đăng trên các tạp chí: Văn, Bách Khoa, Thời Tập, Chính Văn, Tư Tưởng, Khởi Hành... Năm 20 tuổi, anh đã trình làng Tinh Sương (Thi Ca - 1972), tập thơ đầu tay; tiếp đó là các tập Đại Mộng (Nhị Khê - 1973), Trường ca Quầy Đá Qua Đồng (Tập san Thi Ca - 1975)...

Từ năm 1990 đến 2015, Võ Chân Cừu liên tục xuất bản 4 tác phẩm, gồm: *Ngã tư vắng trắng* (Thơ - NXB Trẻ), *Ngọn gió* (Thơ - NXB Văn học), *22 tản mạn* (NXB Hội nhà văn), *Theo dấu nhà thơ* (Tản văn - NXB Hội nhà văn).

Thơ Võ Chân Cừu nhẹ nhàng nhưng sâu lắng, nét hiện thực pha lẫn hương mơ, nên dễ đi vào lòng người. Một lần nữa xin đọc lại thơ Võ Chân Cừu để tưởng niệm một người bạn đã đi về phía trời xa.

SAO KHUÊ

mười năm

Mười năm nàng nhớ hay quên
Vàng trắng với lúm đồng tiền nghiêng chao
Ta đi mãi tận nơi nào
Tưởng khi bóng nắng buồn sao giếng trời
Mười năm nàng đã quên rồi
Đầy đưa chót lưỡi đầu môi lặng nhìn

Cây cao còn bóng ai in
Mùa thu còn tới để nhìn ra hoa.
Mười năm nàng đã quên ta
Thì thôi áo khoác thêm tà sương bay.

tháng tư

Ta chỉ giữ ngọn gió
Trên bờ môi em
Tím phôi ánh hoa cát đằng
Sắc lá như sao
Lung linh qua ngọn nắng
Và trôi nhanh tháng ngày
Ngón tay khuấy đều nhịp gõ
Như giọt cà phê rơi
Nhưng ánh trăng trôi hoài trong giấc mộng
Người ơi
Thôi đành quên

yên ả

Đã trở lại bốn bề yên ả
Em có còn cho tôi nhớ thương
Đã nhen một que môi bếp lửa
Ươm mầm cây chim hót trong vườn

bài ca túp lều

Tặng Huỳnh Hữu Hạnh

Nhà ta xưa đại bán gỗ tôn
Về lại phố dựng túp lều mái lá
Ai hỏi đến cũng dễ tìm em ạ
Nhà ta ngay đường xe lửa - mặt tiền

Đêm dầm dề cơn mưa dột triền miên
Anh chống mái che cho con khỏi ướt
Máng xối rách cũng hứng đầy lu nước
Nơi em thêm viên gạch đứng rửa chân

Nửa đời người lỡ đeo mộng vào thân
Nay gió núi mây trời thổi lối hèn
Đêm thức dậy vẫn không ngừng xaouyến
Tiếng còi tàu thúc giục nổi vu vơ.

Nơi túp lều ta sống trọn bài ca
Kể nỗi khổ đặc thời nay ngoảnh mặt
Bạn hành khất chiều mang đòn đến hát
Giở nắp vung chia chén gạo với đầy.

Dựng túp lều ta còn đủ hai tay
Điều may mắn đâu dễ gì có được
Cũng có lúc anh mơ mình chức tước
Để thẹn thùng giấu mặt tựa vai em.

Nơi túp lều ta đã sống bình yên
Muối dưa cải dưa câu: sông có lúc
Niềm ảo diệu chỉ mình em hay được
Khi gió lùa vách trống dội lòng thơ.



ở đại lao

Anh tìm em trong hư vô
Gió tắt màn hình khuya nhẹ
Cát soi thêm màu nước khế
Ngân nga trắng chữa xuống hồ

Anh tìm em trong hư vô
Sao như sương chẳng sang bờ

nhớ

Những lối hẻm ngoằn ngoèo anh nhớ
Nhà nhô ngang mái thiếc đọng tàn trăng
Khuya nhịp võng xuống câu xề vọng cổ
Những người say lao đảo vịn hiên tường

Đây khói bếp của nhà ai dậy sớm
Mùi cao su nhắc nhở chốn thị thành
Xích lô máy khạc màn đêm khởi động
Tiếng ho khàn báo hiệu lúc tàn canh

Căn gác nhỏ dưới tàn cây vú sữa
Mùa lá khô lật sập những trang đời
Xấp báo cũ biến ra tiền bữa chợ
Nhịp thơ đi như tiếng vọng luân hồi

Em có đến khi chiều hoang nắng xé
Mưa lặng chìm lấm tấm giọt mồ hôi
Làn tóc mỏng vén khung trời bỏ ngõ
Tiếng guốc mòn bay ảo ảnh chơi vơi

Đời xa lắc giang hồ ai vương nợ
Ấn phiêu du mãi đậm nét tim gầy
Lối hẻm chật khời nguồn theo trí nhớ
Tháng năm dài rớt rụng dưới hai tay

Em có đến khi chiều hoang khép cửa
Chẳng còn chi đây cốc hiện đêm về
Mây với núi bốn phương trời tao ngộ
Ánh trăng nhòa ánh điện dỗi trang thơ.

(1989)

*Nguồn: Ngọn gió. Thơ. Võ Chân Cửu. Nxb Văn học. 2011



Ngư phủ thực thụ sẽ
xem trọng Mẹ biển,
Mẹ thiên nhiên

Những ngư phủ cuối cùng

Họ là những ngư phủ cuối cùng của xứ sở nắng mưa thất thường này. Bởi không bao lâu nữa, những người như họ sẽ hoàn toàn vắng bóng, bởi con người bây giờ đã sử dụng công nghệ, đã biết lợi dụng sự văn minh để tàn sát thiên nhiên và tàn sát lẫn nhau. Họ, với giấc mơ nho nhỏ, cuộc đời nho nhỏ, góc ngồi nho nhỏ, chiếc thuyền nho nhỏ và chút thu nhập cũng nho nhỏ giữa đời sống náo nhiệt và lạnh lùng này, dường như họ - những ngư phủ đánh bắt theo kiểu truyền thống để sống qua ngày - cũng là một thành phần của danh sách đỏ, với đời sống theo con nước lớn, nước ròng trên phá Tam Giang.



UYÊN CA
QUẢNG NAM - VN

Họ là ai?

Phá Tam Giang kéo dài từ tỉnh Thừa Thiên Huế ra đến giáp tỉnh Quảng Trị, có 3 con sông lớn (Tam Giang) đổ vào, đó là sông Hương, sông Bồ và sông Ô Lâu, chưa kể hàng chục phụ lưu cũng như nhiều con sông lớn khác, nhưng có lẽ do các vua chúa lúc ấy chỉ thấy 3 con sông này là quan trọng nên mới đặt tên Tam Giang. Trên

phá Tam Giang từng có những đoạn đẹp tựa như một Hạ Long thu nhỏ, thế rồi qua thời gian, mọi thứ dường như tan hoang.

Ông Nghĩa, một ngư phủ hơn 60 năm gắn với Tam Giang, kể:

- Ngày xưa phá Tam Giang này đẹp lắm, vào mùa Hè, biển yên gió lặng bà con mình chèo thuyền từ ngoài phía Quảng Trị vào tới Lăng Cô, Huế, ui chào là đẹp, nhất là khu Đá Bạc, hồi đó cứ như một Hạ Long thu nhỏ, giờ hết rồi.

- Xin chú kể thêm về khu Đá Bạc ạ?

- Chú vẫn không hiểu sao đến lúc này không còn tấm hình nào về khu Đá Bạc này, những năm từ 1980 trở về trước, đây là khu Hạ Long thu nhỏ, tức có rất nhiều tảng đá hình cánh buồm dựng

lên giữa phá, mọc trên mặt nước, nó là dòng đá bạc, tức nó có chất liệu bạc bên trong nên chẳng bao lâu sau, người ta đua nhau cắt nó về, nhà giàu thì làm tiểu cảnh, người khai thác thì đập nhỏ, xay nhỏ mà tách bạc. Cả một bãi đá rộng cả chục ngàn mét vuông, giờ không còn gì cả, mất dấu. Nếu còn, chú nghĩ khu này trở thành kỳ quan thiên nhiên chứ không giỡn chơi đâu!

- Chú có biết hồi đó những ai khai thác nó không?

- Thì chủ yếu là ngư dân, họ dùng búa, dùng các loại thiết bị thô sơ thôi, nhưng họ phá sạch, những khối đá lớn thì dùng mìn nổ. Chỉ trong vòng chưa đầy 3 năm, từ 1989 đến 1992 là không còn một cục đá nào nữa. Cái cục còn lại bây giờ người ta làm đường du

lich ra đó là cái cục đá vôi, không phải đá bạc nên nó bị bỏ qua. Cái cục này gọi là xấu nhất, nó sót lại đó.

- Làm thế nào để nhận ra đó là đá bạc vậy chú?

- Nó óng ánh dưới nắng mặt trời, buổi sớm bình minh và buổi hoàng hôn chạng vạng, nhìn ra khu Đá Bạc nó như một dãy thuyền buồm óng ánh sáng trên mặt nước, tảng cao chừng 5 mét, tảng thấp chừng 2, 3 mét, đẹp đến nỗi gai ốc. Vậy mà nó mất dấu, kinh khủng thật!

- Chú có mang viên nào về nhà không?

- Ô, không bao giờ, những ngư phủ thực thụ sẽ không bao giờ dám tổn thương thân Biển, họ biết yêu quý, kính trọng thiên nhiên lắm con ạ!

- Thế nào là ngư phủ thực thụ hả chú?

- Hi, mấy chục năm giờ cũng có đứa hỏi chú câu này rồi. Ngư phủ thực thụ sống dựa vào Mẹ Thiên Nhiên, Mẹ Biển, tức không bao giờ dám mạo phạm điều gì, luôn tin vào Mẹ Thiên Nhiên. Minh đánh lưới, làm nghề câu hoặc cào hến để sống qua ngày, những con nhỏ thì trả lại cho biển, để nó lớn thì mình đánh bắt, mình xin. Chính vì vậy mà cá của ngư phủ thực thụ luôn bán có giá cao hơn cá của dân đánh bắt đại trà. Bây giờ hiếm ngư phủ thực thụ lắm! Mỗi mất mà tìm con à!

- Đánh bắt đại trà là sao chú?

- Thì họ dùng thuốc nổ, họ châm điện, miễn sao họ đánh bắt được nhiều nhất, nhanh nhất là họ mừng, họ vui, họ bắt chấp mình dùng phương tiện gì và trên hết là họ xem biển như là cái chỗ để khai thác như không có nghĩ đó là Mẹ Biển. Họ đánh bắt từ con bự nhất cho tới con nhỏ nhất, nhìn vào mớ cá lộn xộn của họ là biết ngay đây là cá của dân đánh bắt đại trà. Chứ cá của dân ngư phủ là cá lớn, tươi, nhìn đồng lúa, còn cá của dân đại trà là cá nhìn có con chết con sống, có con đập ruột nữa kia, vì bị đánh



Một góc xóm ven phá



bằng thuốc nổ mà, và nó không tươi được đâu, thậm chí ăn vào có khi hỏng đường ruột vì dư vị thuốc nổ... Mà bây giờ chỉ còn vài người liều lĩnh làm ngư phủ thôi!

- Sao gọi là liều lĩnh hả chú?

- Thì đời sống ngư phủ khổ lắm, chút nữa con sang thăm rồi hỏi mấy người bạn ngư phủ của chú thì rõ.

Không mảnh đất cắm dùi

Nếu bạn đi dọc phá Tam Giang, về phía thị trấn Sịa của huyện Quảng Điền, đi xuôi về phía biển, gặp phá Tam Giang, đoạn này là thủ phủ của các ngư phủ, rất dễ nhận biết họ. Đường như đời sống của ngư phủ chẳng có gì ngoài chiếc thuyền,

trước đây họ sống và gắn cuộc đời với sông nước, sống và ăn ở với mặt nước, trên chiếc thuyền câu của mình, còn bây giờ, vì phải cho con cái học hành nên họ cũng lên bờ của họ cũng chẳng có gì làm “an cư”. Bởi họ chỉ cắm dùi một chỗ nào đó, làm một căn nhà và khi nào chính quyền di dời thì họ buộc lòng phải đi. Anh Cường, con của một gia đình ngư phủ, chia sẻ:

- Hiện tại, gia đình em vẫn thuộc diện vô gia cư, tụi em ăn học tương đối tốt, em đã đi dạy học, là giáo viên toán cấp III (trung học phổ thông), nhưng nhà của em vẫn còn là chuyện xa vời lắm!

- Ở đây tình trạng vô gia cư nhiều không anh?

- Hầu như dọc theo phá

Tam Giang này, những gia đình nuôi trồng thủy sản là khá khá, ổn định, có đất làm nhà, còn dân ngư phủ, đánh bắt như xóm em thì không có gì, nhà làm tạm bộ trên đất trống đã mấy chục năm nay nhưng nhà nước không cấp sổ đỏ, có xin cũng không được.

- Nhà nước có thông báo rằng mình làm nhà trên đất nông nghiệp hay gì khác không anh?

- Dạ đất này là đất hoang, một bãi lau sậy um tùm trước đây, cả xóm ngư phủ rủ nhau dọn dẹp mà làm nhà, sống lâu thì thành xóm. Mình lên bờ là vì chuyện con cái ăn học. Hầu hết những gia đình lên bờ sống đều có con cái học hành tới nơi tới chốn. Họ chịu mọi thứ khổ nạn,

mệt mỏi và thiếu thốn, quyết tâm cho con ăn học để đổi đời chị ạ!

- Bình quân thu nhập của một gia đình ngư phủ mỗi tháng, anh có thể ước lượng được không?

- Cũng khó đó, thu nhập bây giờ bấp bênh lắm. Nhưng cụ thể chi tiêu mỗi ngày thì em có thể nắm rõ. Ví dụ như một ngày kiếm chừng ba trăm ngàn đồng (tương đương 13USD), mua gạo, dầu, mắm muối trong một trăm ngàn (tương đương 4.5USD). Số tiền còn lại sẽ dành khi đau ốm, mua bảo hiểm y tế và đặc biệt là cho con ăn học. Ở đây, khó chi thì khó chứ người ta ưu tiên tiền bạc cho con ăn học chị ạ!

- Tôi thấy có rất nhiều em bé phụ giúp cha mẹ đi đánh lưới, mấy bé này

còn đi học không anh?

- Dạ còn chứ chị, tụi nó học giỏi lắm đấy, những đứa đi đánh lưới phụ cha mẹ, chèo thuyền, bơi lội... đều là đứa học giỏi đó. Vì học giỏi nên nó phụ giúp cha mẹ cật lực để có tiền ăn học, còn mấy đứa học không nổi thì đi xa làm thuê, học nghề cả rồi.

- Số đứa đi xa học nghề nhiều không anh?

- Nhiều, khá là nhiều, nhưng đứa nào chịu học thì cũng được lắm đó chị.

Cùng cách nhìn như anh Cường, chị Lý, một người đi đánh lưới trên phá, kể thêm:

- Hầu hết mấy đứa nhỏ này đều đi ngủ lúc 9 giờ

tối và thức dậy vào lúc 3 giờ sáng hôm sau để phụ cha mẹ đi dỡ lưới, bắt cá, cho mẹ mang ra chợ bán. Tụi nó học hành siêng năng, làm lụng vất vả nhưng rất ngoan và hầu như không có đứa nào hư hỏng, bởi chúng ước mơ được lên bờ chính thức, tức có cái nhà, tự tay chúng mua để làm người trên bờ.

Nghe chị Lý nói về ước mơ của mấy đứa nhỏ, tôi rất ngạc nhiên, thử tìm một đứa nhỏ để hỏi cụ thể ra sao, một em bé khác, cũng tên Lý (ở đây phụ nữ tên Lý hơi nhiều, không hiểu do đâu mà người ta lại ưa chọn tên Lý cho con?!). Bé Lý chia sẻ:

- Con ước mơ sau này lớn lên, con làm bác sĩ, giúp cho bà con chỗ xóm chài được lành bệnh, khỏe mạnh. Và con cũng ước mơ mình mua được miếng đất làm nhà cho ba mẹ.

- Vậy hiện tại con học lớp mấy, và ở đâu?

- Dạ con học lớp 6, con ở trong xóm đó kìa (chỉ tay về xóm ngư phủ), con nghe ba mẹ nói nhà con không có cái bìa đỏ, mà cả xóm cũng không có cái bìa đỏ vì mình không phải dân ngư cư. Mà ngư cư là chi hả cô?

- Ủ, thôi con học thật giỏi sẽ hiểu. Bây giờ, cô có nói nhiều con cũng thấy mệt thôi. Nói nôm na, ngư cư

là sống, trú ngụ ở một nơi nào đó một cách lâu dài. Đương nhiên con là dân ngư cư ở đây rồi, vì ông bà con từng khai hoang ở đây để làm nhà. Thôi, con ráng học sau này làm bác sĩ như ước mơ của con và biết đâu lúc đó con có thể giúp nhiều bà con về việc có cái bìa đỏ!

Nói thì nói vậy, nhưng thiết nghĩ, những gia đình ngư phủ cuối cùng này còn ở đây được bao lâu nếu như mảnh đất họ sinh sống bao đời lọt vào mắt của một con cá mập tư bản đỏ nào đó. Khó mà nói cho trợn, chỉ biết hy vọng những ngư phủ cuối cùng này thật may mắn và an cư lạc nghiệp!

Bài và hình UC



Ai lên bờ và làm kinh tế
tốt mới hy vọng an cư!



ĐOÀN XUÂN THU
MELBOURNE

Là độc giả nhưng bà con mình đọc thiệt, hiểu thiệt, hiểu tường tận khúc nhôi; hiểu tới nơi, tới chốn. Là người thông tuệ, trên thông thiên văn; dưới tường địa lý, bà con mình biết rảo. Nên mình không dám viết bố lão bố lếu như bọn Ba ke hai nút, giặc từ Miền Bắc vô đây. Đất có thổ công sông có Hà Bá. Viết về Miền Nam phải là dân Nam may ra viết ít trật chia. Dầu vậy những gì mình biết chỉ là hạt cát; những gì mình không biết là một đồng cát. Nên khi tranh luận phải khiêm tốn (bằng 4 lần làm phách).

Bà con mình ai cũng biết: **thành ngữ** (Idioms) về hình thức là những cụm từ cố định, không thể thay đổi thứ tự từ hoặc thêm bớt từ khác. Về nội dung: thành

ngữ mang ý nghĩa ẩn dụ, không thể hiểu theo nghĩa đen của từng chữ một. Ví dụ: “*It’s raining cats and dogs*” (Mưa như trút nước).

Còn **tục ngữ** (Proverbs): Về hình thức là những câu nói ngắn gọn, hoàn chỉnh về mặt ngữ pháp. Về nội dung, thường chứa đựng kinh nghiệm sống. Ví dụ: “*A stitch in time saves nine*” (Một mũi khâu đúng lúc sẽ tiết kiệm 9 mũi khâu sau này). Bắc nói khâu; Nam nói vá. Quần rách dứt vá liền. Không vá nó rách bự ra. Muốn vá để che cái mông thì công vá lại tốn nhiều thêm.

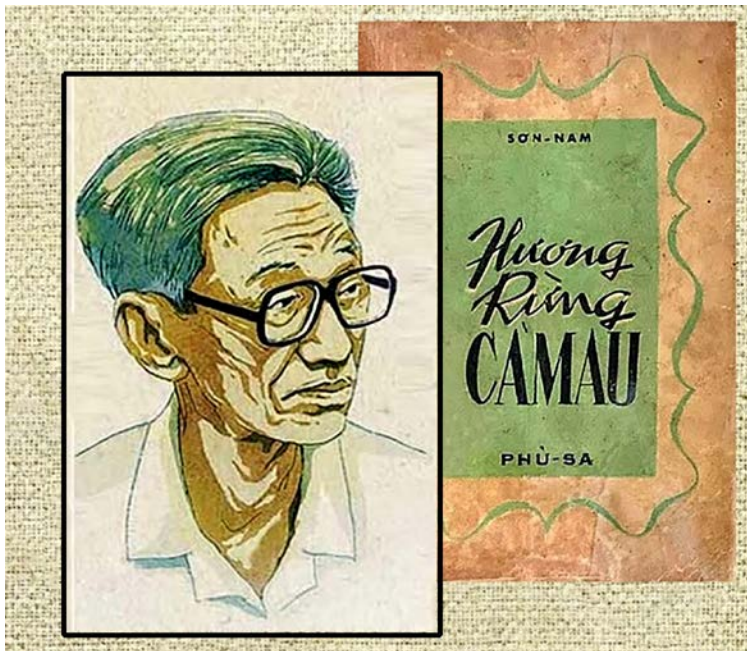
Thưa bà con! Bài này tui nhập đề theo lối lung khởi. Nói lòng vòng. Chớ hổng lẽ đang tranh luận văn học, cãi về chữ xài trong bài a thân phù sủ, tấp địch thủ, ngay tấp lự thì coi sao phải?

Chuyện đâu còn có đó! Hốp tốp nói bậy muốn tốp cũng trể. Vì lời nói như mũi tên bắn vô lỗ tai muốn rút ra cũng hổng có được!

Nói nào ngay, tui có viết là: “*Rạch là con sông quá nhỏ, uốn ngoằn ngoèo như ruột ngựa, nối liền qua những lung, bầu, tròn tròn méo méo như hình mấy cái bao tử, gan, lá lách.*” Thì có một tay Ba Ke hai nút trong nước sữa lưng tui là: “Người ta nói thăng ruột ngựa, ông lại nói uốn ngoằn ngoèo như ruột ngựa?”

Đọc là tui biết ông nội này giành ngu của tui hết trơn rồi nên tui tính im lặng vô tuyến. Nó có biết tranh luận văn chương là cái giống gì đâu? Nói tới nói lui chỉ tổ mất thời giờ ngồi nhậu và tán dóc! Nên tui né: “Cái này là ông Sơn Nam nói! Tui chỉ cộp dè một câu thôi! (Chôm nhiều thiên hạ biết mình đạo văn như mấy tay làm luận án tiến sĩ trong nước ta ở thời buổi mạnh ai nấy la là ta giỏi. Chớ hổng có đứa nào ngon võ ngực tự nhận mình là thằng ăn cắp.)

“Thú thiệt với ông! Nhỏ lớn tui chỉ thấy con ngựa chớ chưa thấy ruột ngựa bao giờ. Mà tui e chắc ông cũng vậy. Do đó ông muốn ‘dạy đời’ nói cái này đúng; nói cái kia sai, để ông chữa, để ông đâm xuống bể thì ông đã kiếm trật người rồi. Tui thấy ông nên kiếm ông Sơn Nam mà cãi nhé!” Ai dè cây





BẢO HUÂN

muốn lạng mà gió chẳng chịu ngừng, thẳng chả chụp cho tui cái nón cối to tổ bố. Thằng chả nói tui viết báo mà quen cái ‘thối hèn nhất’ của bọn nhà báo CS khoái xài, xài thường nên xài rất thiện nghệ là khi viết trật bèn đưa tai to mặt bự ra mà đỡ đạn. Nghe mới ứa gan chó! Giả nói vậy: “Chẳng lẽ không nghe người lớn nói; thành ngữ cũng có ghi. Lại còn mượn Sơn Nam ra đỡ đạn”

“A! Thằng này hỗn dám chọc tới ‘lão gia’ thì tao cho cha mày cũng chết! Dĩ hoà vi quý mà nó hổng chịu nên tui xỏ ngọt thằng chả như vậy: “Tui xin gởi nguồn tui trích dẫn để ông học hỏi thêm hàu từ rày về sau mà biết cách nói chuyện một cách khiêm tốn nhé!” Trong Hương rừng, tập Hương rừng Cà Mau, Sơn Nam viết: “Mũi xuống quá nhỏ, nào đủ chỗ để hai người cùng ngồi ngang nhau. Hờn nữa, bơi xuống theo lối mới

này nó chưa quen. Mặt trời sụp xuống thấp, rọi thẳng từ trước mặt. Con rạch quá nhỏ, uốn ngoằn ngoèo như ruột ngựa nối liền qua những lung, bàu, tròn tròn méo méo như hình mấy cái bao tử, gan, lá lách... Sậy mọc khỏi đầu.”

Tui thấy cái này ngộ nè giữa Úc và Mít trong tranh luận từ trong nhà ra ngoài cửa. Úc sai là nhận nó đã sai! Để ngày qua ngày lại nó ít sai hơn. Còn ‘Mít cộng’ không nhận sai bao giờ. Thấy mình sai, ngậm ống đu đủ chém về dưới giề lục bình lặn mất. Tui đâu có chịu. Bút chiến như Mike Tyson quánh võ đài phải biết ăn thua chó. Nên tui rượt theo hỏi nà: “Sao cuối cùng ai đúng ai sai?” Sau khi chọc quê cho thằng chả tức học gạch chơi tui bèn xùy ra con bài tẩy vạch ra cái ngu của thằng chả bằng cách cắt nghĩa thành ngữ ‘thẳng ruột ngựa’.

Ông bà mình không có tả

ruột ngựa thẳng bằng như ông nghĩ đâu nhe! Thành ngữ này nghĩa bóng ai cũng biết là để chỉ những người có tánh tình bộc trực và thẳng thắn!

Tại sao vậy? Vì ngựa ăn cỏ vô bao tử rồi xuống ‘thẳng ruột ngựa’ luôn. Chớ không phải ruột ngựa nó thẳng. Tiếng Việt mình nói đường thẳng, một danh từ. Nói đường cong, một danh từ. Chớ hổng có thẳng khùng nào nói đường cong thành cong đường bao giờ. Xuống là một động từ. Thẳng là một trạng từ bỏ nghĩa cho động từ xuống. Xuống thẳng nghĩa là đi một lèo hổng có quẹo, có ghé ở đâu cả.

Mà tại sao thẳng ruột ngựa mà hổng phải thẳng ruột bò hay thẳng ruột trâu? Vì hệ tiêu hóa của con bò gồm miệng, dạ dày 4 túi (dạ tổ ong, dạ cỏ, dạ lá sách, dạ múi khế), ruột non, ruột già. Ai khoái ăn bò vò viên trước cửa rạp chớp bóng Đại Đồng đường Cao Thắng Sài Gòn đều biết. Khi ăn, lưỡi bò như cái liềm cắt cỏ bỏ vào miệng nuốt vào thực quản, đi vào dạ cỏ để đó. Khi nghỉ ngơi, bò “ợ” cỏ lên miệng nằm nhai lại. Chính vì vậy bò luôn nhai nhóp nhép như em yêu nhai kẹo ‘chewing-gum’.

Ngựa cũng ăn cỏ như bò, nhưng ngựa không nhai lại. Cỏ xuống thẳng ruột ngựa. Ngựa hổng có huôn ở không nằm buồn buồn ợ ra nhai lại như trâu bò đâu nha cha! Nghe tui chọc quê, tay Ba ke hai nút này sẽ tức đỏ ‘đẻ’!

ĐXT



DU FACE

LTS: Facebook là một mạng xã hội (social networking service) phổ biến rộng và có tầm ảnh hưởng rất lớn trên thế giới ngày nay. Ngoài khía cạnh giải trí, xả stress, giao lưu, lưu giữ nhật ký... Facebook còn được sử dụng như một phương tiện hiệu quả trong những cuộc cách mạng làm thay đổi tình hình thế giới. Hiện nay Facebook là một trong những lối thoát quan trọng để những trí thức, nhà báo, văn nghệ sĩ có khuynh hướng tự do đang sống tại Việt Nam cất lên tiếng nói của họ.

“FACEBOOK CÓ GÌ NGỘ” chọn lọc và giới thiệu với quý độc giả những ý kiến (comment) dí dỏm, tếu táo của cư dân trang mạng này và giữ nguyên văn cách thể hiện của họ.

Chúng tôi xin phép các tác giả trên Facebook được trích lại và chân thành cảm ơn.

BBT Trẻ

TỪ FACEBOOK VƯƠNG LIỄU HẰNG

Cô bạn tâm sự: Mùa thu, thấy lòng quá đổi xốn xang...

Tôi buột miệng: Ở Đông Lào (VN), mùa nào không là mùa thu? Tết ư? Mùa thu quà biếu. Nhập học ư? Mùa thu học phí và vô số những khoản phí “tự nguyện”. Lũ lụt ư? Mùa thu “mặt trận tổ quốc”. Từng ngày ra đường, là từng ngày đối diện mùa thu. Nghe còi thổi toét! Mùa thu núp ngay góc cột đèn. Vào cửa quan, mùa thu nằm trong phong bì. Đi đấu thầu, mùa thu nằm ở lời thâm thì bỏ nhỏ. Thậm chí ngồi yên ở nhà, mùa thu tới gõ cửa với những khoản đóng góp mệnh mông. Anh bạn mất cái căn cước công dân! Chớp mắt một cái, mùa thu xuất hiện như thần đèn - chỉ ra 2 tờ, 24 tiếng sau có căn cước công dân mới tươi rói... Yên tâm làm công dân xứ thu tiếp.



TRANH HOẠ SĨ CẬN



“Hãy cho tôi một điểm tựa, tôi sẽ nhấc bổng trái đất lên” là câu nói nổi tiếng của Archimedes (287-212 trước Công Nguyên). Ông là một nhà toán học, nhà vật lý, nhà phát minh huyền thoại người Hy Lạp. Hình của Archimedes được in ở mặt trước của Huy chương Fields, giải thưởng danh giá được coi là “Nobel Toán học” (vì giải Nobel không bao gồm lĩnh vực toán học), được Hiệp hội Toán học quốc tế (IMU: International Mathematical Union) trao 4 năm một lần cho những nhà nghiên cứu nổi bật.

Ơ-rê-ca (Eureka, nghĩa tiếng Việt là “tìm ra rồi”) là một giai thoại nổi tiếng về cách ra đời của “lực đẩy Archimedes” và của mục.. này.

Lò Vi-ba



Vào năm 1945, trong lúc đang mải mê tiến hành một số thí nghiệm trên máy phát sóng tần suất cao, sử dụng cho máy phát ra đa cùng một ống Magnetron, kỹ sư người Mỹ - Percy Spencer Lebaron (1894 - 1970) vô tình để quên một thanh chocolate trong túi, đến khi ông lấy ra thì thanh chocolate đã tan chảy. Sau một hồi tìm hiểu, ông thử đưa trứng, hột bắp lại gần cái ống Magnetron và quan sát. Bắp bắt đầu nổ lép lép, còn lòng đỏ trứng gà thì chín phồng rộp lên.

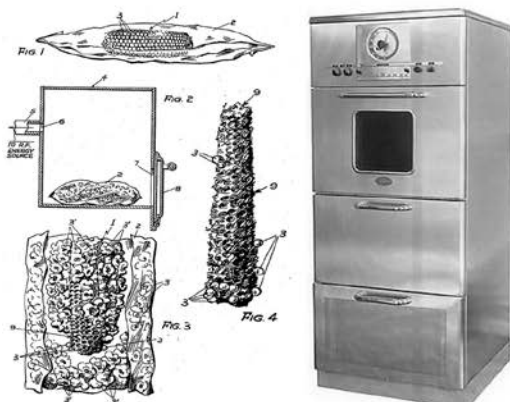
Percy Spencer suy luận rằng những luồng điện tử cực ngắn phát ra từ ống Magnetron đã làm "nóng" 3 món trên. Như vậy, các luồng sóng này cũng có khả năng làm chín các thực phẩm khác?

Từ đó ông nghiên cứu sâu về magnetron, thí nghiệm vào một số phương pháp nấu ăn mới và ông được cấp bằng phát minh cho sáng chế này. Công ty Raytheon đã sử dụng phát minh của ông để sáng chế ra chiếc lò vi-ba (Microwave Oven) đầu tiên trên thế giới - đặt tên cho nó là Radarange. Lò vi-ba này có trọng lượng khoảng 750 pounds, cao khoảng 6 feet với mức giá rất cao so với thu nhập thời đó - 3,000 đô-la. Do giá cao và trọng lượng lớn nên lò vi-ba đầu tiên này chuyên dùng trong nhà bếp của khách sạn hay toa ăn của xe lửa.

Trong quá trình sử dụng, lò vi-ba ban đầu chưa tốt về phân phối nhiệt độ, tạo ra sự chênh lệch nhiệt độ giữa các vị trí bên trong lò. Percy Spencer Lebaron tiếp tục nghiên cứu và ông mất hơn 20 năm nữa để sản xuất ra thế hệ lò vi-ba mới, nhỏ gọn, sang trọng và tiện lợi tựa như những lò vi-ba ngày nay - và có giá chỉ 500 đô-la.

Năm 1987 cuốn sách của bà Barbara Kafka có tên “ẩm thực lò vi-ba” ra đời và bán chạy nhất. Nhờ đó mà lò vi-ba được biết đến nhiều hơn và sử dụng rộng rãi trên thế giới hơn. Tới năm 1993, hơn 80% gia đình và hơn 3/4 công sở của Mỹ có lò vi-ba, theo Viện vi sóng Campbell.

Sau này, lò vi-ba thường được dùng để hâm đồ ăn và rã đông thực phẩm hơn là nấu-nướng đồ ăn, vì đã có nhiều loại lò điện khác làm tốt hơn. Thậm chí, những năm gần đây có nhiều người lập hội "tẩy chay" lò vi-ba vì lo ngại về bức xạ phát ra từ lò vi-ba có thể gây bệnh và nghi ngờ lò vi-ba làm giảm giá trị dinh dưỡng của thực phẩm.





Nước dưới chân cầu vẫn một màu xưa cũ!



LÊ KUNG DIỄM
(BÀI VÀ HÌNH)
ĐÀ NẴNG, VN

Tu bổ Chùa Cầu

Dự án Tu bổ di tích Chùa Cầu khởi công từ ngày 28/12/2022, bằng nguồn ngân sách của tỉnh Quảng Nam (50%) và thành phố Hội An (50%). Dự án có sự tài trợ về kinh phí để nghiên cứu từ Quỹ Sumitomo và hỗ trợ chuyên gia tư vấn từ Tổ chức JICA Nhật Bản. Sau hơn một năm rưỡi tu bổ đã hoàn thiện. Khi tháo dỡ toàn bộ mái che, Chùa Cầu đã lộ diện. Đây là thời điểm dư luận xã hội, thông tin truyền thông, cộng đồng mạng xã hội... vào cuộc mổ xẻ, khen chê rầm rộ...

Bên chê nào là Chùa Cầu... hiện đại quá, mất

Ngày 04/ 12/1999, Đô thị cổ Hội An được UNESCO vinh danh Di sản Văn hóa thế giới. Nhiều di tích lịch sử, văn hóa được địa phương gìn giữ, bảo tồn phục vụ du khách trong và ngoài nước đến thăm phố cổ...

Chùa Cầu sau trùng tu nhưng nước dưới chân Chùa Cầu vẫn một màu đen ngòm như cũ

hết nét cổ kính so với trước, mái ngói được sơn phết màu vôi khác lạ khiến Chùa Cầu trở nên...lạ hoắc! Bên khen nào là trùng tu tốt đẹp, đúng với diện mạo, hình hài bản thể nhưng vững chãi, kiên cố hơn; nào là trùng tu bảo đảm nguyên tắc bảo tồn nguyên vẹn các giá trị kiến trúc, nghệ thuật nên không có gì đáng phải phê phán, buông lời bỉ bai...

Trước khánh thành mấy hôm, chiều ngày 30/7/2024, Trung tâm Quản lý bảo tồn Di sản Văn hóa Hội An đã cho thợ quét vôi lại mảng tường phía dưới lan can, hướng mặt sông Hoài. Không ít người cho rằng TP. Hội An đã “quay xe” chiều theo dư luận, sơn lại sẫm màu... cho cũ để níu kéo lại phần nào nét cổ kính... 400 năm!

Ngày 03/8/2024, TP. Hội An đã tổ chức lễ khánh thành Dự án Tu bổ di tích Chùa Cầu. Dư luận lắng xuống về màu vôi mới. Nhiều người nói, thôi cũng được, Hội An... biết nghe mình cũng nên ủng hộ. Chùa Cầu không chỉ của riêng Hội An mà còn là di sản chung của cả nước. Ai cũng có trách nhiệm giữ gìn, góp ý. Nhưng người ta tập trung chú ý phần nổi là Chùa Cầu còn phần chìm là nước dưới Chùa Cầu thì sao? Ai đã từng đến đây không bị ít nhiều mùi hôi thối... tấn công? Người dân chung quanh



Hồ điều hòa cần được nạo vét bùn, rác.

đã chịu đựng môi trường ô nhiễm từ ... con kênh đen đen quá lâu!

Mùi hôi... lưu cữu

Tình trạng ô nhiễm ở Chùa Cầu do dòng nước đen ngòm lúc nào cũng bốc mùi hôi thối không chỉ khiến du khách lắc đầu mà cả chính quyền tại đây cũng... đau đầu không kém!

Từng có dự án làm sạch nước thải do Pháp tài trợ rồi đến Nhà máy giải quyết nước thải tại Chùa Cầu với tổng kinh phí đầu tư hơn 250 tỉ đồng do chính phủ Nhật tài trợ đưa vào hoạt động từ cuối năm 2018. Sau 18 tháng xây dựng tại phường Cẩm Phô, công trình này

được đưa vào sử dụng với công suất 2,000m³/ngày đêm. Dân số khu vực Chùa Cầu khoảng 1,000 gia đình, du khách và chính quyền Hội An hy vọng tình trạng ô nhiễm sẽ chấm dứt từ nay. Môi trường trong lành sớm trở lại. Nhưng xem ra tình trạng ô nhiễm chỉ tạm lắng xuống một thời gian rồi lại trở về... vạch xuất phát!

Nước thải từ các khách sạn, nhà hàng ăn uống kể cả nhà dân trên địa bàn các phường Cẩm Phô, Tân An, Minh An... đổ tràn về hồ điều hòa (dưới đây gọi tắt là hồ) gây nên ô nhiễm trước khi theo con kênh chảy qua Chùa Cầu, xuôi ra

sông Hoài. Quá buồn là hồ ở đây ít khi nào... nhẹ mùi thum thum.

Ông D.T.H (60 tuổi), nhà gần hồ, hài hước: “*Ồ Đà Lạt có hồ Than Thở thì thành phố Di sản Văn hóa thế giới chúng tôi cũng có hồ Than Thở 2! Ban ngày phải đóng kín cửa, ngăn được mùi hôi chừng mô hay chừng nấy. Trước đây thì kinh lắm, chừ còn hôi nhưng đỡ hung rồi, nước không còn đen thui như lượn nữa!*”.

Người trong cuộc...hài hước

Tôi hỏi chuyện vợ chồng chủ quán bánh canh cạnh hồ, vì sao nước nó đen ngòm, hôi hám... Một



Hàng quán dọc kênh thừa vắng khách.

chị khách hàng vừa ra khỏi quán dừng lại góp chuyện: “Hô ni bốc mùi hôi đậm đặc, nhất là chỗ Chùa Cầu. Ngược lại với trong ni mùi hôi có giảm chút ít. Trước kia cái khe nhỏ, nước từ ngoài sông đổ vô trong veo. Nước dùng giặt đồ được. Cái khe chừ mở rộng ra như... con kênh mà không phải con kênh xanh xanh!”. Ông chủ quán cười: “Tôi ở đây gần 70 năm. Xưa chỗ ni là đầm lúa, sau đó trồng rau muống. Năm 2005, mấy anh thành phố múc hết đất xây hồ... Hồ này để điều hòa nguồn nước thải sinh hoạt. Tại nước thải đổ ra mạnh lại không có hệ thống làm sạch nên hồ thành nơi chứa nước bẩn, rác, bùn gây ô nhiễm. Trước có lụt một năm mấy cây (trận) nước tràn nhà, ngập phố như chừ đâu? Hồi nó du

lich cũng đâu có phát triển dữ dằn như ri. Nước sinh hoạt nhà dân, nước từ nhà hàng, khách sạn đổ hết vô hồ đây ứ lại...”. Tôi hỏi đường đi ra lại Chùa Cầu. Anh chủ quán bánh bèo, bánh ướt cười xởi lởi: “Phố cổ du lịch nổi tiếng thế giới mà chỗ ni ô nhiễm, hôi hám kinh ri là rằng? Bỏ ra mấy chục tỉ đồng sửa chữa, gia cố cầu thì tiếc chi tỉ bạc mà không chi ra nạo vét bùn rác cho hồ ở đây... Hay lấp cha nó cho rồi! Mười mấy năm nay bà con ở quanh đây chịu trận. Dân có nói cũng không ăn thua! Có ai đòi mùa nắng nóng mà không dám mở cửa sổ đón gió trời. Mở ra cho mùi hôi thúi tràn vô chịu rằng thối. Tôi gần 70 tuổi rồi, tuy ốm nhom ri đây nhưng không bệnh là nhờ cái mùi hôi của hồ ni nè!”, anh A. (67 tuổi),

chủ quán bánh bèo, bánh cuốn, hóm hỉnh.

Ông Ph. khách uống cà phê ở quán cóc đường Công Nữ Ngọc Hoa, cạnh Chùa Cầu, cười tít mắt: “Khu vực này không dành cho du khách để đi ứng với mùi hôi. Nếu có du khách đến đây thì đó là lúc mùi hôi chưa bốc lên. Mà nếu có chẳng nữa họ cũng cố nín thở chụp một vài kiểu ảnh rồi dzọt cho nhanh. Nhiều người đi qua lắc đầu, bùm mũi nhưng bọn tôi quen mùi bao nhiêu năm nay rồi!”.

Cô V. một nhân viên nhà hàng cạnh hồ cho biết: “Nước lên thì mùi hôi giảm một ít, nước xuống thì mùi hôi tăng. Khách hàng có kêu nhà hàng. Nhà hàng biết kêu ai đây chứ?”. Hai bên bờ kênh nhà hàng, quán ăn, cửa hiệu thừa thớt khách

cũng là điều dễ hiểu.

Vì sao không nạo vét bùn rác đọng trong lòng hồ và dưới Chùa Cầu? Người viết chợt nhớ lời một ông từng lãnh đạo thành phố Hội An từng trả lời báo chí, đại ý là chẳng lẽ đi nạo vét dưới Chùa Cầu. Đụng đến Chùa Cầu là đụng đến biểu tượng thiêng liêng, thậm chí là tâm linh của người Hội An. Nên việc giải quyết vấn đề đều được chính quyền cân nhắc hết sức cẩn trọng. Cân nhắc đến mấy chục năm vẫn chưa thấy được gì!

Vậy là rõ được phần nào vì sao tình trạng ô nhiễm ở khu vực Chùa Cầu chưa khắc phục được! Bà con ở đây chịu khó sống chung với mùi hôi lưu cữu được chừng nào hay chừng nấy vậy!

Bài & ảnh LKD



Một “điện khí” (appliance - máy móc gia dụng) mua cách đây 30 năm, bây giờ có thể vẫn còn hoạt động. Nhưng ngày nay, các điện khí thường chỉ tồn tại được 10 đến 15 năm, một phần vì những thay đổi trong cách chúng được thiết kế và sản xuất.

Loạt bài sau đây sẽ đề cập đến tuổi thọ của tủ lạnh, bếp, máy rửa chén, máy giặt, máy sấy; khi nào đáng sửa khi nào nên mua mới, và đề xuất mấy loại tốt.

Các điện khí bền lâu

KỲ 4 - TUỔI THỌ CỦA MÁY GIẶT

■ Máy giặt có thể sử dụng được khoảng 10 năm hoặc lâu hơn. Nhưng máy giặt front-loaders (cửa trước) dễ bị mốc (mildew) và nấm mốc (mold) hơn, còn máy giặt top-loaders (cửa trên) dễ làm quần rối quần áo. Trong số các máy giặt, hiệu LG thường xuyên đạt điểm cao nhất về độ tin cậy.

TUỔI THỌ

9.1 đến 11.2 năm

BỘ PHẬN THƯỜNG BỊ HƯ

Drum (Lồng giặt),
bộ điều khiển, bơm.

NÊN SỬA HAY THAY THẾ?

Máy giặt là những cỗ máy làm việc nặng nhọc nhưng hiếm khi bị hư. Hãy cân nhắc việc sửa chữa máy giặt của bạn -- bất kể giá khi mới mua là bao nhiêu -- trừ khi máy đã đến cuối vòng đời theo dự kiến. Theo khảo sát của Consumer Reports, chi phí sửa chữa máy giặt trung bình từ \$120 đến \$230, tùy theo loại máy và vấn đề hư hỏng.

MÁY ĐƯỢC GỢI Ý



TOP-LOADER

LG WT7150CW

\$950

LG WT7400CV

\$1,150

Speed Queen TC5003WN

\$1,330



FRONT-LOADER

LG WM8900HBA

\$1,500

Electrolux ELFW7637AT

\$1,350

Samsung FlexWash
WV60A9900AV

\$1,800

Khuôn mặt Nữ Thần Tự Do

Tượng Nữ Thần Tự Do tại Mỹ có khuôn mặt của một người phụ nữ Pháp sống trong thế kỷ thứ 19 tên là Isabella Boyer. Năm 1878, khi ở tuổi 36, bà trở thành người mẫu cho Tượng Nữ Thần Tự Do.

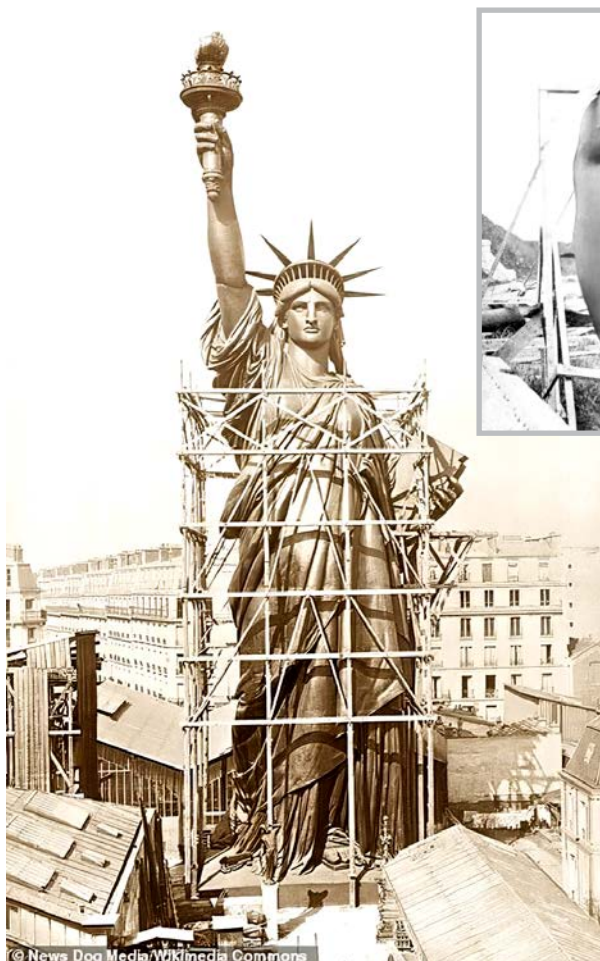
Năm 20 tuổi, bà kết hôn với nhà phát minh máy may 50 tuổi Isaac Singer, và sau khi ông qua đời, bà trở thành người phụ nữ giàu nhất nước Pháp.

Dĩ nhiên, bà đã không chịu cảnh góa phụ lâu. Vài năm sau, Isabella kết hôn với nghệ sĩ vĩ cầm nổi tiếng lúc bấy giờ là Victor Reubsaet. Cuộc hôn nhân này khiến bà trở thành nữ bá tước Camposelice. Đã bước sang ngưỡng tuổi 40 nhưng nhan sắc của Isabella không hề phai nhạt.

Chính trong khoảng thời gian này, bà đã gặp Bartholdi, người đang tìm kiếm hình mẫu cho Tượng Nữ Thần Tự Do mà ông đang ấp ủ. Không có gì ngạc nhiên khi Bartholdi chọn bà làm hình mẫu cho Tượng Nữ Thần Tự Do bởi vì bà đã nhân cách hóa giấc mơ Mỹ.

Khuôn mặt của Isabella sắc sảo, nghiêm nghị, kiên quyết, rất hợp với ý tưởng của Bartholdi. Ông đề nghị bà bá tước làm mẫu và được bà đồng ý. Vì thế nữ bá tước Isabella đã đi vào lịch sử với khuôn mặt bằng đồng của Tượng Nữ Thần Tự Do.

DH - TIN INTERNET



Bức tượng tại Paris sau khi lắp ráp thử nghiệm lần đầu tiên vào năm 1884. ẢNH: NEWS DOG MEDIA.



Phần mặt đại được gắn vào bức tượng năm 1885. ẢNH: NEW YORK PUBLIC LIBRARY.



Isabella Boyer.



Vài điều cần biết về Medicare 2025

BẢO SƠN

Medicare 2025 sẽ bắt đầu ghi danh vào ngày 15/10 và kéo dài cho tới ngày 7/12. Trung tâm quản lý Medicare cho biết sẽ có một số thay đổi lớn về quy định Medicare, nhất là phí đóng tiền hàng tháng, chi phí cho tiền thuốc và phí out-of-pocket. Đặc biệt mức out of pocket cho thuốc sẽ bị giới hạn ở mức tối đa là \$2,000. Người đang sử dụng bảo hiểm Medicare cần xem xét lại cẩn thận trước khi chọn chương trình bảo hiểm mới cho năm 2025.

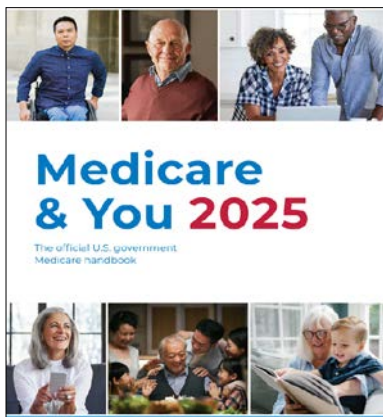
1. Xem kỹ thông báo thay đổi.

Người đang sử dụng Medicare sẽ nhận giấy thông báo về các thay đổi vào cuối tháng 9. Đây là tài liệu các hãng bảo hiểm bắt buộc phải gửi tới người đang sử dụng bảo hiểm. Trong hồ sơ này các bạn sẽ tìm thấy các thay đổi trong chương trình bảo hiểm mà bạn đang có, bao gồm tiền phí đóng hàng tháng, deductibles, copayments, mức out of pocket, mạng lưới bác sĩ và bệnh viện, và pharmacies. Tài liệu sẽ nêu rõ những quyền lợi mới. Nếu tiền phí hàng tháng tăng cao hơn, chúng ta có quyền chọn plan khác.

2. So sánh các tùy chọn bằng "Medicare Plan Finder".

Dụng cụ này có trong trang web "www.medicare.gov". Chỉ cần gõ vào zipcode, thuốc cần sử dụng và liều lượng, tên pharmacy mà mình thích, công cụ sẽ tìm plan kèm theo tiền đóng hàng tháng, deductibles, và giá thuốc. Sẽ có nhiều plan khác nhau với tiền đóng hàng tháng khác nhau. Hãy tìm tổng số chi phí của plan hiện đang sử dụng, và so sánh với những plan khác mà Plan Finder cho kết quả trước khi chọn lại plan. Có thể click vào nút "lowest drug + premium cost" để tìm plan có giá thấp nhất. Nếu không cần sử dụng nhiều thuốc, nên chọn plan có mức phí hàng tháng (premium) thấp nhất.

3. Tìm những giới hạn về chi trả. Nên cẩn thận tìm xem thuốc



mình cần sử dụng thường xuyên có được plan chi trả hay không, nhất là thuốc trị bệnh mãn tính. Một số thuốc cần được hãng bảo hiểm cho phép trước khi mua như Ozempic, Mounjaro trị tiểu đường.

4. Xem chi tiết của Medicare Advantage Plan.

Nếu mua bảo hiểm Medicare Advantage, phải kiểm tra chi tiết các vấn đề copay, out of pocket spending, những quyền lợi có thêm khi bị bệnh mãn tính như tiền trợ cấp mua thực phẩm và tiền phí di chuyển. Điểm quan trọng nhất là xác định các bác sĩ và bệnh viện mình cần có nằm trong mạng lưới của bảo hiểm hay không và phải chi trả bao nhiêu nếu sử dụng bác sĩ ngoài mạng lưới.

5. Giúp đỡ.

Nếu cần giúp đỡ trong việc chọn plan mới, hãy gọi số **1-800-MEDICARE (633-4227)**, hoặc gọi cho cơ quan thiện nguyện SHIP chuyên giúp đỡ về Medicare **877-839-2675**



SIX FLAGS OVER TEXAS PRESENTS FRIGHT FEST

13/9 tới 3/11. Lễ hội Halloween với nhiều tiết mục gây hoảng sợ dựa trên các phim kinh dị nổi tiếng trước đây như Stranger Things, The Conjuring, Trick'r Treat, Texas Chainsaw Massacre...

Địa điểm: Six Flags Over Texas, Arlington TX 76011.
Giá vé: \$29 trở lên.



THE VILLAGE PRESENTS: SWEET + SPOOKY

31/10 (4pm tới 7pm). Sinh hoạt giải trí Halloween cho trẻ em với nhiều tiết mục vui, tricks, treats, bounce house, train ride, popcorn, cotton candy, và goodie bags mang về. Có bar cho phụ huynh

Địa điểm: the Village Glen Lawn, 5670 Village Glen Dr, Dallas TX 75206. Điện thoại 214-772-9300.
Giá vé: miễn phí



TRICK OR TREAT ON DOWNTOWN STREETS

31/10. Halloween ở khu downtown Dallas. Nhiều kẹo và quà của hàng trăm doanh nghiệp tham dự

Địa điểm: 1902 Main Street Dallas, TX 75201. Điện thoại 214-744-1270. **Giá vé:** miễn phí.



"Quần đảo cọ" nhân tạo,

Hoa Kỳ là quốc gia có nền kinh tế đứng đầu thế giới. Nhưng nhiều dịch vụ xa hoa, tốn kém nhất thế giới lại không có ở Mỹ mà chỉ có ở Dubai.

Chỉ có ở Dubai!



ĐÀO DUY HÒA
SYDNEY, AUSTRALIA

Trong vài thập niên gần đây, Dubai đã trở thành một trong những thành phố có kiến trúc và công nghệ tiên tiến nhất thế giới. Người dân Dubai và du khách thường có sở thích thử những thứ xa xỉ nhất thế giới ngày nay. Họ có thể tìm thấy mọi thứ, từ món tráng miệng dát vàng cho đến thú cưng kỳ lạ. Nếu có tiền, thì thứ gì họ cũng có thể mua được ở Dubai.

Dưới đây là một số thú vui mà người dân và du khách chỉ có thể mua được ở Dubai.

1. Chăm sóc da mặt bằng vàng 24 carat

Không có gì bí mật khi vàng được tìm thấy rất nhiều ở Dubai và chắc chắn tại khách sạn 5 sao Jumeirah Zabeel Saray cũng không thể thiếu vàng. Jumeirah

Zabeel Saray, thuộc quần đảo Palm Jumeirah, cung cấp một trong những phương pháp trị liệu sang trọng nhất: 'Chăm sóc da mặt bằng mặt nạ vàng 24 Carat'. Nhưng khách sạn 5 sao này không chỉ có liệu pháp chăm sóc da mặt cao cấp mà còn cung cấp nhiều dịch vụ đẳng cấp hoàng gia.

Có thể kể ra từ mát-xa bằng dầu argan, bữa trưa trứng cá muối, cho đến các dịch vụ nghỉ ngơi sang trọng. Nếu chịu chi một hóa đơn 5,800 euro, họ không chỉ được thưởng thức đồ ăn ngon và dịch vụ mát-xa tốt mà còn được chăm sóc da mặt bằng chiếc mặt nạ vàng 24 carat được thực



Chăm sóc da mặt bằng mặt nạ vàng 24 carat,

hiện trong thời gian trị liệu da mặt. Những mặt nạ vàng 24 carat này rất đắt tiền nhờ nó có tính năng phục hồi và trẻ hóa làn da.

2. Một chiếc Batmobile chính hiệu

Dubai là nơi lý tưởng cho tất cả những ai mơ ước thoát khỏi thực tế của thế giới phương Tây để sống trong thế giới tưởng tượng với những chiếc xe có tiêu chuẩn hoàn toàn khác lạ được trang bị các phụ kiện hào nhoáng.

Những chiếc xe sang trọng và xa hoa chạy bon bon trên đường phố Dubai đôi khi gọi cho du khách nhớ đến những con phố trong trò chơi điện tử như Gran Turismo hoặc Grand Theft Auto. Bạn thậm chí có thể nhìn thấy một chiếc Batmobile thực sự trên đường phố Dubai, mặc dù bạn nghi ngờ người ngồi sau tay lái có phải Bruce Wayne, là tài tử trong vai Batman hay không? Giá trị một chiếc Batmobile vào khoảng 850,000 euro!

3. Xe Mercedes nạm kim cương

Người dân Dubai thích tiêu tiền vào những món đồ xa hoa mà hầu hết mọi người chỉ có thể mơ ước. Nhiều chiếc xe mới lạ khác nhau có thể được tìm thấy ở Dubai chắc chắn sẽ khiến nhiều người phải ngoái lại



Chiếc Batmobile chính hiệu trị giá 850,000 euro,



Xe Mercedes nạm 300,000 viên kim cương trị giá 4.1 triệu euro,



Chim ưng đi máy bay,

nhìn. Trong số đó chắc chắn có chiếc Mercedes nạm kim cương trị giá 4.1 triệu euro của Hoàng tử Ả Rập Saudi Al Waleed bin Talal Al Saud. Hơn 3 trăm ngàn viên kim cương đã được “nạm” trên chiếc Mercedes này. Là một trong 10 người giàu nhất thế giới, số tiền xấp xỉ 4.1 triệu euro mua chiếc xe này chắc hẳn chỉ là món tiền tiêu vặt đối với ông ta.

4. Chim ưng đi máy bay

Một trong những biểu tượng đẳng cấp ở Dubai là sở hữu một con chim ưng. Là loài chim quốc gia của các Tiểu Vương Quốc Ả Rập Thống Nhất, chim ưng được tôn trọng và được đối xử tốt hơn cả người dân ở nhiều quốc gia khác.

Không có gì lạ khi những người nuôi thú cưng lo lắng cho bạn đồng hành của mình khi phải đi máy bay. Việc phải để mèo hoặc chó của bạn ở một khu vực riêng trên máy bay trong suốt chuyến bay thường khiến bạn lo lắng. Chim ưng được đối xử tốt ở các Tiểu Vương Quốc Ả Rập Thống Nhất đến mức khi di chuyển bằng máy bay cùng chủ, chúng được phép ở chung với các hành khách khác và thậm chí có chỗ ngồi riêng. Để làm chủ một thú cưng chim ưng, bạn phải mất từ 34,000 đến 85,000 euro!

5. Chiếc xe Jeep Grand Cherokee sơn vàng

Không phải tất cả mọi người ở Dubai đều có đủ tiền mua một chiếc Ferrari hay Lamborghini mới. Tuy nhiên, một số người vẫn có thể mua chiếc Jeep Grand Cherokee thường thấy hơn trên đường phố. Nhưng, nếu bạn muốn gây chú ý với chiếc Cherokee của mình trong giờ cao điểm, đơn giản là chi thêm vài trăm nghìn euro, cụ thể là từ 255,000 đến 425,000 euro, bạn có thể sơn toàn bộ chiếc Jeep của mình, từ cản trước đến sau, bằng lớp sơn vàng 24K!

6. "Quần đảo cọ" nhân tạo

Được tài trợ bởi nguồn thu đáng kể mà Dubai kiếm được từ việc bán dầu. Quần đảo Palm Jumeirah tiêu tốn một khoản tiền 'khiên tốn' là 10 tỷ euro để xây dựng và chỉ mất 6 năm. Một đội tàu nạo vét đã sử dụng hệ thống GPS công nghệ cao và làm việc suốt ngày đêm để di chuyển và nghiền thành bột 120 triệu mét



Sân tennis cao nhất thế giới,.

khối cát được lấy từ đáy biển để tạo thành đảo có hình một thân cây cọ với nhiều cành. Với khoảng 1,500 ngôi nhà trên 17 bãi biển đầy cây xanh và 6,000 căn nhà trên thân cây, tổng diện tích của Palm Jumeirah tương đương với diện tích của khoảng 600 sân bóng đá.

7. Sân tennis trên cao

Ở độ cao hơn 300 mét, trên nóc khách sạn 7 sao Burj al Arab, là sân tennis cao nhất Dubai. Để quảng cáo cho giải quần vợt Dubai Duty-Free Open năm 2005, Roger Federer và Andre Agassi đã được mời đến thi đấu một trận giao hữu trên sân tennis nóc

nhà thế giới.

Bạn sẽ phải trả từ 850 đến 24,000 euro mỗi đêm để nghỉ tại Burj al Arab, nhưng giống như tất cả khách của khách sạn, bạn sẽ có cơ hội chơi một hoặc hai ván tennis trên nóc khách sạn Burj al Arab 7 sao.

8. Xe cứu thương hạng sang Limousine

Đến bệnh viện bằng xe cứu thương có thể rất căng thẳng. Ở Dubai, một cách mới để giảm căng thẳng cho bệnh nhân đã được sáng tạo. Họ sử dụng một đội xe Limousine được trang bị đầy đủ mọi thứ cần thiết để đáp ứng các nhu cầu y tế khẩn cấp, tất cả

nhằm tạo cảm giác thoải mái nhất.

Bất kỳ ai cư trú tại Dubai đều có thể được di chuyển bằng một trong những chiếc xe limousine, miễn là họ có bảo hiểm y tế cơ bản. Tất cả bảo hiểm cơ bản đều bao gồm các chi phí xảy ra khi sử dụng những chiếc xe cứu thương sang trọng này. Một trong những ưu điểm của những chiếc limousine cứu thương là luôn có thêm một chỗ cho người muốn đi cùng bạn đến bệnh viện. Chi phí cho một chuyến cứu thương hạng sang này là từ 127,000 đến 170,000 euro !

9. Burj Khalifa: tòa tháp cao nhất thế giới

Năm 2004, nhà thầu Samsung C&T khởi công xây dựng tòa tháp cao nhất thế giới Burj Khalifa trị giá 1.28 tỷ euro. Dựa trên kế hoạch do Adrian Smith và nhóm kiến trúc sư của ông vạch ra, chỉ mất 5 năm để hoàn thành công trình kiến trúc cao nhất từng được con người xây dựng. Tuy nhiên, ở độ cao 828 mét, công việc này gặp ít nhiều khó khăn trong thực hiện.

Đối mặt với những vấn đề tương tự như nhiều dự án lớn khác trong đó có khó khăn về tài chính ngay từ đầu, nếu nhà lãnh tụ Hồi giáo các Tiểu Vương Ả Rập



Xe cứu thương hạng sang Limousine,



Burj Khalifa: tòa tháp cao nhất thế giới.

báo của họ. Một con báo ở Dubai có giá 3,000 euro!

11. Cảnh sát mô tô bay

Năm 2017, Dubai khai triển chương trình cảnh sát tuần tra bằng xe mô tô bay. Do có sự chậm trễ, nên kế hoạch ban đầu phải lùi lại đến năm 2020. Hiện tại đã có 2 đội cảnh sát mô tô bay được đào tạo và đi vào hoạt động. Các sĩ quan Cảnh sát Dubai muốn tham gia đơn vị này cần phải có kinh nghiệm về điều khiển drone hay đã từng lái xe mô tô. Trị giá một xe mô tô bay khoảng 127,000 euro!

Bài và hình ĐDH

Thống Nhất Sheikh Khalifa không cung cấp kinh phí và hỗ trợ cho các nhà phát triển bất động sản của Emaar, thì dự án có thể đã không được hoàn thành và sẽ không mang tên Sheikh Khalifa.

10. Nuôi báo làm thú cưng

Người Dubai nổi tiếng với việc nuôi những con

báo đã được thuần hóa làm thú cưng, như một biểu tượng cho địa vị xã hội của họ. Đôi khi người ta nhìn thấy chúng đi dạo hoặc ngồi trên một trong những chiếc xe sang trọng cùng với chủ.

Mặc dù ý tưởng này khá kỳ lạ nhưng việc nuôi một con vật cưng nguy hiểm và khó lường như báo có thể dẫn đến những tai nạn đáng tiếc.



Báo săn thú cưng,



Cảnh sát mô tô bay,



Lỗi thiết kế Phòng bếp

■ **Không gian tường.** Mọi không gian đều quan trọng trong phòng bếp, đặc biệt là những phòng bếp có diện tích nhỏ. Một cách tốt để tối đa hóa khả năng lưu trữ là nâng tủ bếp lên đến trần nhà. Nếu không thích có nhiều dây tủ đóng, bạn có thể dùng kệ mở. NGUỒN: SOUTHERN LIVING.



■ **Công năng của căn phòng.** Cần bảo đảm đặt những đồ dùng như bếp nấu, tủ lạnh, bồn rửa, bàn ăn ở những vị trí thuận tiện nhất, và lưu ý để có đủ không gian cho mọi người tiếp cận chúng dễ dàng khi có nhiều người ở trong phòng bếp cùng lúc. Bạn cũng cần lưu ý sao cho việc đặt tủ lạnh và tủ bếp thích hợp để cánh cửa của chúng không va vào nhau mỗi khi mở.

NGUỒN: ELLE DECOR.

■ **Vị trí ngăn kéo (drawer) và cửa tủ (cabinet door) đặt không đúng.** Việc này khiến chúng chặn lối ra vào khi mở. Cần cân nhắc cách thức và hướng mở của từng cánh cửa và ngăn kéo trước khi lắp đặt. Điều này cũng bao gồm cả tủ lạnh và máy rửa chén. NGUỒN: MYDOMAINE.



■ **Đảo bếp (kitchen island) và quầy bếp (counter space) bị lãng phí.** Đảo bếp là cách hoàn hảo để tăng thêm không gian chuẩn bị thực phẩm và lưu trữ. Tuy nhiên, nếu chỉ có phòng bếp nhỏ thì lắp đặt kitchen island là không cần thiết. Việc đặt sai vị trí đảo bếp có thể cản trở luồng di chuyển trong căn phòng. NGUỒN: THE SPRUCE.



■ **Sắp đặt các vật dụng một cách thuận lợi và tiện ích.** Điều này sẽ khiến bạn căng thẳng và mệt mỏi khi phải liên tục đi lại giữa các khu vực khác mỗi khi dọn dẹp hay nấu nướng. Việc đặt gia vị và dầu ăn gần bếp nấu, bát đĩa và dao kéo gần máy rửa chén ... sẽ giúp bạn tiết kiệm thời gian và sức lực khi làm bếp. NGUỒN: GOOD HOUSEKEEPING.



■ **Sàn không phù hợp.** Chọn sai chất liệu và màu sắc sàn cho phòng bếp là một trong những lỗi thường gặp khác. Sàn nhà có màu quá sáng sẽ tốn nhiều công dọn dẹp, lau chùi. Chất liệu sàn dùng cho phòng bếp cần thích hợp để có thể chịu được hơi ẩm, nước, dầu mỡ ... NGUỒN: HGTV.





Hệ thống thắng tự động cho xe mô tô

Công ty Bosch của Đức đã hoàn tất nghiên cứu hệ thống thắng tự động dành cho xe mô tô được gọi là Advanced Rider Assistance Systems nhằm giúp người lái xe mô tô được an toàn hơn.

Hệ thống này làm cho xe mô tô luôn giữ khoảng cách an toàn với xe phía trước và xe phía sau. Nếu xe phía trước di chuyển chậm hơn xe mô tô, hệ thống sẽ làm cho xe dần dần giảm tốc độ và có thể làm xe dừng hẳn nếu cần thiết bằng cách tăng áp lực lên thắng trước để xe giảm tốc một cách nhanh nhất. Khi có xe phía sau chạy quá gần, cảnh báo sẽ hiện lên màn hình đồng thời đèn chớp phía sau sẽ phát sáng để báo cho xe sau biết khoảng cách đã quá gần.

Hệ thống cảm ứng và tự can thiệp này sẽ được sử dụng đầu tiên trên loại xe mô tô KTM ở Âu Châu và sau đó trên nhiều loại mô tô khác trong thời gian sắp tới.



Dụng cụ chẩn đoán tai biến mạch máu não

Mỗi năm có khoảng 800,000 người Hoa Kỳ và trên 15 triệu người ở các nước khác trên thế giới bị tai biến mạch máu não. Đây là một tai nạn xảy ra không thể biết trước được và đưa tới tình trạng có rất nhiều người lâm vào hoàn cảnh tàn tật.

Một số nhà khoa học ở đại học Caltech (California) đã hoàn tất thiết kế một dụng cụ mang trên đầu để theo dõi sự thay đổi lượng máu lưu thông lên não, nhất là khi nín thở. Dụng cụ này chiếu ra tia laser xuyên qua sọ vào não. Một camera sẽ thu nhận ánh sáng phản hồi để phân tích sự thay đổi. Phân tích này sẽ giúp phân biệt người thuộc nhóm nguy cơ cao hay thấp. Ngoài ra, dụng cụ còn giúp đo được mức độ giãn nở của mạch máu và tốc độ máu lưu thông trong não. Các chỉ số này còn giúp xác định độ cứng của mạch máu để xác định người nào có thể bị tai biến.

Với dụng cụ này, bác sĩ sẽ dễ dàng biết được nguy cơ tai biến đang trong tình trạng ổn định hay đang gia tăng nhằm áp dụng biện pháp thích hợp cho bệnh nhân. Bác sĩ gia đình sẽ sử dụng dụng cụ này để khám cho bệnh nhân trong tương lai gần đây.



Họp online

Hội đồng nghị viên thành phố tại Kamloops bên Canada mở rộng cho cư dân thành phố tham dự qua ứng dụng video zoom qua mạng. Tối phần cư dân đặt câu hỏi và chia sẻ màn hình của mình thì một khách tham dự đã chia sẻ lộn màn hình chiếu phim... sex anh ta đang xem lúc họp. Họp online kiểu này nguy hiểm thiệt.



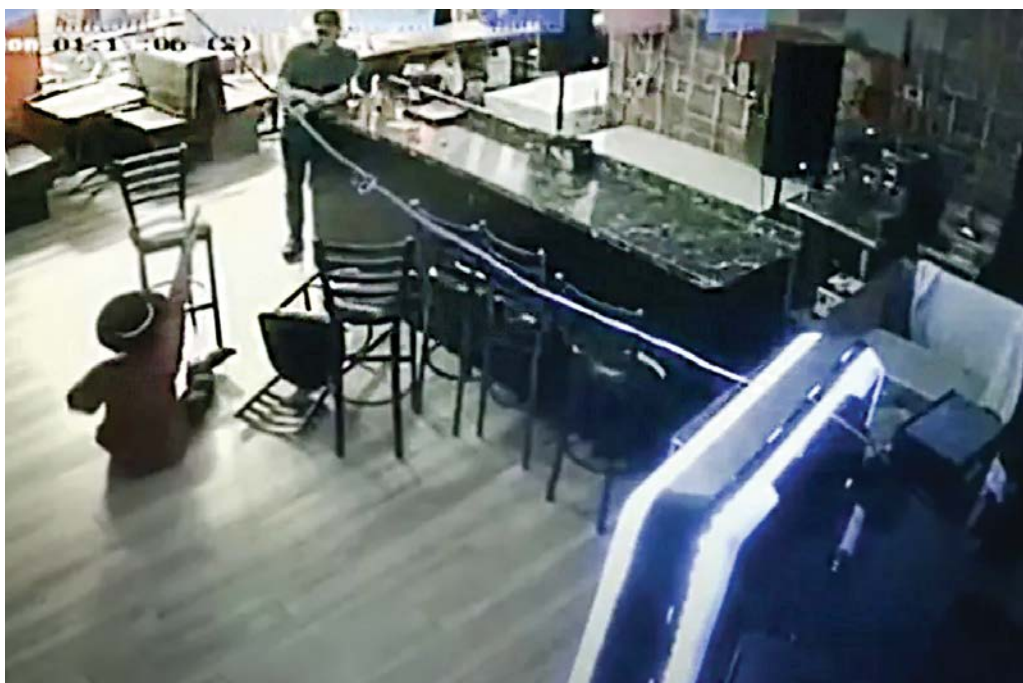
Cô giáo

Việt Nam đang xôn xao vụ một clip phim tung lên mạng, quay cảnh một nam sinh đang ngồi quàng vai, vuốt tóc và như đang hôn môi cô giáo còn trẻ của mình ngay trên bàn giáo viên và trước mặt các học sinh trong lớp. Trường bảo cô giáo "hòa đồng" nhưng "thiếu nghiệp vụ sư phạm" nên để xảy ra "sự hiểu lầm", còn học sinh thì khai là muốn "(an) ủi" cô giáo mình. Tình thầy trò dưới mái trường xã nghĩa thật là khăng khít!



Chọn nhạc

Một thực khách tại một nhà hàng Florida đã chọn một bài hát trên máy chọn nhạc (jukebox) mà anh ta yêu thích nhưng anh Socorro Camacho nghe không lọt tai mình nên yêu cầu đổi bản khác, dẫn đến cự cãi hai bên. Người khách kia móc súng, chuyển sang bản "Chiều mưa nghĩa trang" của nhạc sĩ Y Vân. Socorro hưởng dương 56 tuổi.





Lá Mùa Thu

Trương Vũ tên thật là Trương Hồng Sơn.

Tốt nghiệp Cử Nhân Giáo Khoa và học Độ Tam Cấp Toán, Đại Học Sài Gòn. Thạc Sĩ Vật Lý Hạt Nhân, University of Pennsylvania. Thạc Sĩ Kỹ Sư Điện (Truyền Thông) và Tiến Sĩ Khoa Học (Điện trong Kỹ Thuật Không Gian), The George Washington University.

Trước 1975, dạy toán và đặc trách Sinh Viên Vụ tại Đại Học Duyên Hải, Nha Trang.

Vượt biển và định cư tại Hoa Kỳ từ 1976.

Chuyên gia nghiên cứu cho NASA tại Trung Tâm Không Gian Goddard từ 1980 cho đến khi nghỉ hưu năm 2006. Thời gian làm việc ở NASA, Trương Vũ có những đóng góp quan trọng trong lãnh vực nghiên cứu khoa học.

Ngoài NASA, Trương Vũ có nhiều đóng góp vào sinh hoạt văn học ở hải ngoại. Đồng Chủ Biên tuyển tập văn chương chiến tranh The Other Side of Heaven (do Curbstone Press xuất bản năm 1995). Nguyên đồng chủ biên tập san Việt Học The Vietnam Review của đại học Yale (1996-1998). Nguyên chủ bút tạp chí Đối Thoại, California (1993-1994). Hợp tác, đóng góp bài vở cho một số tạp chí văn chương (giấy và mạng) như Văn Học, Hợp Lưu, Văn, Talawas, Tiền Vệ, Da Màu, Tương Tri, các blog như Phạm Cao Hoàng, Phố Văn, Trần Thị Nguyệt Mai...

Ngoài viết văn và sinh hoạt xã hội, Trương Vũ cũng miệt mài sáng tác hội họa và đã tham dự một số triển lãm tại Hoa Kỳ. Anh cũng đã vẽ nhiều tranh chân dung cho bạn bè trong giới văn nghệ.

Hiện cư ngụ với gia đình tại tiểu bang Maryland, chú tâm vào chuyện vẽ và viết ...

Tác phẩm đã xuất bản: *ĐUỔI BÓNG HOÀNG HÔN* (Tuyển tập 19 bài tiểu luận - NXB Nhân Ảnh, Hoa Kỳ, 2019). (trích từ Phạm Cao Hoàng)

Tiếp xúc với Trương Vũ và đọc *Đuổi Bóng Hoàng Hôn*, ta thấy anh là người giàu kiến thức lại gần bó với đất nước và bạn bè. Ở đây, trong giới hạn của Trang Văn, chỉ xin giới thiệu một bài viết của Trương Vũ về người bạn chung của chúng ta là họa sĩ/nhà thơ Đinh Cường qua bài đoản văn *Lá Mùa Thu*. Xin mời đọc để chia sẻ những chân tình và nhận định sâu sắc của Trương Vũ.

NGUYỄN & BẠN HỮU



TRƯƠNG VŨ

Lần đầu tiên tôi gặp Đinh Cường là vào một buổi xế trưa đầu hè 1974. Tôi và Lê Thành Nhơn ra phi trường Nha Trang đón Cường về nhà, chuẩn bị cho một cuộc triển lãm cá nhân do đại học Duyên Hải tổ chức. Chúng tôi trở thành bạn thân từ đó. Cùng với Lê Thành Nhơn, Trịnh Công Sơn, Bửu Ý, Huy Tưởng chúng tôi làm việc chung với nhau ở Duyên Hải trong một số chương trình nhân văn, chia sẻ những ước mơ đẹp về một tương lai cần có cho những thế hệ tiếp nối đào tạo từ ngôi trường này. Thời gian sinh hoạt chung với nhau khá ngắn nhưng đã để lại nhiều kỷ niệm khó quên.

Sau 1975, đại học Duyên Hải không còn nữa. Lê Thành Nhơn đi tỵ nạn ở Úc, sau đó tôi đi Mỹ. Hơn 20 năm sau tôi mới gặp lại Cường, chị Tuyết Nhung, và các cháu, sang định cư ở Virginia. Tôi có phụ với Phạm Nhuận và

một số bạn khác tổ chức cuộc triển lãm đầu tiên của Cường ở Mỹ. Từ đó, chúng tôi gặp gỡ nhau khá thường xuyên. Tôi ngỡ rằng đời sống ở Mỹ có thể tốt cho các cháu nhưng không chắc nó hợp với Đình Cường, vốn sống nặng về nội tâm, quen gần gũi những bạn bè thân tình từ thuở còn trẻ. Tuy vậy, tôi vẫn thấy được nơi Cường một thái độ nhẫn nại, thâm trầm trong cố gắng giữ cân bằng giữa đời sống một con người bằng xương, thịt phải đương đầu với những vấn đề rất thực tế của xã hội Mỹ với đời sống của một nghệ sĩ có một thế giới rất riêng tư. Một thế giới của nghệ thuật, của tình bạn, của những nơi chốn luôn gắn liền với cuộc đời mình, như Huế, như Sài Gòn, như Dran, như Bình Dương... và của hồi tưởng, nói chung. Thỉnh thoảng, tôi vẫn cảm nhận được nơi Cường ít nhiều chao đảo trong nỗ lực cân bằng đó.

Đình Cường là một tài danh lớn của hội họa Việt Nam, và là một bạn hiền, bạn tốt của hầu hết họa sĩ, văn thi sĩ được biết đến, thuộc nhiều thế hệ khác nhau. Lớp già, không còn trên trần gian nữa, như Bùi Giáng, Nguyễn Tuân, Bùi Xuân Phái, Mai Thảo, Võ Phiến, Võ Đình, Thái Tuấn, Thanh Tâm Tuyền ... Cùng trang lứa, như Trịnh Công Sơn, Lê Thành Nhơn, Bửu Ý, Bửu Chỉ, Hải Phương, Nguyễn Đức Sơn, Lữ Quỳnh, Trịnh Cung, Nguyễn Trung ... Lớp trẻ hơn, như Trần Vũ, Nguyễn Thị Thanh Bình, Hoàng Ngọc Tuấn, Phạm Cao Hoàng, Nguyễn Trọng Khôi, Trần Hoài Thư, Nguyễn Đình Thuận ... Không giống như nhiều văn nghệ sĩ nổi tiếng, Đình Cường rất trân trọng công trình của người khác, một cách đặc biệt. Hầu như tất cả



Đình Cường và Trương Vũ tại Virginia, 26.9.2015 - ẢNH PHẠM CAO HOÀNG

được Cường vẽ chân dung hay phác họa chân dung, hay làm thơ đề tặng, không phải chỉ một lần, mà có người, rất nhiều lần. Có lẽ Đình Cường là người họa sĩ nổi tiếng duy nhất của Việt Nam đã viết sách, rất công bình, với nhận định sâu sắc và từ tốn, về những họa sĩ thuộc lớp đàn anh đã có

công lớn cho hội họa Việt Nam, bằng tác phẩm của họ hay bằng công trình đào tạo tài năng cho các thế hệ sau.

Có một điều tôi muốn thổ lộ ở đây, vì, có thể, nó cũng giống với tâm trạng nhiều bạn bè khác hay của nhiều người xem tranh, đọc thơ Đình Cường. Dù luôn luôn là bạn tốt, trong suốt một thời gian khá dài, tôi với Cường sống trong hai thế giới khác nhau, phần trùng hợp không lớn. Thế giới của tôi khá bình dị, gần với thực tế, không có những lực đè nén để buộc tôi phải chìm đắm vào những lớp sâu của tâm hồn. Tôi thích thơ của Đình Cường, tôi ngưỡng mộ tranh của Đình Cường. Tôi cảm được có một giá trị cao nơi tác phẩm của bạn tôi. Bố cục, màu sắc, hình họa, và tính trừu tượng rất đặc thù. Tôi cũng cảm được rằng ở đây dường như có một chút phối hợp hài hòa giữa Modigliani với Picasso, và trên hết là của chính tài năng và tâm hồn của Đình Cường, rất



riêng. Tuy nhiên, dù ngưỡng mộ, tôi vẫn cảm thấy một chút xa cách. Chẳng hạn, tôi biết được, thấy được những thiếu nữ trong tranh Đinh Cường đẹp, rất đẹp, nhưng tôi không thấy gần với họ, không có cảm giác mình đụng được những con người như thế. Cho đến khi, tôi bắt đầu vẽ, bắt đầu xa rồi dần cái thực tại bình thường của đời sống hằng ngày để đi vào cái thực tại của nội tâm. Lúc đó, những thiếu nữ của Đinh Cường cũng bắt đầu rời khỏi những con đường nhỏ của cố đô Huế năm xưa, hay rời khỏi những nấm mồ hoang sau nhà Bồ Tùng Linh, để đi vào thế giới riêng của tôi, như những con người rất thật. Cả cái nhà thờ con gà ở Đà Lạt, những phố xá, núi đồi trong mù sương ở Dran, hay anh da đen thổi kèn đồng ở Mỹ, v.v. đều như thế. Tất cả khiến cho cái thế giới nội tâm của tôi nhộn nhịp lên, làm cho đời sống giàu hơn.

Người vẽ tranh, người làm thơ Đinh Cường chắc chắn có được một niềm hạnh phúc lớn khi bằng nỗi đam mê, tài năng, trí thông minh, và sức làm việc kiên trì để tạo nên những tác phẩm để đời, ưng ý. Niềm hạnh phúc đó không mấy ai khác có được. Tuy nhiên, khi tập tễnh bước vào cái thế giới của nghệ thuật, tôi cũng bắt đầu hiểu ra rằng mọi thứ không hẳn đơn giản như thế. Không hẳn chỉ có cái hạnh phúc đó. Nó còn có đau đớn, dằn vặt. Nó phải như thế nào để có chuyện Van Gogh tự cắt lỗ tai ông. Đam mê càng lớn, ước vọng càng cao, càng dễ thấy cái giới hạn của sức lực mình. Ráng tạo một tác phẩm như ý rất thường khi không khác như lao đầu vào một cuộc chiến của nội tâm. Dù xung quanh có bao người thân yêu, có bao bạn



Họa sĩ Trương Vũ tại Studio

bè tốt, cuối cùng cũng chỉ có một mình mình thôi phải đương đầu với nó. Nỗi cô đơn rất khó tả.

Thường tình là như vậy, hướng chi, khi biết mình mắc thêm một chứng bệnh trầm kha. Lúc đầu, bạn tôi vẫn giữ nguyên cái an nhiên, tự tại thường tình, và tin tưởng nhiều vào khả năng của y học. Vẫn vẽ nhiều, vẫn viết nhiều, vẫn gặp gỡ bạn bè thường xuyên, như không có gì xảy ra. Chấp nhận những đau đớn của chemo như điều không thể tránh. Cho đến khi, cơ thể yếu hẳn dần. Lúc đó, theo dõi những bài thơ trên blog Phạm Cao Hoàng, những bài thơ được viết ra như viết nhật ký, tôi có cảm tưởng nửa khuya nào bạn tôi cũng thức dậy. Ngó qua khung cửa sổ, nhìn bóng đêm, nhìn vầng trăng. Rồi, nhìn lên kệ sách. Rồi đi tìm những cuốn sách, những bài thơ của bạn bè. Rồi viết cho người này, người nọ, cho những người còn sống, cho những người đã chết. Thi thoảng còn từ ký ức phác họa vài chân dung của bạn bè. Tôi cảm phục sức làm việc phi thường, ý chí cố gắng thanh thoát, nhưng đồng thời, tôi cũng cảm nhận

được nỗi cô đơn cùng cực của bạn. Nói như Đinh Trường Chinh, “cô đơn đi vào bóng tối”.

Chỉ trong 3 năm sau cùng, Đinh Cường đã đăng 875 bài thơ cùng với một số lượng tranh tương tự, theo ghi nhận trên blog của Phạm Cao Hoàng. Chúng ta không cần phải trở về thi ca đời Sơ Đường, đọc Lý Thương Ẩn để cảm thán với câu “xuân tâm đáo tử ty phương tận” mà Nguyễn Du dịch là “con tằm đến thác vẫn còn vương tơ”. Chỉ cần đọc hết một phần những bài thơ đó, xem hết một phần những bức tranh đó, cũng đủ kinh hoàng với sức nhả tơ của một con tằm như chúng ta biết.

Họa sĩ Đinh Cường đã cống hiến cho hội họa Việt Nam một tài sản lớn. Nhà thơ Đinh Cường đã làm thơ rất nhiều, như một cách thể hiện cái vi tế và phong phú của đời sống, rất đặc thù. Tôi nhớ, có một câu nói ở đâu đó, “nhân tài như lá mùa thu”.

Một chiếc lá mùa thu rất đẹp vừa rơi xuống!

TV

MARYLAND, NGÀY 12 THÁNG 1 NĂM 2016

Thuật ngữ ‘fairy tale - truyện cổ’ được hình thành vào thế kỷ 17. Trước khi được ghi chép lại, những truyện này đã lan truyền ở nhiều khu vực khác nhau trên thế giới, và được thuật lại bằng cách truyền miệng bởi những người kể chuyện khác nhau, được thay đổi và thêm thắt, theo sở thích và hoàn cảnh. Những người ghi chép chuyện chỉ là những kẻ sưu tầm, chứ không phải người sáng tạo. Dù là những chuyện có thể hoang đường, nhưng chúng vẫn luôn hấp dẫn và trường tồn.

Truyện cổ

KỲ 3

Giambattista Basile

Ý, 1634

■ Được ghi nhận là người đầu tiên sưu tầm những câu chuyện cổ tích theo ý nghĩa ngày nay, Giambattista Basile là một nhà văn ở Naples (nước Ý), sống trong khoảng từ năm 1566 đến 1632. Là một quân nhân và quan chức triều đình, Basile đã bắt đầu viết sau khi bị cuốn hút bởi các câu chuyện dân gian và văn học từ quê hương mình. Ông đã sưu tập một loạt các câu chuyện và ghi lại chúng trong tác phẩm *Lo cunto de li cunti overo lo trattenemiento de' peccerille* (The Tale Of Tales Or Entertainment For Little Ones - Câu Chuyện Của Những Câu Chuyện Hoặc Chuyện Giải Trí Cho Trẻ Nhỏ), còn được biết đến với tên gọi Il Pentamerone, đan xen chúng vào một cốt truyện chung. Bộ sưu tập của Basile chịu ảnh hưởng nặng nề từ truyền thống và phương ngữ vùng Naples.

■ Trong *The Tale Of Tales*, công chúa Zoza tổ chức một sự kiện kể chuyện kéo dài 5 ngày, với 10 người phụ nữ kể 50 câu chuyện. Những chuyện được các nhân vật của Basile kể đó trở thành những phiên bản gốc của một số câu chuyện cổ tích được yêu thích nhất. Như chuyện *Cinderella* (Cô Bé Lọ Lem), *Beauty And The Beast* (Người Đẹp Và Quái Thú), *Rapunzel* và *Snow White* (Bạch Tuyết) đã xuất hiện và trở thành nguồn cảm hứng cho các tác giả sau này biến chúng thành những tác phẩm kinh điển.



■ Điều đáng tiếc là Basile đã không sống để thấy *The Tale Of Tales* được xuất bản. Chị của ông, Adriana, đã cho xuất bản bộ sưu tập này thành hai tập vào các năm 1634 và 1635 dưới bút danh là Gian Alesio Abbatutis. Những câu chuyện cổ tích này đã không nhận được nhiều sự chú ý cho mãi đến thế kỷ 19 khi anh em nhà Grimm nhận định rằng đó là những câu chuyện "tốt đẹp nhất và phong phú nhất mà một quốc gia tìm được".

(còn tiếp - THEO ALL ABOUT HISTORY)



Cá chiên, nước mắm ớt tỏi, xoài băm



ĐÀO THỊ THANH TUYỀN
SAIGON, VN

Cả đời tôi, từ hồi bé xíu đến giờ, tôi chỉ thích ăn món gì có nước mắm ớt tỏi. Đôi khi nước mắm pha chế chua ngọt, không ớt tỏi cũng khiến tôi... thèm!

Hồi nhỏ tôi không cần thịt cá, cơm chan nước mắm ớt tỏi là được. Ngon hơn nữa mỗi khi thắng mỡ, má chứa lại một ít mỡ nước và tóp rồi má cho nước mắm ớt tỏi vào. Nước mắm ngon, ngửi thấy mùi hỗn hợp ớt, tỏi, tóp mỡ là tôi thèm lắm. Nước mắm ớt tỏi có tóp mỡ ăn với cơm nóng ngon tuyệt vời!

Những món làm từ bột như bánh xèo, ướ, bèo, hủ... ăn với mắm ớt tỏi đều là món “hảo” của tôi. Thậm chí, cái

bánh tráng nhúng nước hay ổ bánh mì không chấm với nước mắm ớt tỏi cũng ngon.

Má tôi cho rằng, sở dĩ tôi thua thiệt chiều cao so với anh em trong nhà là bởi tôi không biết uống sữa, ít ăn canh và chỉ thích ăn cơm có nước mắm ớt tỏi. Mỡ ngoặc, nước mắm ớt tỏi là nói chung chỗ ai cũng biết là nước chấm pha từ nước mắm với đường, nước lọc, có ớt tỏi hay gừng giã/bằm nhuyễn tùy theo món và vị đậm nhạt khác nhau. Lại còn tùy vùng miền, có nơi ăn

nước mắm mặn, có vùng ăn nước mắm pha ngọt, thêm nước dừa tươi... Chén nước chấm làm nên vị ngon khác biệt cho món ăn Việt. Nước chấm cho món gỏi khác với nước chấm ăn với bún, bánh và khác nữa khi làm món cá chiên xoài băm...

Tôi có vài người bạn cũng thuộc loại nghiện nước mắm ớt tỏi. Ở miền Trung, từ Phan Thiết ra đến Huế, những món ăn buffet trong các khách sạn/tiệc thường có bánh bèo, cuốn, ướ, chả ram... ở Huế có thêm bánh

nậm, bột lọc, ít trần... Bạn tôi kể, mỗi lần ăn buffet, bạn luôn chọn những món ăn với nước mắm ớt tỏi, bỏ qua các món khác cho dù ngon đến đâu và những món bạn chọn thì hàng quán bên ngoài cũng có. Ủa, sao giống tôi vậy!

Hồi đó, món ngon nhất má làm khiến tôi luôn thêm là cá chiên nước mắm ớt tỏi xoài bằm, thường vào mùa hè vì xoài không có quanh năm như bây giờ. Má bằm xoài bằng con dao bén, mỏng lưỡi, bắt đầu bằm đường thẳng vòng hết trái xoài rồi sau đó cắt kiểu xắt lát, những cọng xoài rút xuống, sắc nét, đều tăm tắp. Chưa ăn đã thấy mê!

Có rất nhiều loại cá chiên ngon, hầu như cá nào cũng làm món chiên được. Hồi đó má thường chiên cá thu, cá phèn, cá nục, cá hồng... tùy theo mùa. Riêng cá liệt, má chỉ chiên cá liệt sửa mình dầy, các loại cá liệt khác không làm món chiên vì mình cá mỏng, ít thịt, không ngon. Tuy nhiên, theo kinh nghiệm của má, muốn chiên cá liệt sửa ngon nên ướp qua nước muối và phơi héo. Cá hổ cũng vậy, má tôi thường phơi nắng nhẹ rồi mới chiên, miếng cá giòn, ngon, thịt dai.

Má có cái chảo (hình như bằng nhôm vì tôi thấy nó không dày nặng) chiên cá không bao giờ dính. Hồi xưa tôi không thấy

nhà nào dùng dầu ăn mà toàn dùng mỡ. Má mua mỡ khỉ về xắt hạt lựu rồi thắng ra, nước mỡ cho vào lon guigoz. Vào mùa đông, mỡ kết đặc lại. Mỗi lần vét lon, má hơ cái lon trên lò nóng, mỡ đặc bám ở thành lon tan chảy hết. Lâu lâu lại thấy má đem cái lon guigoz ra rửa sạch, chà trắng. Riêng cái chảo chiên cá lúc nào cũng trắng.

Cá chiên xong, nếu ăn ngay, má chế nước mắm ớt tỏi vào chảo rồi mới trút ra đĩa và bỏ xoài bằm lên. Có khi má bày cá chiên ra đĩa, chén mắm ớt tỏi và đĩa xoài bằm riêng, khi nào ăn mới bỏ xoài vào. Tôi thích ăn thấm mắm nên chọn cách cho xoài vào cùng, xoài đậm đà vị chua ngọt mặn cay, mới ngon.

Hồi đó không có kiểu chiên ngập dầu như bây giờ, lại chiên bằng mỡ nước nên muốn con cá giòn và không dính chảo phải khéo léo. Thường má để cá thật ráo mới cho vào chảo mỡ nóng, có khi má lướt qua hai mặt con cá ít muối, nếu là cá da mỏng như cá hổ, phèn, đồng...

Thích nữa là những món ăn mùa lứt của má. Mâm cơm thế nào cũng có cá rô nhỏ con chiên giòn, ăn cả xương. Má đi chợ về nghiêng cái giỏ trút ra rổ những con cá còn quẫy, má khoe mua của ai, mang từ đâu ra bán trên đường cái... Con này nấu chua, con kia chiên,

con nọ nướng hay kho... Về mặt bà hạnh phúc lắm khi nghĩ đến nét mặt hân hoan, vui sướng của ông chồng và lũ con với những món ăn chỉ có ở mùa lứt.

Còn tùy loại cá, với cá trầu, trê, ba tôi thích ăn mắm ngò mà không phải là mắm gừng. Sau này má “phẳng” ra làm thêm mắm me. Với tôi, món nào có mắm ớt tỏi dù xoài hay me đều ngon.

Ở tuổi tập nấu ăn, với tôi, trở cá chiên là cả vấn đề khi mà con cá tôi chiên thường hay bị dính chảo. Phải tập nhiều “tay nghề” mới khá lên. Tuy nhiên, không phải lúc nào con cá chiên cũng giòn, nguyên vẹn không bị sứt sẹo dù qua mấy chục năm kinh nghiệm làm bếp. Tâm lý người nấu bếp, việc chiên cá dính chảo là cả một... nỗi buồn, thất vọng, mình bị lỗi ở chỗ nào để cuối cùng phải sắp xếp miếng/con cá sao cho khéo, che đi chỗ không “lành lặn”... Với món cá chiên xoài bằm thì dễ “chữa cháy” hơn khi có nhúm xoài phủ lên.

Đi nhiều nơi, vô miền Nam, ra miền Bắc tôi biết thêm có nhiều loại cá chiên ngon như cá lăng, cá lười trầu, cá đù, cá kèo, cá dứa, cá suối, cá hồng, cá chép.... (người Bắc gọi là rần). Nhưng với tôi, ngon nhất vẫn là cá biển chiên giòn và nước mắm ớt tỏi xoài bằm. Bây giờ xoài có quanh năm, lại

thêm nhiều loại dao bào nên không mất công lắm để chuẩn bị món, người ta ít gọi xoài “bằm” mà là xoài “bào”. Sợi xoài bào ra có kích thước đều đặn, thấm nước mắm không như xoài bằm ngày xưa cọng dày, cọng mỏng. Ở các nhà hàng ngoài món cá chiên giòn, còn có cá chiên xù. Hai món cá chiên này đều hợp vị xoài, nước mắm ớt tỏi.

Kèo nèo mà lại làm chua

Ăn với cá rần chẳng thua món nào.

Có một quy luật bất thành văn trong phối hợp món phần nhiều phụ thuộc vào kinh nghiệm. Trong mâm cơm người Việt, món canh chua rất hợp với cá chiên nhưng lại không “phối” với xoài bằm được vì hai món đều có vị chua. Như vậy, nếu đã có canh chua thì chỉ cá chiên nước mắm ớt tỏi bình thường, hay cá muối sư chiên. Là cá ướp sơ với muối và gia vị mà không mặn lắm như cá khô. Ngày xưa má tôi muối cá xong bà đem phơi nắng cho héo như kiểu phơi một nắng bảy giờ. Tôi cũng muối sư với muối, sả, ớt, tiêu... nhưng lại bỏ trong tủ đông khi nào ăn lấy ra chiên.

Món cá chiên xoài bằm thường đi với canh rau, củ ... Mùa lạnh, trời mưa gió cơm nóng ăn cá chiên với rau, bầu, đậu bắp... luộc chấm mắm ớt tỏi, cũng ngon bá cháy!

ĐTTT

Dù sống trong cảnh nào, đôi khi chúng ta cũng ưa nhớ lại một vài kỷ niệm với niềm vui thú đặc biệt, hoặc nhắc tới khoảng thời gian nào đó có việc gì quan trọng còn ghi nét sâu đậm trong ký ức... Với tôi, chuyến săn beo ở Bản Chai có lẽ là chuyện tôi chẳng bao giờ quên được. Mỗi lần nhắc khẩu súng săn khối chiếc giá gác súng làm bằng cặp sừng nai, lâu ngày đã lên nước bóng vàng như thứ ngà voi già, tôi lại thoáng nhớ tới vóc dáng uyển chuyển, mềm mại tuyệt vời của con beo ngày nào.

Con thú rừng này ngày đó là nỗi hãi hùng ghê gớm của dân vùng Bản Chai, một buôn Thượng heo hút giáp với miền Thượng Lào. Chẳng tay súng nào hạ nổi nó ... Tính tới ngày họ tới kiếm tôi, con vật đã vồ nuốt 50 người, không kể số dê, bò hay nghề non nó bầu chết mang đi.

Lán gỗ của tôi cách đó khá xa, hai ngày đường rừng lặn, nhưng từ ngày tôi hạ luôn 3 đêm 5 cọp, tiếng tăm thiện xạ của tôi lan đi khắp nơi ... Hễ đâu có ác thú dữ dần nhất, khó săn nhất, thổ dân đều tìm tới tôi.

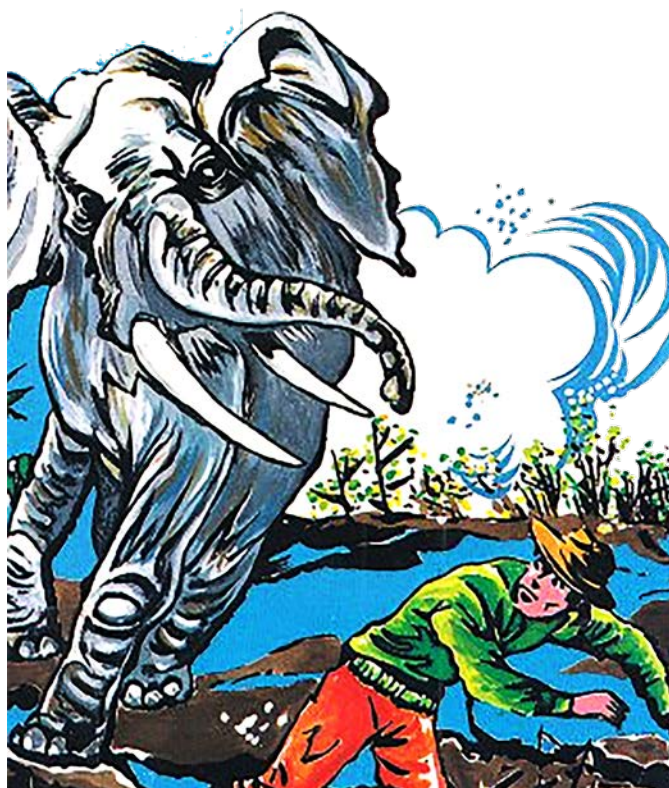
Vì sĩ diện, vì hiếu thắng, và cũng vì mê săn bắn nữa, chẳng bao giờ tôi từ chối những chuyến đi như vậy.

Lần ấy tôi đem theo một



Một chuyến săn beo

NGUYỄN MẠNH TUÂN phỏng tác



người dẫn đường và 4 phu mang hành lý đi rừng. Nổi vất vả bằng ngàn vượt suối không khiến tôi ngại ngừng như khi mới đặt chân lên cao nguyên; tôi đã quen cảnh màn cây chiếu cỏ của dân thợ săn hổ nào mà không hay.

Sau vài ngày đêm cực nhọc, chúng tôi tới Chaca. Viên xã trưởng ở đây đón tôi vào căn nhà sàn rộng rãi nhất. Lão mừng rỡ như bắt được vàng:

- Các thầy tốt với dân bản lắm... Cái beo Bản Chai mà không chết, chả ai dám đi rừng ...

Tôi hiểu chuyện đó: không đi rừng tức là thiếu tất cả, không có măng, mứt nhĩ, nấm hương, thịt rừng để đổi lấy gạo muối ... Như vậy là đói đến nơi!

Lão không cho tôi lên đường ngay:

- Cái sông Pa-koi lớn rồi ... Mưa lũ mà ... Nguy hiểm lắm. Sáng mai tôi cho người dẫn thầy qua ghềnh đá sang Bản Chai.

Chúng tôi đành dự bữa tiệc linh đình tại đó, rồi lăn ra ngủ ngon lành cho tới sáng bữa sau. Lão tù trưởng nói đúng: có đi chiều hôm trước, vị tất chúng tôi đã vượt nổi sông. Lội qua ghềnh đá nông nhất mà nước còn ngập tới ngang bụng, thành thử ai nấy ướt lướt thướt như chuột lột.

Khoảng xế chiều là tới Bản Chai. Dân làng kéo

ra tận bìa rừng, tranh nhau khuôn hành lý cho tôi. Trong ánh mắt, trong nụ cười chất phác của họ, chan chứa niềm hy vọng sắp được tai qua nạn khỏi... Tôi có cảm tưởng mình được coi như ngôi sao giải tai, trừ ách cho họ không bằng!

Lão thầy mo Tay cho giết heo làm lễ tế thần, và đãi chúng tôi luôn thể. Nhóm trai tráng ngồi quay lấy tôi. Viên tù trưởng than thở:

- Nó là cái heo ma, thầy ạ!... Chẳng ai thấy bóng bao giờ ... Chỉ thấy người bị bấu chết thôi hà ...

Theo lão, tai nạn mới nhất vừa xảy ra cách đây 6 ngày:

- Thăng Hoi đi kiếm củi về ... đang đứng sau nhà thì bị beo vỗ ... Nó đầu kịp kêu ... Nó chết tươi cả!...

Một tay thợ săn cho biết thêm:

- Có vết chân beo rành rành, thầy ạ!... Chạy thẳng vào rừng mây, phía sườn núi đỏ!

Tôi để ý cánh rừng um tùm, rộng chừng vài chục mẫu tây, nằm dài gần hết cánh phải rặng núi đất, toàn một thứ song lớn cỡ bắp tay và mây rừng... Loáng thoáng 10 ngọn lim xòa xoẹt, trần ngực đám dây leo quấn quai phía dưới ... Con beo chọn chỗ đó trú ẩn thật khôn ngoan ... Tìm ra nó cũng còn mệt!

Thầy mo Tay quả quyết

với tôi:

- Chắc mà ... Nó chưa ló ra khỏi rừng từ bữa đó ... Tôi có cho người canh chừng rồi... Thầy tôi đúng hời nó đói mỗi đây, may ra đụng ngay không chừng.

Tôi cũng mong vậy.

Công việc đầu tiên là kiểm thử mỗi ngon để nhử dã. Nhóm thợ săn Bản Chai không cho tôi dùng bất cứ gia súc nào do dân làng cung cấp, như thế sẽ có chuyện không may cho tôi chẳng... Họ bỏ cả ngày đường sang buôn kế cận mua được đôi dê choai mang về. Người tù trưởng ưng ý lắm:

- Thứ dê non thịt thơm, còn hôi mùi sữa mẹ, beo dễ đánh hơi, vậy mới tốt!

Tôi không muốn nghỉ tại căn nhà sàn cao ráo họ dành cho, sợ đêm hôm leo trèo khó khăn, nên đem theo hai bạn sẵn ra túp lều ngoài sườn đồi. Lều dựng sơ sài trên nền đất khá cao cách rừng mây khoảng hơn trăm thước. Ngay ven rừng tôi cho cột một con dê, còn con kia để nằm ngay khu đất trống, giáp cửa lều.

Rì, gã Thượng vác súng cho tôi, sợ dummies người lại:

- Coi chừng hà, thầy... Beo nó dám tới lều mình lắm!

Tôi chỉ con dê non:

- Khỏi lo, chú!... Nó khôn chán ... Ngón thịt dê còn ngon hơn thịt thợ săn

chúng mình, dai nhách!

Nói vậy, chứ tôi cũng cho kéo mấy bó gai mây chắn phía ngoài cửa cho yên dạ. Thầy mo Tay có lần bảo tôi:

- Con beo đói mỗi, nó liều lắm ... Người đang ngồi trong nhà, nó cũng nhảy vào bấu cổ lồi đi kia.

Đêm mỗi lúc một khuya... Trời lát phát mưa nên tối sẫm. Tiếng chim khảm-khắc kêu giống một, náo nùng như trống cầm canh. Vài cặp chim lợn oen oét lượn phía ngoài. Đôi dê non chốc chốc lại be be gọi nhau... Bên bếp lửa tôi chợp mắt lúc nào không hay.

Bình mất dậy trời đã sáng rõ: mặt trời nhô khỏi cánh rừng, bầu trời trong vắt. Qua đêm mưa, cành lá ướt bóng, tươi mát lạ lùng. Con dê non trước lều còn đỏ, vừa gặm cỏ vừa ngẩng cổ gọi bạn... Tôi không nghe tiếng trả lời, chẳng lẽ nó bị beo bấu chết?

Hai gã Thượng từ bìa rừng chạy về, mặt tươi rói:

- Ta hên rồi ... Con beo trong rừng mây, nó mò ra bắt dê đêm qua. Chắc không đi xa đâu.

Có dấu chân beo quanh chỗ buộc dê thực. Trời lúc đó mưa nên vết chân rõ như in, chạy thẳng vào cánh rừng um tùm trước mặt. Như vậy, tôi không đến nỗi mất con dê vô ích, ít ra tôi cũng biết chỗ núp của kẻ địch.

--oOo--

Theo dấu con beo để tìm cho ra chỗ nó nằm lúc no mỗi là chuyện mệt nhọc nhưng cũng thích thú: công việc khá khó khăn này hiềm hơi lắm mới thành công, nếu không hội được điều kiện thuận tiện ... như trường hợp của tôi chẳng hạn.

Cánh rừng mây rậm rạp quá, đôi chỗ phải phát cây, dọn lối, như vậy khó tiến sâu một cách êm ả được. Tôi vất vả lắm mới kiếm ra nơi con beo dừng chân để ăn mỗi đêm qua: cả con dê chỉ còn lại cặp sừng nhọn và 4 móng!... Như vậy tôi không mong gì thấy nó trở lại đây, còn có gì cho nó no bụng được đâu. Tôi đành tiếp tục cuộc lùng kiếm, mò mẫm trong khoảng cành lá dày như đan vào nhau. Ánh nắng thưa nhạt rơi rớt thành những đốm tròn, lấp lánh dưới bóng cây, rung động, làm tôi trông chỗ nào cũng thấp thoáng có bóng beo.

Tôi có cảm tưởng con vật lủi nhanh phía trước, nó không chạy biệt một nơi, mà thỉnh thoảng dừng lại nghe ngóng... Nó trông thấy tôi không chừng.

Kinh nghiệm này tôi học một tay đi rừng lâu năm, ông ta chỉ cần nghe chim hót đủ đoán được đường đi của hổ báo.

Chốc chốc lại có con sáo cà bay vút, kêu ré lên vài tiếng... Rồi con chèo bẻo thấy động, đang từ thấp

vọt lên ngọn cây, rồi con nhòng mun có vành tai vàng óng, lạnh lạnh báo động cho thú rừng ... Như vậy, tôi biết chắc con beo no mỗi đang lượn qua các bụi rậm, về hướng rừng già. Tôi không nghĩ tới chuyện nhờ thêm người tới chặn phía trước, dồn cho con thú phải chường mặt khỏi bụi rậm; làm như vậy khá nguy hiểm, vì giống beo không như giống thú khác, nó sẽ chồm vào người nào gần nhất, bấu chết để mở lối, vượt khỏi vòng vây...

Tôi chỉ còn cách duy nhất là chờ nó đói rồi nhử tới gần ... Dù sao tôi cũng còn một con dê để dùng vào việc này. Tôi bắt tay vào việc hai bữa sau.

Hai gã Thượng giúp tôi cột con vật ngay chỗ beo

vồ mỗi khi trước. Tôi chọn chỗ đó vì cách nơi dê nằm khoảng 30 thước, trên mô đất nhỏ, có cây gỗ tấu mọc nghiêng, tương đối dễ trèo... Trên cây lại sẵn một cành ngang, cách mặt đất non 5 thước, làm chỗ ngồi núp tiện lắm.

Tuy chẳng biết hình thù con beo này ra sao, nhưng tôi tin đó là con beo quen vô người, xưa nay vẫn tung hoành ở Bản Chai. Tôi chẳng khờ khạo gì mà không đề phòng cẩn thận. Trước hết tôi lót bó rơm để ngồi cho êm, sau tôi cho chặt nhiều cành gai, bó kín thân cây; như vậy beo có muốn leo lên hỏi thăm tôi cũng còn khó. Tôi cho làm công việc này hết sức tỉ mỉ, cẩn thận; tự nhiên

tôi có cảm giác rõ rệt nhờ sự đề phòng chu đáo, tôi sẽ thoát nanh vuốt ghê gớm của con beo.

Tay súng của tôi đã sẵn sàng ngay từ 5 giờ chiều. Ngoài xa, con dê non nhón nhơ vật cỏ ... Tôi thương hại con vật lạ lùng; lần này tôi nhử thăm: không thể để cho bất cứ ác thú nào đụng tới mình nó!

Khi trời đổ tối, nhóm thợ săn kéo hết về buôn. Sương đêm tỏa mờ trên đồi, dưới lưng, như mây khói. Trong cái yên tĩnh ngọt ngào của chờ đợi, bỗng có tiếng chim gâm ghi rúc một hồi, rồi tiếng sáo sậu lạnh lốt... Hai giống chim này đã lên tiếng thể nào cũng có con thú gì lớn mò tới đây... Tôi cố chăm chú nhìn về

phía con dê: con vật vẫn đó... Nó không kêu tiếng nào, nhưng quay lưng về buôn, ngoảnh đầu về phía tôi. Như vậy, chắc chắn con beo đã tới sau lưng tôi rồi không chừng!

Tôi không dám nhúc nhích ... Tay nắm vững khẩu súng đầm đầm nhìn con dê ... Tôi đã cẩn thận lấp đạn ghém, 8 viên chì lớn ... Như vậy chắc dễ trúng hơn đạn một. Vài con dơi muỗi ăm ăm lướt qua đầu tôi... Vẫn không thấy gì khác lạ ... Chẳng lẽ con beo tới mà tôi không hay sao?...

Chợt bó gai mây cột ngang thân cây tấu rung động như có người lòi... Như vậy tôi không lầm chút nào: lần này đích thực tôi đụng đầu với thú beo quen ăn thịt người ... Nó đánh hơi thấy tôi trên cây... Tôi mới là thứ mỗi nó ưa thích. Nhờ vậy con dê non chưa hề hấn gì. Trong bóng đêm, tôi

nghe con báo kéo sợi thùng cột bó gai ngay dưới chân. Nó không sao leo lên được, điều này khiến tôi vững tâm, nhưng trái lại, tôi cũng không

sao bắn được nó... Hàng rào gai dày cả thước che khuất cả tôi lẫn con beo. Đợi lúc con ác thú giật mạnh tới độ thân cây rung lên, cành lá phía trên đập vào mặt tôi.

Tôi biết giống beo lắm:



trời càng tối, nó càng trở nên dạn dĩ ... Đã bao lần, nhờ bóng đêm che chở, nó thịt hết người này tới người khác, lúc này tại sao nó phải ngán tôi nhỉ?... Chính vì vậy, nên sau một hồi giằng giụa với bó gai, nó nổi nóng vừa chồm lên vừa gầm gừ vang cả cánh rừng. Nhóm thợ săn trong buồn, cho tôi hay: thứ tiếng ghê rợn quen thuộc này lần nào cũng làm họ bủn rủn chân tay, thoáng nghe họ đã nhận ra tiếng con beo ăn thịt người rồi!

Với tôi lại khác, tôi không thấy sợ... Hay bị dồn vào thế không thể sợ được, tôi bình tĩnh trở lại chăng?... Tiếng gầm của con vật giúp tôi đoán biết chỗ nó đứng dưới gốc cây. Chính vào lúc con beo yên lặng, tôi mới thấy ghê rợn: tôi tưởng tượng như nó đang thu hình sắp vọt lên bây giờ!...

Đó là điều có thể xảy ra, nếu con vật thuộc loại beo lớn, đang hồi sung sức. Nó chỉ cần đụng mạnh vào cành tấu là đủ hất tôi ngã xuống đất. May mắn cho tôi, con beo hậm hụi tìm đường leo lên không được, liền quay về phía miếng mồi kém ngon đôi chút, nhưng dễ vô hơn. Nó tiến lại chỗ con dê. Trước đây, tôi cố ý buộc dê khá xa, để có đủ thì giờ ngắm bắn cho chính xác, nhưng lúc này sự cẩn thận đó trở nên vô ích ... Trời tối như mực, tôi chẳng cách nào che chỗ cho con vật. Ý nghĩ

mất con mồi thứ hai một cách phí phạm làm tôi bức mình; tôi nghe tiếng dê ré lên rồi im bật, như vậy là beo vô mồi rồi, vô nhưng chưa tha được vì vướng sợi thừng... Tôi nhắm ngay chỗ cột dê, nhả đạn... Qua làn khói mờ, tôi thoáng trông một vệt trắng mờ lao nhanh về ven rừng cùng lúc với tiếng gầm hân học, nghe rợn người. Tôi chăm chú nghe ngóng tứ phía. Chẳng thấy động tĩnh gì, có thể là con thú thoát vào bụi. Tôi bật lửa, châm vào bó đuốc tấm nhựa thông đem theo, giờ lên cao: đó là ám hiệu giữa tôi và đám thợ săn. Thấy ánh đuốc, khoảng 10 người gậy gộc kéo tới. Họ chặt thừng, tháo rào, đỡ tôi xuống. Tôi nhìn thấy mo Tay, lác đầu:

- Con beo chưa chết... Chắc bị thương thôi. Để sáng ra ta kiểm.

Lão xua tay:

- Giống beo chóng lại sức lắm. Để đến mai không khéo nó lẩn mất. Ta kéo lại bìa rừng coi. Nếu bị thương nặng chắc nó nằm đó hà!

Ánh đuốc không soi thấy vết máu nào trên mặt đất, chưa chắc gì con vật trúng đạn, tôi nghĩ vậy; đuổi theo nó lúc này khá nguy hiểm, nhưng chẳng lẽ tôi tỏ ra nhát gan trước mặt họ. Tôi quay lại lão Tay:

- Cẩn thận, ghen!... Con beo có thể chồm tới bất kỳ lúc nào đó ... Lão cho

anh em đi theo tôi, giờ cao đuốc lên soi đường...

Chúng tôi đi hàng một, nhóm thợ săn cách tôi khoảng 5, 6 bước. Tôi dạn dò thêm:

- Có động tĩnh gì, đừng có bỏ tôi đứng một mình mà chạy đó!

Có tiếng cười khúc khích:

- Không sao, thầy Hai... Chúng tôi soi đuốc cho thầy bắn chớ!

Lão Tay nói thêm:

- Đứa nào chạy, tao đánh què, nghe!... Cứ giờ đuốc về phía trước là beo nào cũng phải kiêng mà.

Đi khoảng vài chục thước, tới chỗ buộc mồi, tôi xót xa thấy con dê nằm sóng soài, đầu quặt ra sau lưng, họng rách bươm ... Mối thù này tôi phải trả mới xong!

Qua đó chút nữa là bìa rừng. Nhờ ánh đuốc, tôi trông rõ mô đất án ngang bụi mây khá lớn... Có thể con beo núp sau đó ... Tôi không kịp nghĩ gì thêm, vì ngay lúc đó, có tiếng sột soạt, rồi con vật hiện ra một cách đột ngột, sừng sững dưới ánh đuốc... Nó quặt đuôi, gầm thét dữ dội... Chẳng có gì ghê tai bằng tiếng beo gầm. Đã có lần tôi thấy cả đàn voi còn bỏ chạy... Thành thử nhóm thợ săn phía sau có bỏ tôi đứng trơ ra đó, vắt giò lên cổ thoát thân, tôi không lấy làm lạ...

May cho tôi, trong lúc vội vã, họ xô đẩy nhau, làm

rớt lại 5, 6 bó đuốc nhựa, nên tôi còn đủ ánh sáng để nhả đạn vào giữa ngực con thú, ngay khi nó bắt đầu lấy đà chồm lên ...

Nghe tiếng súng nổ, lão Tay trấn tĩnh ngay được; lão chạy lại chỗ tôi:

- Thầy bỏ lỡ nhá!... Cứ nghe beo gầm, chúng tôi mất vía cả ... Hơn năm nay như vậy rồi!

Tôi đã biết thế nào là nỗi sợ của thợ săn khi phải đương đầu với beo rừng, nên không trách gì họ. Tôi bảo lão Tay giờ đuốc soi con thú vừa hạ: tôi chưa gặp con beo nào lớn cỡ đó... Dễ tới non 3 thước. Bộ da tuyệt đẹp, lông sậm, dày dặn, mượt như nhung, vàng cườm, đen mun, trắng toát rõ ra bộ da hiêm có và đắt giá.

Tôi ngừng nhìn nhóm trai tráng, bỏ qua chuyện nhút nhát của họ:

- Anh em có mang thùng chảo với đòn khiêng đó không?

- Dạ có... Thầy Hai!

Lão Tay quát lên:

- Thì xúm vào, khiêng về buôn đi chớ!... Beo chết queo rồi, còn gì mà sợ!

Tôi phá lên cười, làm cả bọn cười theo.

Đêm ấy, lần thứ nhất từ 2 năm qua, dân Bản Chai mới được yên giấc, khỏi nghe tiếng beo gầm.

NMT phóng tác

Trần Vũ đánh máy lại tháng 8-2024 từ tuyển tập 15 Truyện Săn Bắn của Nxb Sóng Mới in tại Sài Gòn trước 75.



Rác đi đâu?

Một bãi rác tại Indonesia
(PHOTO: BAY ISOMOYO | AFP)

Mỗi người Mỹ, trung bình thải 5 lbs rác một ngày. Cả nước Mỹ quăng ra bãi rác 300 triệu tấn một ngày. Trong đó có 91% rác nhựa cũng bị chôn lấp thay vì được tái chế. Mỹ chôn cất nhựa tương đối tử tế, trong khi nhiều quốc gia khác thẳng tay tống ra sông hồ, kết quả là mỗi năm có 17 triệu tấn rác nổi lềnh bềnh trên đại dương.

Với vị trí hàng đầu thế giới cả về ý thức lẫn kỹ thuật, người Mỹ làm gì với rác?

THIÊN AN

Trong một bài mới đây trên báo Trẻ, có tiêu đề “Bài ca mang tên Rác” có nói về tình trạng bị kịch rác thải ở Việt Nam, cả rác hữu cơ và rác tư tưởng. (“Bài ca mang tên rác” đã đăng tại: <https://baotreonline.com/van-hoc/tap-ghi/bai-ca-mang-ten-rac.baotre>)

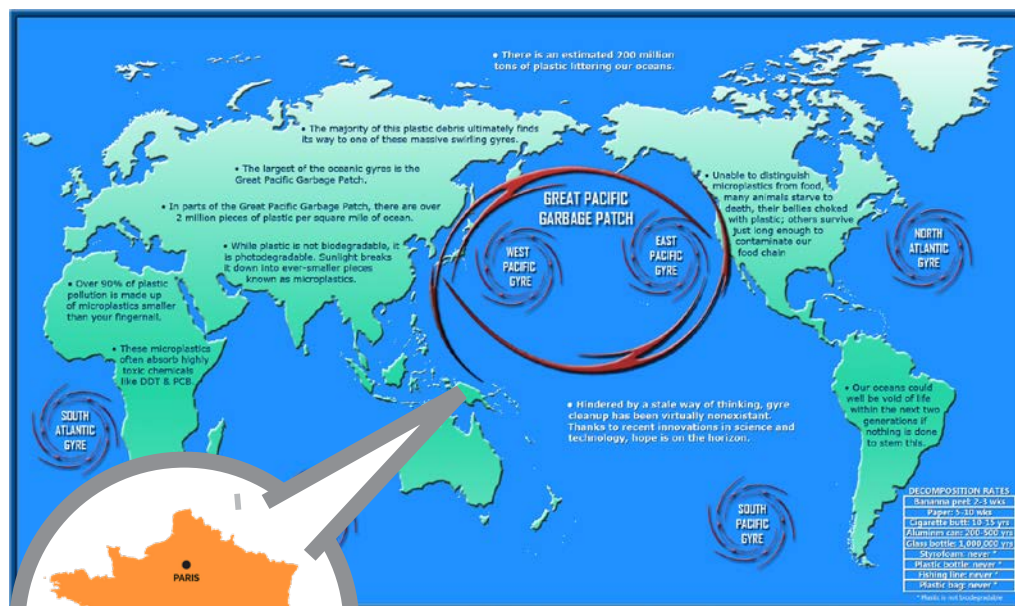
Trong bài viết này, chúng tôi chỉ nói về loại rác thải thông thường. Giải quyết rác thải luôn là vấn đề nhức đầu cho bất kỳ địa phương hay quốc gia nào. Ở những quốc gia ít phát triển, rác được đổ lung tung vô tội vạ, làm nhiễm bẩn môi trường và nguồn nước, dẫn đến bệnh tật không chỉ một thế hệ. Bãi rác nổi trên đại

dương lớn nhất thế giới nằm ở giữa California và Hawaii, gọi là “Bãi rác Thái Bình Dương”: Great Pacific Garbage Patch, có diện tích lớn gấp 3 lần nước Pháp và là nơi lưu trữ gần 2 tỉ loại vật liệu nhựa, chúng góp phần giết chết hàng nghìn động vật biển mỗi năm do ăn phải hoặc vướng phải lưới rác này.

Ở những quốc gia phát triển, thậm chí giàu có như Mỹ, giải quyết các vấn đề về rác cũng không hề dễ dàng, nhất là ở những thành phố lớn như Houston, New York, Los Angeles, Chicago... đường sá chật hẹp, người chật như nêm.

Rác đi đâu?

Quan trọng nhất là đồ rác đi đâu để không bị ô nhiễm không khí và nguồn nước. Tại Guatemala, Ấn Độ...



Bãi rác nổi lớn nhất thế giới, rộng 1.6 triệu cây số vuông, nằm ở giữa California và Hawaii, gọi là “Bãi rác Thái Bình Dương: Great Pacific Garbage Patch”, có diện tích lớn gấp 3 lần nước Pháp

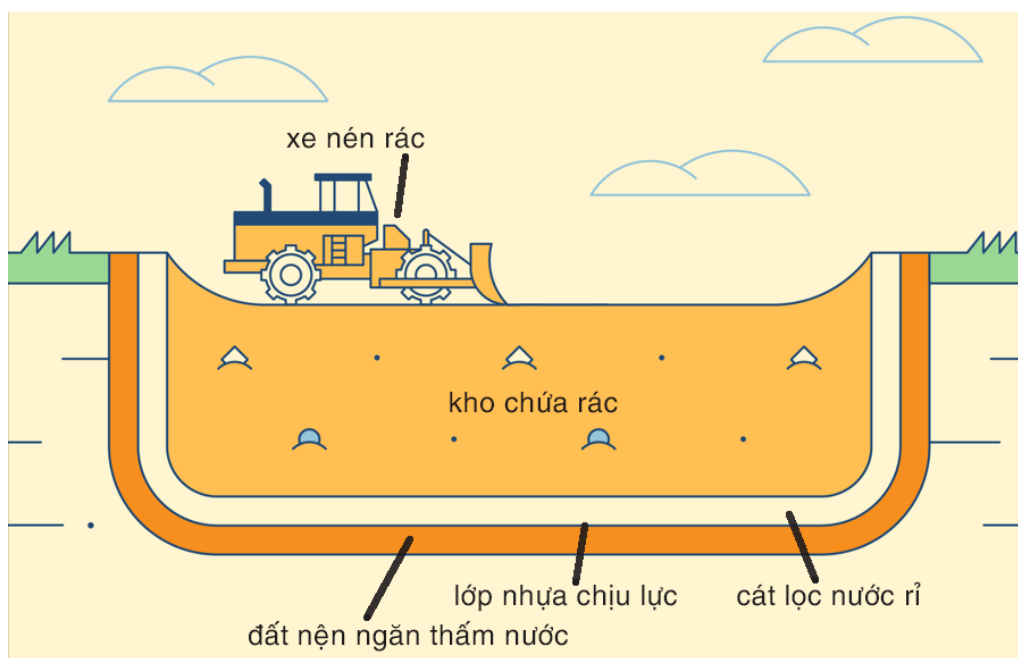


một con hải cẩu và một con rùa biển vướng lưới rác nằm chờ chết



Một nhà bảo vệ môi trường đang xem xét hiện vật tại bãi rác Thái Bình Dương

Ở Mỹ rác được quy hoạch một khu vực riêng để đổ rác do những công ty chuyên nghiệp về rác đảm trách dưới sự kiểm soát chặt chẽ của các nhà quản lý môi trường. Hiện Mỹ có khoảng 3,000 bãi rác, mỗi bãi rộng khoảng 600 mẫu. Khoảng 40% rác là thực phẩm, theo báo cáo của National Resource Defense Council (Hội đồng Tài Nguyên Quốc gia), mỗi năm người Mỹ đổ đi khoảng \$165 tỉ thức ăn thừa.



Sơ đồ một bãi rác tại Mỹ

Cấu tạo một bãi rác

Khu vực được chọn để đổ rác thường quy định phải cách xa trung tâm thành phố, không quá xa để xe rác di chuyển

rê rà, không quá gần để ô nhiễm dân cư. Các xe khi rời khỏi đều được tẩy rửa kỹ càng với thuốc tẩy trùng để tránh mang

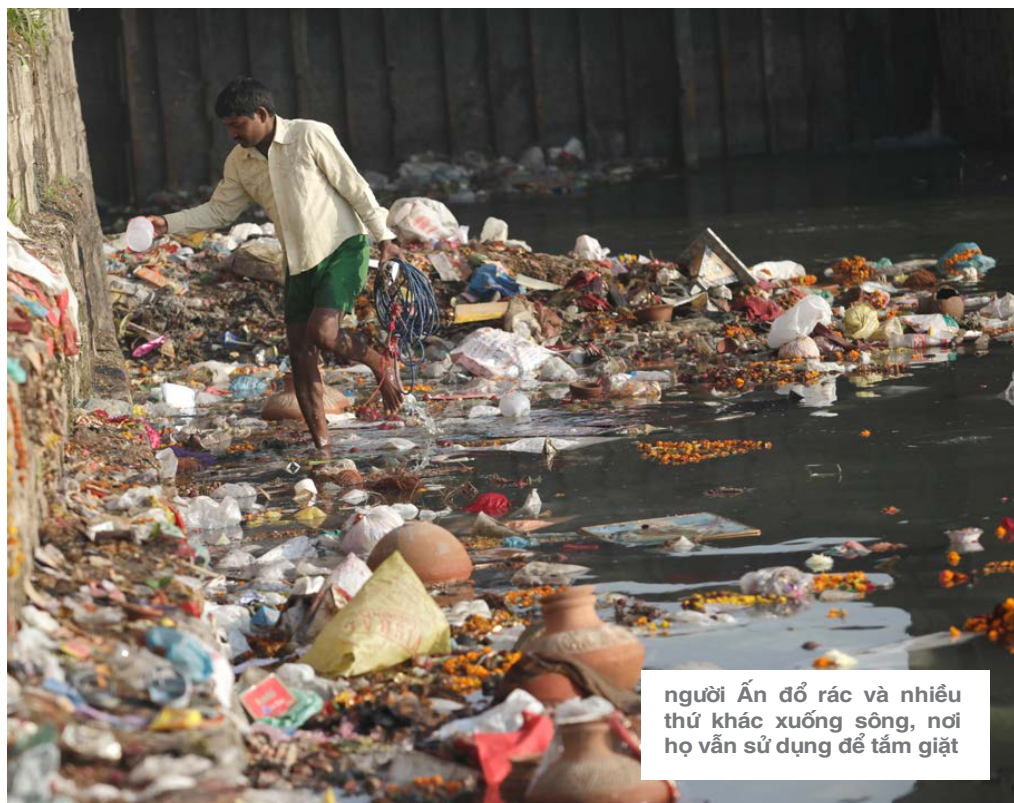
ô nhiễm vào thành phố.

Ở một ngọn núi được quy hoạch, người ta đào sâu xuống, có khi hàng 100 mét để chứa được

nhiều tầng rác. Bên dưới đáy quy định phải tráng 1 hoặc 2 lớp đất nền dày hơn nửa thước để tránh nước ngấm bên dưới thấm lên, sau đó lót một lớp nhựa dày chịu nén (high-density polyethylene (HDPE) và một lớp cát chừng nửa mét, nước rỉ từ rác hay nước mưa sẽ được dẫn vào một hệ thống ống cống riêng ngay tại bãi để lọc và khử trùng.

Trên bãi rác, những loại xe đặc biệt, nặng vài chục tấn chạy khắp bãi để nén xuống tối đa. Vào cuối ngày, một tấm bạt khổng lồ được trùm lại để tránh chim chóc, thú rừng tha rác vung vãi.

Đến khi lớp rác đủ dày, người ta lấp lại để tiếp lớp thứ hai, thứ ba... cho đến khi chấm dứt đời sống của một bãi rác.



Đóng một bãi rác

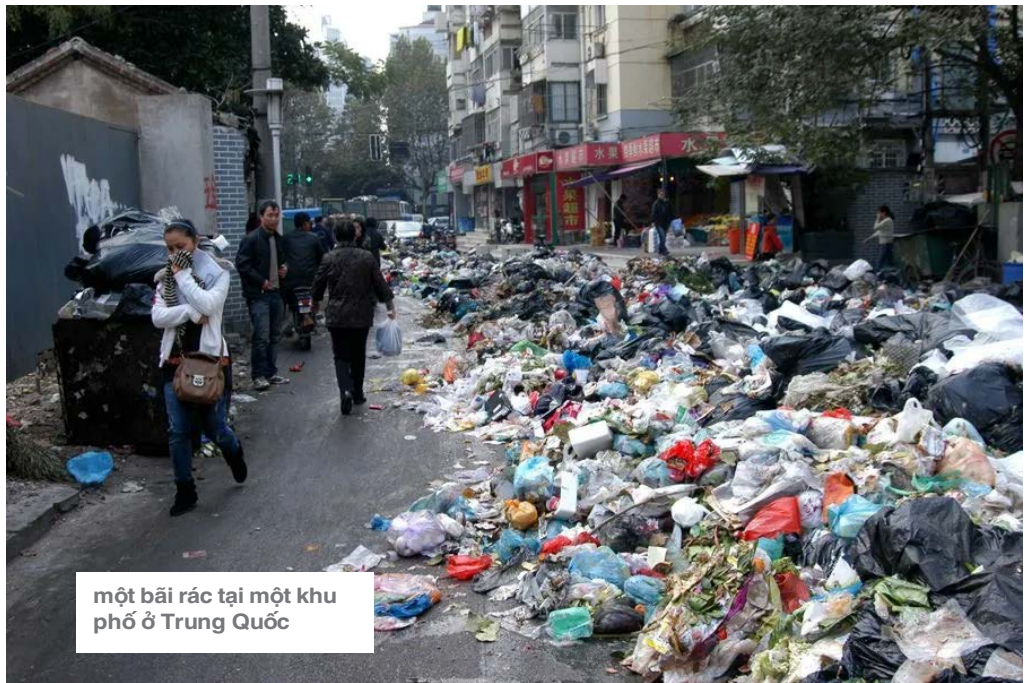
Một bãi rác trung bình có tuổi thọ từ 30 đến 50 năm, sau khi đã vun cao ngất, chúng được niêm lại bằng một lớp đất dày bên trên có phủ bạt tự tiêu hủy. Trước đó, các kỹ sư đã lắp đặt các đường ống chằng chịt bên dưới bãi rác để nhận khí methane, một loại khí hình thành rất mạnh khi rác tỏa nhiệt, khí methane được dẫn đến một lò nhiệt điện để biến thành điện năng, lượng điện từ các bãi rác thải ở Mỹ có thể cung cấp cho 1.5 triệu căn nhà trong vòng 15 năm, cho đến khi rác bị phân hủy hoàn toàn.

Bên trên núi rác, các loại cỏ thích hợp được trồng sẽ trở nên một khu vườn xanh tươi. Giai đoạn chờ rác tiêu hủy hoàn toàn, khoảng 30 năm, các núi rác không được trồng cây, vì rễ cây sẽ phá vỡ các lớp bảo vệ bên trên. Trong khi chờ một khu rừng hình thành, bãi rác này sẽ được tiếp tục kiểm tra, theo dõi trong vòng 30 năm bởi những nhà bảo vệ môi trường, nhằm tránh hiện tượng rò rỉ nước thải hay khí methane.

Một bãi rác khác lại xuất hiện với quy trình khép kín như vậy.

Nơi đâu tốt nhất?

Mặc dầu Mỹ có những quy định rất chặt chẽ trong việc tiêu hủy rác



một bãi rác tại một khu phố ở Trung Quốc



Sống nhờ rác

nhưng không phải tiểu bang nào cũng làm ăn tử tế. Năm ngoái, những tiểu bang giải quyết rác thải hiệu quả nhất, trong đó có việc quản lý bãi rác, tái chế, và ít ảnh hưởng môi trường là: Connecticut, California, Vermont, Oregon, New York, Maine, Iowa... những tiểu bang lუმ thuom nhất gồm Alaska, Nevada, Montana, Arizona...

Ở quốc gia khác.

Mỹ có cách giải quyết của họ, ngoài ra, có nhiều quốc gia có những cách riêng, mang lại hiệu quả kinh tế cao và an toàn cho môi trường. Bảng sắp hạng đứng đầu là Đức, Thụy Sĩ, Thụy Điển, Pháp và Na Uy... Đức tái chế được 70% từ rác thải, trong khi Mỹ chỉ tái chế được khoảng 30%. Trong khi dân Mỹ đóng góp vào bãi rác khoảng 40% là thức ăn thừa thì Pháp, Na Uy, Nam Hàn, Đan Mạch, Nhật chỉ tống ra bãi rác chừng 25% thực phẩm.

Kết

Có nhiều quốc gia nhận thầu rác của thế giới, dĩ nhiên, họ chẳng có nhà bảo vệ môi trường nào, chẳng có ai kiểm tra, ngoại trừ những người sống nhờ bãi rác, trong đó, tệ hại bậc nhất là Chile và Ấn Độ, việc kiểm soát môi trường gần như bỏ ngỏ. Một quốc gia khác cũng gây hại môi trường nghiêm trọng là Trung Quốc, do ý thức kém, tất cả chất thải đều được thẳng tay tống ra ao, hồ, sông, rạch và thẳng tiến ra biển. Việt Nam, Cambodia, Lào, Philippines... cũng không ngoại lệ, việc tuần rác rưởi, chất thải ra ống cống hay sông rạch được xem như chuyện bình thường.

Ngay cả việc quản lý, kiểm tra rác thải lớp



Rác ở Hà Nội



Rác ở Đà Nẵng



Rác ở TP. Hồ Chí Minh

lang và kỹ lưỡng như Mỹ, vẫn gây hại cho môi trường, đặc biệt là sự rò rỉ khí methane.

Rác từ các quốc gia chậm phát triển lở lũng trôi ra biển và “tập kết” thành những đảo rác khổng lồ, diện tích khoảng 1.6 triệu cây số vuông.

Nhựa bị nắng nóng phân hủy và tan vào nước, trở thành thức ăn của sinh vật biển. Con người sẽ gián tiếp tiêu thụ những hạt vi nhựa, chúng tác động vào mạch máu, hệ thần kinh và gây ra vô số bệnh tật.

Vì vậy, cuộc chiến ý thức để giải quyết rác thải không phải chỉ có quốc gia nhà giàu, mà phải quan tâm đến cả xóm nhà lá, vì bầu khí quyển và nguồn nước là của chung, chúng sẽ phân phát tai ương khắp cõi loài người.

TA

BIỆM HỌA



Khi thị trường nhà đất đóng băng, những chung cư “ma” đắp chiếu năm này tháng khác, mục nát theo thời gian thì CSVN nẩy ra sáng kiến “luật đất đai”, cho phép Việt kiều mua nhà, chung cư. “Luật” này có hiệu lực từ 1.1.2025.

CSVN dựng ra vô số luật, món luật thịnh hành nhất là luật rừng. Chưa biết bao nhiêu “con gà” bị dính bẫy với kỹ thuật lừa gà mới keng này....



LỜI GIỚI THIỆU: Andy Nguyễn là một nhiếp ảnh gia chuyên nghiệp. Anh từng đoạt những giải thưởng nghệ thuật nhiếp ảnh quốc tế từ 2009 đến 2012. Nhiều tác phẩm của anh được đăng tải trên những tạp chí chuyên đề nổi tiếng như: National Geographic, Birder's world Magazine, BBC Wildlife Magazine, Nature's Best Photography Magazine và The Cornell Lab of Ornithology website.

Apple với nhiếp ảnh

Tại GNA, chúng tôi đã đề cập khá nhiều đến những tiến bộ của AI tạo sinh trong 2 năm qua vì 2 lý do chính. Một là, công nghệ này đang trở nên gần bó chặt chẽ với phần mềm chúng ta sử dụng để chỉnh sửa ảnh và hai là, nó đồng thời đại diện cho một mối đe dọa hiện hữu đối với nghệ thuật nhiếp ảnh. [H1]

Một số bạn có thể không thích thấy quá nhiều thông tin về AI ở đây và chúng tôi hiểu điều đó,



Hình từ iPhone 16 Pro

nhưng chúng tôi có trách nhiệm thông báo cho bạn về cách công nghệ này đang tiến triển. Tháng trước, Google đã có bước tiến rất lớn trong việc đưa đẩy kim đồng hồ tiêu diệt AI đến nửa đêm khi cung cấp cho Pixel 9 Pro khả năng thay đổi thực tế của một bức ảnh một cách nhanh chóng, dễ dàng và

đáng tin cậy.

Như tôi đã viết vào tháng 8, vì những thay đổi do AI tạo ra đối với hình ảnh có thể rất đáng tin. Việc khai triển công cụ "Reimagine" của Google cho phép những hình ảnh được thay đổi và không thông báo cho người xem rằng những hình ảnh này là do AI tạo ra. Mặc



Apple sẽ giới thiệu AI tạo sinh sau khi tung ra Apple Intelligence, nhưng nó chỉ tạo ra phim hoạt hình và biểu tượng cảm xúc. Không có khả năng nó có thể bị nhầm lẫn với ảnh.



Hình từ iPhone 16 Pro (fusion)

dù đó là một cách tiếp cận khá sơ sài, nhưng ít nhất Samsung cũng đặt một hình mờ trên những hình ảnh mà họ tạo ra bằng AI.

Trong khi thử nghiệm, *The Verge* đã có thể tạo ra các vụ đắm tàu, thảm họa, sử dụng ma túy và xác chết và thêm chúng vào ảnh thật theo cách khiến chúng trông giả tạo một cách rõ ràng. Mặc dù Google cho biết họ đang cài vô các thay đổi AI dưới dạng siêu dữ liệu, nhưng ngay cả những người trong chúng ta đã quen với việc xem qua siêu dữ liệu cũng không nhận ra ngay được điều này và đó không phải là siêu dữ liệu C2PA tiêu chuẩn của ngành mà Meta tìm kiếm để đánh dấu hình ảnh được tạo bằng AI.

“Pixel Studio và Magic Editor là những công cụ hữu ích giúp bạn thỏa sức sáng tạo với chức năng tạo văn bản thành hình ảnh và chỉnh sửa ảnh nâng cao trên các thiết bị Pixel 9. Chúng tôi thiết kế các công cụ AI tạo sinh của mình để tôn trọng ý định của người dùng và điều đó có nghĩa là chúng có thể tạo ra nội dung có thể gây khó chịu khi được người dùng yêu cầu làm như vậy. Tuy nhiên, không phải mọi thứ đều được phép”, Alex Moriconi của Google chia sẻ với *The Verge* vào tháng trước.

“Chúng tôi có chính sách và Điều khoản dịch vụ rõ ràng về loại nội dung chúng tôi cho phép và không cho phép, đồng thời xây dựng các rào cản để ngăn chặn việc lạm dụng. Đôi khi, một số lời nhắc có thể thách thức các rào cản của các công cụ này và chúng tôi vẫn cam kết liên tục cải thiện và sửa chữa chính xác hơn các biện pháp bảo vệ mà chúng tôi đã áp dụng.”

Dựa trên nội dung mà *The Verge* đưa ra, những rào cản đó không hiệu quả hoặc hiệu quả không đủ



Hình từ iPhone 16 Pro (macro)

tốt.

“Thật dễ dàng để đưa ra lập luận này nếu bạn chưa bao giờ thực sự trải qua quá trình chỉnh sửa ảnh thủ công trong các ứng dụng như Adobe Photoshop, nhưng đây là một sự so sánh quá đơn giản và gây khó chịu”, *The Verge* viết trong bài phân tích chi tiết về lập luận sai lầm này.

Tuy không muốn nói thừa, nhưng cách tiếp cận “xiu xiu ỉnh ỉnh” này để cung cấp các công cụ AI tạo ra cho số đông người là hoàn toàn vô trách nhiệm và nguy hiểm. Đó là lý do tại sao những người yêu thích và quan tâm đến nhiếp ảnh – nên cổ vũ cho cách tiếp cận của Apple đối với chủ đề này dù cho họ “theo phe” hãng điện thoại nào.

Một bức ảnh là ‘Một cái gì đó thực sự, đã xảy ra’

Trong cuộc phỏng vấn với *The Verge* tuần này, Apple đã chính thức nói rõ họ nghĩ một bức ảnh là gì, và điều này hoàn toàn trái ngược với cách Google và Samsung nói về cùng một chủ đề.

Cho dù bạn có thích sản phẩm của Apple hay không thì vẫn có sự khác biệt rõ ràng ở đây: Apple quan tâm đến tính thiêng liêng của bức ảnh.[H2], [H3]

Nếu bạn không có vấn đề gì với AI tạo sinh, thì những gì Google và Samsung nói có lẽ không làm bạn bận tâm. Tuy nhiên, nhiều nhiếp ảnh gia lo ngại về cách AI sẽ thay đổi công việc của họ. Theo quan điểm đó, những người đó nên cổ vũ cho Apple vì lập trường này. Hiện tại, đây là nhà sản xuất điện thoại thông minh lớn duy nhất đã công khai đưa nhiếp ảnh ra khỏi trí tưởng tượng và trở lại với thực tế. [H4]

Những người hoài nghi có thể cho rằng Apple chỉ nói vậy vì công nghệ ảnh AI của hãng này còn kém hơn Google và Samsung, nhưng tôi hy vọng rằng đây chỉ là một ví dụ nữa cho thấy Apple là công ty kiên nhẫn hơn, không quá quan tâm đến việc phải là người đi đầu mà là người dành thời gian để quyết định xem một công nghệ có đáng theo đuổi hay không.

AN



HỒ ĐẮC VŨ
MELROSE, MA

Trong mắt A Zing là một màu đen lạnh ngắt, lạnh tới nhúc cả hai vai. Cô nghiêng qua, tránh những hạt mưa liên tục rớt vô đầu, rồi mở mắt, nhìn chung quanh. 2 trụ đèn sáng trên cao, rọi xuống. Một bên là dãy thùng rác nằm sát hàng rào, khoảng trống ngang băng qua ở giữa, cô thấy chiếc xe đang nháy đèn, quẹo ra con đường lớn với những nhà hàng, nhiều bảng hiệu chớp sáng, cô đọc được vài tên bằng tiếng Tàu. Bên kia là dãy xe du lịch, đậu dài cho tới bức tường gạch. Vậy là mình đang nằm trong góc, ở một bãi giữ xe của phố Tàu, Boston. A Zing quay lại, nhìn sau lưng. Một con đường nhỏ hơn, chạy song song với đường lớn, cũng đầy hàng quán. Cô nằm ngay lại, cố nhắc cánh tay trái lên, nó rớt xuống như khúc củi, khiến làn nước mưa tung vô mặt. À! Mình đang nằm trên vũng nước. A Zing co một chân, không sao,

Đất hứa

co chân kia, không cử động, vậy là chân phải bị liệt như cánh tay trái. A Zing cong những ngón tay của bàn tay phải, cử động bình thường! Cô nghiêng qua, chống tay phải xuống đất, chân trái đẩy tới, nhưng hụt hơi, cô nhắm mắt, lấy sức, cố lết được một đoạn.

“Phải núp vô thùng rác để tránh mưa”

A Zing lết tới thùng rác, chừng 2 lần thì quỵ xuống, cô há miệng, thở từng cơn rồi nằm ngửa ra, nhìn trời. Trên những nóc nhà là bầu trời mờ đen, lóe những ánh chớp. Cơn mưa lớn hắt ngang, tưới một lưới nước trắng bạc, xéo qua dãy cột đèn. A Zing nhắm mắt, đưa tay vuốt mái tóc ẩm nước mưa, ngược về phía sau.

- Ah!

Cô rên lớn. Sau đầu là một vết thương dài, xéo xuống cổ, đang rỉ máu, máu bết với tóc thành một mảng dài, nhờn nhớt vì nước mưa.

A Zing không còn nhớ rõ chuyện gì đã xảy ra với mình, nhưng cô biết, đây là lý do đã làm cho mình bất tỉnh, tê liệt chân tay.

-oOo-

“Mùa Thu.

Nắng heo hắt, không đủ sức chen qua đám sương mù trên đầu những cây đào, dọc hai bên đường. Đàn quạ đen la inh ỏi

trên các cột sắt của trạm biến điện, nằm ở đầu con phố duy nhất, chạy tới khoảng đất trống đã được tráng nhựa. Trên 3 cột gỗ, có tấm bảng lớn “Bến Xe Liên Tỉnh” của thị trấn Taoyuan, tỉnh Hồ Nam.

3 chiếc xe bus cũ, đậu song song. Một chiếc màu vàng, đậu gần phòng vé. Vì nhét nhiều khách, nên thùng xe nghiêng qua một bên như sắp lật xuống bãi.

- Đi đâu?

Anh phụ xe hỏi.

- Về Hồ Nam.

A Zing nháy mắt, nhét vô tay anh 20\$.

- Ngồi ghế số 1, hàng đầu.

Dành được cái ghế sát cửa, cô chồm ra, đưa tay.

- Mẹ ơi! Con đi, sẽ gọi về khi con tới nơi.

Bà mẹ ốm như que củi khô, lưng còng, gập xuống hình thước thợ, giống như bà đang tìm gì dưới đất. Má đầy nước mắt, bà đưa cánh tay như hai que xương ló ra trong chiếc áo bông màu đen đã bạc thành xám trắng, nắm bàn tay đứa con gái, lắc lắc.

- Đi đi! Đi đi con!

Xe chạy, đám khói mù kéo theo cơn gió, cuốn mấy chiếc lá vàng. Bà già ngồi xuống lề đường. Ôm mặt khóc.”

-oOo-

A Zing đã lết tới thùng rác, dựa lưng vô, thở khò khè. Cơn sốt bốc ngùn ngụt trong người, mồ hôi ướt mặt, vết thương sau đầu nhức từng cơn, cô cắn răng, nhúng tay trong vũng nước mưa, vỗ lên đầu. Cánh tay tê xụi bông giựt mạnh. Cô choáng váng, người nhẹ đi.

A Zing mở mắt, cô không biết mình đã ngất đi bao lâu. Có vật gì cào vô bàn chân, rât lên, đau nhói, cô co chân, hất mạnh.

- Chít! Chít! Chít!

Thì ra mấy con chuột đang ăn trong thùng rác, bu lại gặm chân cô. A Zing nhìn chung quanh, trời đã tối, hàng quán vẫn đèn sáng trưng.

“Phải lết tới công ty du lịch”

A Zing lảo bảo với mình. Cô dựa đầu vô thùng rác, tay chụp miệng thùng, kéo toàn thân, đứng lên trên chiếc chân còn lại. A Zing cuối xuống, lục trong thùng rác, lôi ra tấm ny lông màu xanh, rách một đường dài bên góc.

“Không sao”

Cô trùm tấm ny lông lên đầu, thắt 2 góc dưới cằm, như áo mưa.

“Vậy là che được cái đầu đầy máu.”

A Zing bước qua thùng kế bên, chừng vài phút, cô lôi ra cây gỗ đẹp, dài tới vai, cô chống thủ xuống đất, cây gỗ cong

lại, gãy đôi. A Zing mất đà, quỵ xuống, nhưng tay bám được mép thùng. Cô ném cây gỗ, lần theo thùng rác, lết từng bước tới, chụp tay vô hàng rào. A Zing đứng dựa hàng rào, thở khò khè, mũi như bị nghẹt hơi. Vết thương sau đầu lại nhói lên. A Zing thấy mình khó thở, những ánh đèn trước đường mờ đi, chao đảo, nhưng A Zing đã kịp chụp tay, bám chặt những mắt lưới, cô nhắm mắt, hít một hơi dài, cắn răng chịu cơn đau đang bùng bùng trong đầu. Chừng vài phút, cơn đau hạ xuống. A Zing mở mắt, cô đưa tay sờ vết thương. Những cử động mạnh của cơ thể đã làm cho nó mở lớn ra, máu chảy ướt mái tóc. Cô lau bàn tay đầy máu vô quần, cố lết qua khỏi hàng rào, ra tới đường.

A Zing, ngược nhìn đường phố. Phía xa là nhà hàng C, dãy đèn đỏ trên tấm bảng hiệu to, rực sáng. Cô còn nhớ, đối diện nhà hàng là con đường nhỏ, có chợ Tàu, tiệm kim hoàn, quán trà sữa, tiệm tạp hóa, cuối đường là công ty du lịch “China Travel Star” với bảng hiệu treo dọc xuống. Cô nhớ rất rõ, vì đã ở tạm 1 ngày tại đây, trước khi muốn được phòng.

“Vậy! Từ đây tới đó chắc không xa lắm... Mình cố lết”

-oOo-

Bằng số tiền dành dụm khi làm việc ở xưởng may trong 5 năm, và một người quen ở Boston bảo lãnh, A Zing tới Mỹ bằng Visa du lịch 6 tháng.

- Chị ở đây ngắn hạn...

Wang, người quen trên trang kết bạn Chinafriends.online, người đã bảo lãnh du lịch, tần ngần.

- ... Nên cần phải có việc kiếm tiền nhanh, nhiều! Xong là cuốn gói về nước.

4 giờ chiều thứ 7, A Zing diện bộ xường xám đứng kiểu Hồng Kông, lên taxi với Wang, vô Casino Encore ở Boston.

Đã được hướng dẫn trước, nên cô rất sành điệu. Kéo ghế bàn Baccarat, khu VIP. A Zing đổi 3,000 đô tiền mặt. Đánh 4 cây đầu, mỗi cây 200 đô vô "Nhà cái" (Dealer). Cô huê vốn. A Zing nghỉ 3 cây. Sau đó đánh 3 cây liên tục vô "Nhà con" (Player), ăn 700 đô. Cô ra dấu ngừng chơi, đứng dậy, gọi ly Martini, ra chiếc bàn nhỏ, ngồi nhấm nháp.

-oOo-

A Zing dựa vô tường của tiệm ăn, tay bám chặt, một chân dựa ngang, lấy sức kéo cả thân người qua, rồi đứng lại, thở và tiếp tục.

Cơn mưa đã nhẹ hạt,

hơi nước bốc lên, loáng thoáng mù sương. A Zing thấm cái lạnh của đêm Boston. Cánh tay còn lại bắt đầu tê. Cô thấy rất trong ngực, run từng cơn và ho những tràng dài. Vừa lết qua hết bức tường của nhà hàng thì tay A Zing tê cứng, mất chỗ bám, cô tuột xuống, ngồi bệt trên lề đường.

"Không được! Người ta thấy, sẽ kêu cảnh sát... Phải đứng dậy, cố tới cho được công ty du lịch!"

- Lại mấy con say thuốc! 2 bà Tàu từ trong nhà hàng lăm bằm khi đi ngang A Zing.

A Zing nhắm mắt, đợi cho qua cơn run. Cô dựa vô tường, tay bám, một chân đẩy qua. Cô lết được một đoạn dài. A Zing đứng lại, ngược mặt, hơi thở đứt quãng, có tiếng rẹt rẹt trong lồng ngực, chất lỏng chảy ra từ 2 lỗ mũi, cô đưa cánh tay quệt ngang, vệt máu đen dài theo tay áo. A Zing biết, vết thương sau đầu đã bắt đầu tàn phá cơ thể mình, cái chân còn lại như muốn sụm xuống, hơi thở khò khè đã yếu đi. Cô muốn xỉu.

"Không! Không được!"

A Zing nhìn về cuối đường. Chiếc bảng hiệu "China Travel Star" với ánh đèn chớp nháy màu đỏ, lung linh trên vũng nước mưa trước mặt cô.

"Gần lắm rồi! Chỉ lết

thêm một đoạn là tới công ty du lịch... Là thoát chết, là có đường về nhà"

-oOo-

- Hello A Zing! Có người cần vay 500 đô, sẽ trả lại trong 1 tiếng, tiền lời là 100 đô.

Wang gọi phone.

- Tối bàn rượu, chị đưa tiền ... Nhưng em phải bảo đảm!

- Được chị!

A Zing trở lại bàn Baccarat. Cô đánh thắng 3 cây "Nhà cái", nghỉ 3 cây, đánh 3 cây "Nhà con" Trúng liên 1200 đô. Và như chiến thuật của Wang đã dặn dò.

- Ăn trên 500 là nghỉ.

A Zing đứng dậy. Cô lấy đồng chip đi đổi tiền. Wang gọi.

- Chị xuống xe, đợi em.

A Zing ngồi trong xe, parking số 3.

Wang đưa cho A Zing 600 đô.

- Tiền người ta trả... Có người cần vay 1,000 đô, trong 2 tiếng, trả thành 1,200!

Wang lấy tiền, vô thang máy.

A Zing đang nhắm mắt.

- Đây!

Wang đưa A Zing 1,200 đô.

Wang lái xe về nhà. A Zing cũng ở đó. Anh cho cô mượn 1 phòng trên

lầu, trong nhà mình, ngay phố Tàu.

Phải nói rằng. Số A Zing có tay đánh bài, trong 3 tháng, cô đã ăn của Casino 12,000 đô, cộng với số tiền lời cho con bạc vay mỗi ngày, tổng cộng tới 45,000 đô.

- Đúng nước Mỹ là nơi hái ra tiền!

A Zing cầm xấp tiền, cười.

A Zing ăn tối với Wang bằng 1000 điểm, của Casino tặng cho những con bạc đánh lớn, đánh nhiều và thua nhiều. (1 điểm bằng 1 đô, khi ăn tại các nhà hàng đặc tiền trong Casino)

Tại nhà hàng Ý nổi tiếng của Casino Encore

- Cũng nhờ em giúp! Chị gọi em tiền hoa hồng.

Wang gạt chiếc phong bì trên tay A Zing.

- Không chị! Nhờ chị gặp may, em đâu có giúp gì!

A Zing đưa tay gọi người phục vụ.

- 1 chai wine.

Cô vỗ vai Wang.

- Say một bữa đi em!

Vậy là 2 người vui vẻ say một bữa.

12 giờ đêm, Wang chở A Zing về tới nhà. Cô ngà ngà say, vô phòng, lấy chiếc hộp bánh ngọt bằng thiếc, nhét dưới nệm giường, mở nắp, đổ hết số tiền ra bàn, đếm, xếp tiền vô hộp. A Zing ngồi khoanh tay, nói với mình.

- 45,000 đô! Con sẽ về quê xây cho mẹ căn nhà gạch đẹp đẽ, con sẽ không đi làm, con mở tiệm bán thực phẩm trên quận, bảo đảm cuộc sống của hai mẹ con... Con sẽ...

Không biết, từ lúc nào, Wang đã đứng sau lưng A Zing. Anh ta đưa cây chày đập bóng, quát mạnh. A Zing rút cái rằm xuống sàn. A Wang lấy hộp tiền, kéo xác A Zing ra sân, bỏ vô cốp xe, chạy đi.

-oOo-

A Zing nhắm mắt, hít một hơi dài lấy sức. Tay cô bám vô tường, chân kéo tới, cô lết đi, lết đi. Cánh cửa màu đỏ của hãng du lịch đã mù mờ gần trước mặt.

“Sắp tới rồi! Cố lên!”

A Zing mừng trong bụng, cô há miệng muốn la một tiếng vui mừng, nhưng, mất sức, quỵ xuống. cô với tay, chụp vô tường.

Cổ họng bỗng căng lại, A Zing sắc súa, máu ộc ra từ miệng, chảy xuống cằm, utherford.

“Chỉ lết mấy cái là tới cửa sắt... Người ta sẽ cứu mình, sẽ đưa mình về nhà... Cố lên!”

Cơn nóng hừng hực bùng lên trong người, A Zing té xuống đất, Cô không còn sức để lết. A Zing co người lại, lấy tay bịt miệng, chân co lên, đầu gối đẩy. Cô dựa sát tường, trườn tới.

“Một! Hai! Ba!”

Cái ổ khóa lớn màu đồng thau, sợi dây xích sắt đen vòng qua song cửa sắt của công ty du lịch đã rõ trước mắt.

“Bốn! Năm! Sáu!”

A Zing chụp tay vô song cửa, lấy hết sức, tay kéo tới. Cô nhìn bảng đèn đỏ “China Travel Star” trên cao. A Zing cười.

“Vậy là mình sẽ về nhà...”

Một tiếng ộc lớn, A Zing

ngước mặt lên, máu đen tràn ra khỏi miệng.

-oOo-

“Cuối Thu.

Nắng heo hắt, không đủ sức chen qua đám sương mù trên đầu những cây đào, dọc hai bên đường. Đàn quạ đen la inh ỏi trên các cột sắt của trạm biến điện, nằm ở đầu con phố duy nhất, chạy tới khoảng đất trống đã được tráng nhựa, trên 3 cột gỗ, có tấm bảng lớn “Bến Xe Liên Tỉnh” của thị trấn Taoyuan, tỉnh Hồ Nam. Chiếc bus màu vàng quẹo vô bãi.

- Tôi đâu?

Anh phụ xe hỏi.

- Xuống ngay đây.

A Zing đeo chiếc ba lô nhỏ, nhảy xuống xe. Mẹ cô đang đứng bên kia đường nhìn qua. Bà vẫn ốm, lưng còng, gập xuống hình thước thợ, giống như đang tìm gì dưới đất. Cô băng qua

đường, hai tay mở rộng, chạy tới ôm mẹ. Nhưng... A Zing đã chạy xuyên qua mẹ mình. Cô quay lại. Mẹ cô vẫn đứng đó, đôi mắt già nua đắm đắm nhìn qua chiếc xe bus, đợi đứa con gái trở về như cú điện thoại của cô gọi cách đây 3 ngày. A Zing bước tới bên mẹ, ôm lấy bà. Hai tay cô lại ôm vô khoảng không...

Tội nghiệp! A Zing đâu biết rằng mình đã...!

...

Khi bám được thanh cửa sắt, máu trào ra miệng, A Zing té xuống, bất tỉnh.

Sáng mai, không một ai ở công ty du lịch tới làm việc, cứu và giúp A Zing về quê như cô nghĩ.

Vì “China Travel Star”, nghỉ ngày Chủ Nhật, như những công ty khác ở Mỹ.

Thứ hai, họ thấy xác A Zing nằm cong queo trước cửa.

HĐV

BAOTRÉ

✓ DỄ ĐỌC ✓ DỄ THẤY ✓ DỄ CẮT ✓ DỄ TÌM

RAO VẶT
TRÊN BÁO TRÉ

HIỆU QUẢ NHANH CHÓNG
TIẾT KIỂM THỜI GIAN & TÀI CHÍNH

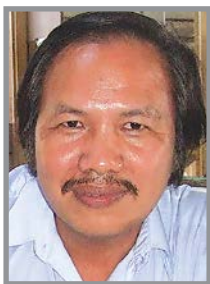
ONLINE TRONG NGÀY · [HTTPS://BAOTREONLINE.COM](https://baotreonline.com)



Rừng nguyên sinh VN
chỉ còn khoảng 10%

Rừng Việt Nam

Rừng được xem là lá phổi xanh của Trái đất, là nguồn sống xanh của con người. Nhưng có vẻ không phải ai cũng nghĩ về điều đó, chẳng hạn như thực trạng rừng ở Việt Nam. Các hoạt động phá rừng trộm lâm sản, lấy đất canh tác, xây dựng khu du lịch... đã khiến các quần thể động, thực vật hoang dã nước này giảm mạnh, đẩy thiên nhiên vào tình trạng khó lấy lại sự cân bằng.



NGUYỄN SINH (bài và hình)
SÀI GÒN - VN

Hệ sinh thái rừng ngày càng giảm

Diện tích rừng tự nhiên ở VN hiện nay đang giảm nhanh, suy thoái trầm trọng. Giai đoạn từ năm 2011 đến 2023, diện tích rừng bị thiệt hại ước lượng hơn 24,300ha, trong đó, rừng bị cháy khoảng 14,100ha, còn lại do bị khai thác, chặt phá. Bình quân VN suy

giảm khoảng 2,500ha rừng/năm. Thời gian dài vừa qua, khu vực Tây Nguyên luôn là trọng điểm của việc phá rừng, khai thác, mua bán, vận chuyển lâm sản bừa bãi. Kết quả công bố hiện trạng rừng 2023 của ngành lâm nghiệp VN cho biết tổng diện tích có rừng khu vực này chỉ còn gần 2.5 triệu hecta, chiếm 16.8% diện tích có rừng cả nước. Cảnh đó,

biến đổi khí hậu cũng đang tác động mạnh, làm mất một diện tích rừng khá lớn do bị cháy hoặc gây sạt lở rừng ven biển. Riêng Cà Mau trong 10 năm gần đây mất hơn 5,000ha rừng phòng hộ ven biển. Tương tự, VN hiện có khoảng 200,000 ha rừng ngập mặn, đứng ở Top đầu thế giới những nước có diện tích rừng ngập mặn lớn. Tuy nhiên số

lượng rừng ngập mặn này cũng đang thu hẹp diện tích vì nạn khai thác, chặt phá vô tội vạ.

Như đã nói, diện tích rừng tự nhiên ở VN đang suy giảm với tốc độ chóng mặt. Độ che phủ rừng trên cả nước còn chưa đến 40%, trong số này diện tích rừng nguyên sinh chỉ còn khoảng 10%. Hãy xem qua vài con số thống kê về khai thác gỗ rừng: Giai đoạn từ 1986-1991, các lâm trường quốc doanh khai thác trung bình 3.5 triệu m³ gỗ/năm. Thêm vào đó, khoảng 1-2 triệu m³ gỗ/năm được khai thác ngoài kế hoạch cùng khoảng 21 triệu tấn gỗ/năm khác bị chặt hạ làm củi. Số gỗ, củi này nếu quy ra diện tích thì mỗi năm VN mất khoảng 80,000ha rừng. Đó là chưa kể nạn chặt gỗ trái phép thường diễn ra khắp mọi nơi. Báo cáo

từ ngành lâm nghiệp VN cho thấy riêng năm 2023, nước này đã xảy ra 3,327 vụ phá rừng với diện tích bị tác động hơn 1,064ha!

Cũng vì chặt phá rừng bừa bãi (chưa kể tình trạng cháy rừng) là nguyên nhân chính gây ra sự suy giảm thảm thực vật tại lưu vực, làm giảm khả năng cản trở dòng chảy khi mưa lũ, khiến tốc độ di chuyển của mưa lũ nhanh hơn. Tương tự, khi rừng phòng hộ, rừng đầu nguồn bị chặt phá còn làm mất khả năng điều tiết nước vùng thượng nguồn khi mưa lớn. Hệ quả khiến mưa bão, lũ lụt xảy ra càng trầm trọng, cường độ nước lũ dâng càng cao hơn và nhanh hơn.

Hệ động thực vật rừng chung số phận

Cùng với các hoạt động khai thác, chặt phá, đốt

rừng làm rẫy, xây dựng các công trình thủy điện, khu du lịch, động đất, cháy rừng, bão lụt, dịch bệnh cùng áp lực từ tình trạng gia tăng dân số đã khiến các quần thể động, thực vật hoang dã giảm mạnh, kéo theo sự suy giảm đa dạng sinh vật ở nước này. Rất nhiều loài động vật bị con người khai thác quá mức như săn bắn giết thịt, mua bán, mang về nuôi làm cảnh. Theo số liệu của Tổ chức Bảo tồn thiên nhiên quốc tế (IUCN), nếu như năm 1996 VN mới có khoảng 25 loài động vật ở mức nguy cấp (EN) thì đến 2023, con số này là 521 loài động vật và 302 loài thực vật của VN được ghi trong Danh lục Đỏ IUCN. Trong đó ít nhất 8 loài động vật xem như hoàn toàn tuyệt chủng ngoài tự nhiên như tê giác hai sừng, bò xám, heo vòi, cây rái cá... Ở

hệ thực vật, loài lan hải VN hiện đã tuyệt chủng. Một số loài thực vật trước đây ở mức sắp nguy cấp thì nay cũng xếp ở mức rất nguy cấp như hoàng đàn, bách vàng, sâm vũ diệp, tam thất hoang...

Những sự việc nêu trên – như đã nói – là nguyên nhân gây mất cân bằng sinh thái, dịch bệnh ngày càng nảy sinh. Nên lưu ý vào mùa mưa bão, tình trạng lũ lụt, sạt lở xảy ra ở VN ngày càng tăng. Báo cáo của Tổ chức Lương nông thế giới (FAO) cho thấy VN là một trong những quốc gia bị ảnh hưởng nghiêm trọng nhất từ các hiện tượng thiên tai, bão lũ, cháy rừng. Nghiên cứu khác của Quỹ châu Á trong 20 năm qua cũng nêu VN là 1 trong 5 quốc gia gánh chịu rủi ro thiên tai lớn nhất toàn cầu, ước tính thiệt hại chiếm tới 1.5%



Khai thác quá mức và cháy rừng gây mất cân bằng sinh thái



Nạn chặt phá rừng vô tội vạ ở VN

GDP hàng năm. Đó là chưa kể hậu quả của việc rừng bị tàn phá là tình trạng biến đổi khí hậu, hiệu ứng nhà kính, nước biển dâng cao, lũ quét... diễn ra ngày càng thường xuyên và nặng nề hơn, làm ảnh hưởng nghiêm trọng tới cuộc sống, tính mạng, tài sản người dân, tác động tiêu cực đến các hoạt động sản xuất, kinh tế của đất nước.

Bà Mirey Atallah, người đứng đầu chi nhánh Thích ứng và Phục hồi Biến đổi Khí hậu của Chương trình Môi trường Liên hợp quốc (UNEP) nhận xét: “Không riêng gì tại VN, trên thế giới rừng không chỉ hỗ trợ sự đa dạng sinh học phong phú, có nhiều ý nghĩa với xã hội và nền kinh tế của các



Rừng ngập mặn ở VN

quốc gia mà còn đóng vai trò vô cùng quan trọng trong việc ổn định khí hậu. Nếu muốn làm chậm biến đổi khí hậu, cần phải có biện pháp hiệu quả ngăn chặn nạn

phá rừng. Tới thời điểm này xem như chúng ta sắp hết thời gian để giải quyết cuộc khủng hoảng khí hậu. Nếu các quốc gia không sớm đạt được tiến bộ thực sự trong

việc bảo vệ rừng và cắt giảm khí thải có thể đã quá muộn để tránh những tác động tồi tệ nhất của tình trạng biến đổi khí hậu...”

Bài và hình NS



Săn bắt thú hoang dã





TRIỆU MINH

Già là giai đoạn không ai tránh khỏi, trừ những người yếu mệnh. “Chống” già chỉ là để sao cho “lâu già” (làm thời gian chậm tới). Có 7 loại supplements (phụ dược) bồi bổ cho cơ thể nhằm mục tiêu đó: calcium, collagen, fish oil, magnesium, melatonin, vitamin B12 và vitamin D. Có những thứ bổ sung không cần thiết: vitamin C, probiotics, glucosamine và chondroitin. Loạt bài sau đây sẽ lần lượt giải thích từng loại.

Phụ dược “chống” già

NHIỀU KỲ - KỲ 6

Vitamin B12 - Bổ máu và thần kinh

TẠI SAO QUAN TRỌNG

Vitamin B12, là một trong 8 loại vitamin B, đóng vai trò chính trong tiến trình hình thành tế bào hồng cầu và hoạt động của hệ thần kinh. Có đủ B12, bạn có thể ngăn ngừa tình trạng thiếu máu do thiếu vitamin. Thiếu máu như vậy có thể dẫn đến tình trạng yếu đuối và mệt mỏi, cùng với tổn thương thần kinh, các vấn đề về trí nhớ, trầm cảm và hồi hộp. Vitamin này có trong các sản phẩm từ động vật, như cá, thịt, gia cầm và sữa. Còn thực phẩm từ thực vật, trừ khi được tăng cường, không chứa vitamin B12.

AI NÊN DÙNG

Những người có thể cần bổ sung B12: người lớn tuổi, vì có nồng độ gastric acid thấp khiến việc hấp thụ chất dinh dưỡng này khó khăn hơn. Người ăn chay cũng dễ bị thiếu vitamin B12. Nếu bạn có tình trạng bệnh lý ảnh hưởng đến đường tiêu hóa, chẳng hạn như bệnh viêm ruột (inflammatory bowel disease) hoặc bệnh celiac, hoặc nếu bạn dùng thuốc cản trở sự hấp thụ, chẳng hạn như metformin (điều trị bệnh tiểu đường) hoặc thuốc ức chế bơm proton (proton pump inhibitor - điều trị chứng ợ nóng), bạn cũng có thể cần bổ sung B12. Nếu thấy các triệu chứng thiếu hụt, hãy xin bác sĩ kiểm tra mức độ vitamin B12 của bạn.

CẦN BAO NHIÊU

Không nhiều: Lượng B12 khuyến nghị cho người lớn là 2.4 microgam (mcg). Thông thường, uống một viên multivitamin là quá đủ (không cần bổ tiền mua phụ dược B12 riêng lẻ).

SẢN PHẨM GỢI Ý

Wegmans Organic Vitamin
B12 500 mcg Gummies

\$9.99 / 60 ct.

Walgreens Vitamin B12
1,000 mcg

\$19.99 / 300 ct.

Nature Made Vitamin
B12 500 mcg

\$18.39 / 200 ct.



mùa thu tới



Mùa Thu tới
chim gõ trên mái nhà
mây vắt ngang cửa sổ
lá vàng trên cành hồng

Mùa Thu tới
rơi vào bàn tay
em nắm bàn tay lại
giữ thật chặt mùa Thu
cả hai cùng mất hút
vào trong đám sương mù

Mùa Thu tới
em không tô son mà môi vẫn đỏ
em không chải đầu
sao tóc rẽ hai nơi

Mùa Thu tới
chiếc khăn quàng trong tủ
trở mình gọi tên ai
những sợi len rất mỏng
nhớ mùi hương vai gầy

Mùa Thu tới
em nhìn mình trong gương
thấy mắt mình sao ướt
giọt sương hay giọt lệ
không phải đâu...giọt Thu

Mùa Thu tới
những câu Thơ rơi
theo những chiếc lá
không định nơi...
em rơi...vào mùa Thu

Mùa Thu tới
Em đứng sau cánh cửa
đợi tiếng giày anh về
chỉ có một chiếc lá
thả mùa Thu bên thêm.

TMT- MÙA THU-2024



HOÀNG VŨ

Một số người thực sự không thích, nhưng dù thích hay không, xe điện (EV) đang dần trở thành xu hướng và có thể sẽ là những chiếc xe của tương lai.

Các hãng xe lớn đều đã cam kết sẽ biến xe điện (EV) thành sản phẩm chủ yếu trong những ngày tới, có hãng còn dự tính từ bỏ hoàn toàn xe chạy bằng xăng.

Một loạt các hiểu lầm và những quan niệm sai lầm về xe điện là một phần nguyên nhân khiến người ở Mỹ vẫn hoài nghi về kỹ thuật này mặc dù nó đã trở nên phổ biến trong vài năm qua. Sau đây là 8 trong số những hiểu lầm đó - và quan trọng hơn, lý do tại sao chúng chỉ là lầm tưởng.

8 hiểu lầm về xe điện

HAI KỲ - KỲ 1

LẦM TƯỞNG 1

Xe điện có lượng khí thải carbon cao hơn

Mặc dầu xe điện không sử dụng nhiên liệu hóa thạch (fossil fuels) như xe chạy xăng, nhưng vẫn có khí thải trong tiến trình sản xuất. Tuy nhiên, điều đó không có nghĩa là chúng gây hại như - hoặc tệ hơn - xe chạy bằng xăng.

Xe điện cần gấp 6 lần lượng khoáng sản so với xe thông thường, nên cần khai thác nhiều hơn trong tương lai.

Không tính khí thải từ khai thác, sản xuất, tiếp nhiên liệu và xử trí xe cũ, thì xe điện thải ra ít hơn một phần ba lượng khí thải so với xe chạy bằng xăng. Khi xét tất cả các yếu tố, nhiên liệu hóa thạch vẫn tạo ra lượng carbon gấp đôi.

LẦM TƯỞNG 2

Pin xe điện rồi sẽ nằm trong bãi rác

Đa số người ở Mỹ (71%) lo ngại rằng pin xe điện sẽ kết thúc ở các bãi rác.

Nói chung, điều đó không phải là sự thật. Nhiều người giữ lại pin cũ để làm nguồn năng lượng dự phòng. Ngoài ra, pin thường được gửi đến các công ty tái chế để lấy lại kim loại quý bên trong, như nickel và lithium.

Một trong những công ty tái chế pin xe điện lớn nhất là Redwood Materials, tái chế khoảng 25,000 pin EV chết mỗi năm, và đã hợp tác với các nhà sản xuất xe hơi như Ford và Volkswagen.

LẦM TƯỞNG 3

Pin xe điện không bền

Một trong những hiểu lầm phổ biến về pin xe điện là chúng không bền lâu, cần được thay thế sau mỗi 5 năm hoặc lâu hơn.

Theo Car and Driver, mỗi nhà sản xuất xe điện hiện nay đều bảo đảm pin ít nhất 8 năm hoặc 100,000 miles. Bộ Năng lượng Hoa Kỳ ước tính rằng hầu hết các pin sẽ kéo dài từ 12 đến 15 năm. Điều đó có nghĩa là một số pin có thể sẽ bền hơn cả xe thông thường, vì tuổi thọ trung bình của một chiếc xe ở Mỹ hiện là 12.6 năm.

Công ty pin Contemporary Amperex Technology Co Ltd gần đây đã ra mắt pin EV có tuổi thọ 15 năm, khả năng chạy 932,000 miles. Công ty đã hợp tác với Stellantis, Ford Motor Co., Volkswagen, Tesla, BMW và các nhà sản xuất xe hơi khác.

(còn tiếp)





Tôm Khô USA! Tôm Khô sạch!!! **Good news! Mua 10 lbs, tặng 1 lb !**

“kỹ thuật” nấu với tôm khô

MY ANN HA : Mẹ em rất thích chú Don, lần nào cũng dặn mua cho chú Don. Mấy năm nay rằng Mẹ yếu nên dặn em ngâm tôm và xay bằng máy xay sinh tố. Em làm biếng không ngâm, bỏ vô xay thì nó lều keng keng như xay cục gạch. Món này nấu canh rau dền rất thơm, nhưng không rõ lần nào em nấu cũng bị mặn, anh Don chỉ em bí quyết đi...

Mở tin nhắn ra thấy “Mẹ em rất thích chú Don...” làm anh giật mình :) Nấu ăn ngon thì không thể “làm biếng” được em gái à. Phải nghe lời Mẹ dặn. Em cần phải ngâm tôm trong nước ấm chừng vài phút, khi xay rất nhẹ nhàng, không kêu “keng keng” nữa, lý do tôm đã sấy rất khô. Chỉ xay vài giây là tôm sẽ tươi thành sợi ngay, nấu gì cũng ngon, nhất là bún riêu.

Anh Don không có bí quyết gì, nhưng em nhớ tôm khô Louisiana là tôm thiên nhiên, thịt sẽ ngọt hơn và có vị mặn của biển, do vậy khi nêm cần giảm muối. Nên nêm thử trước khi thêm các gia vị khác.

HỒNG PHƯƠNG : Hôm Tết cháu mua cho cả nhà, mỗi người 4 lbs tôm khô của chú Don. Nhưng giờ cuối cả nhà đổi ý, rủ nhau về Việt Nam ăn Tết, hôm nay tôm khô vẫn còn, ăn củ kiệu hoài cũng ngán. Chú Don có biết nấu được món gì nữa không?

Không rõ sao dạo này anh Don lên giá, ai cũng hỏi về bí quyết nấu nướng là sao? Tôm khô làm được vô số món chứ đâu phải chỉ trộn củ kiệu đâu hả cháu? Nấu tất cả các loại canh đều ngon, như: rau dền, mồng tơi, khổ qua, bí, mướp v.v... Tuyệt vời nhất là bún riêu, và các món ăn chơi, ngoài ra cháu có thể làm Muối tôm, Tôm khô rim nước mắm, Sa tế tôm khô, Tôm khô kho quẹt, Tôm khô rang muối, Bắp xào tôm khô, Tôm khô xào, Tôm khô sốt cà chua, Bánh quy tôm khô, Cơm ngũ sắc tôm khô, Thịt rim tôm khô, Tôm khô sả ớt, Gỏi rau càng cua tôm khô, Gỏi tôm khô dưa leo, Gỏi xoài tôm khô v.v... và còn nữa mà anh Don chưa biết. Chúc cả nhà ngon miệng!

Quý khách có thể đặt mua tại :

WWW.TOMKHOSACH.COM

Xin gọi anh Don để đặt mua, gửi về
tận nhà hoặc tiệm trên toàn tiểu bang Hoa Kỳ:

318-235-4564

HIỆN CHỈ CÒN 2 LOẠI: VỪA (M) VÀ LỚN (L)

XIN HỎI DON SIZE ĐẶC BIỆT: EXTRA LARGE HAY JUMPO (CHỈ CÒN SỐ LƯỢNG RẤT ÍT)



MADE IN LA, USA

**SỨC KHỎE
LÀ VANG!**

TÔM KHÔ SẠCH

TÔM BIỂN LOUISIANA - USA

KHÔNG CHẤT BẢO QUẢN | KHÔNG THUỐC NHUỘM MÀU

**10 LBS
TẶNG 7**



MADE IN USA



**FREE
SHIPPING**

5 lbs trở lên

ORDER

XIN GỌI ANH : ĐƠN



235.4564

BẠN CÓ THỂ ĐẶT MUA TẠI TRANG WEBISTE

WWW.TOMKHOUS.COM



7

Tổng quản trị (CEO) trong danh sách Fortune 500, là 500 tập đoàn lớn nhất Mỹ, đại học Texas A&M University đã đứng đầu danh sách đại học có các cựu sinh viên nắm vai trò lãnh đạo các tập đoàn lớn, trên cả các đại học khối Ivy như Cornell, Princeton and Harvard.



1

ngày đình công tại các hải cảng đã làm hàng hóa vận chuyển ứ đọng thêm 5 ngày và gây khan hiếm một số hàng hóa gia dụng, thực phẩm được xuất nhập cảng hay vận chuyển bằng đường thủy.



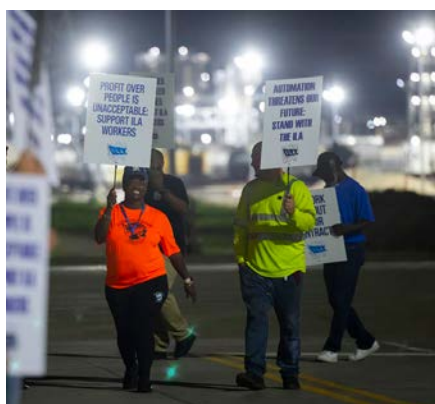
20

đến 90 ngày là thời gian để khai nhận các bồi hoàn các tình huống bất ngờ xảy ra trong chuyến du lịch, nếu du khách có mua bảo hiểm du lịch riêng. Việc thu thập và lưu giữ giấy tờ, bằng chứng về sự việc là điều quan trọng để khai với bảo hiểm.



25

ngàn nhân viên bến bãi tại các cảng lớn của Mỹ đã đình công hồi tuần trước, yêu cầu được tăng lương và chống việc tự động hóa thay thế nhân công. Đây là đầu tiên nghiệp đoàn này đình công trong vòng 50 năm qua



34

người gốc Việt sẽ tranh cử vào 21 chức vụ dân cử trong chính quyền các cấp tại khu vực Quận Cam, California trong cuộc bầu cử vào tháng 11 sắp tới. Đây là con số kỷ lục và có những chức vụ sẽ là cuộc đua tranh giữa các ứng viên gốc Việt với nhau mà thôi.



200

người thiệt mạng tại 6 tiểu bang trong cơn bão Helene cho đến nay, con số cao nhất kể từ cơn bão Katrina gần 20 năm trước. Hàng triệu ngôi nhà vẫn còn đang mất điện và số lượng người thiệt mạng được các tiểu bang chính thức xác nhận vẫn còn gia tăng.



250

nhân viên chính thức, bán thời gian và thời vụ là số lượng nhân viên hãng Amazon thông báo đang thuê mướn để chuẩn bị cho mùa lễ năm nay. Các nhân viên sẽ có mức lương khởi đầu là \$18/giờ cộng thêm bảo hiểm và quyền lợi nhân công.

54

tuổi, cựu Đệ Nhất Phu Nhân Melania Trump vừa phát hành cuốn hồi ký Melania kể về cuộc đời bà hồi tuần trước. Trong hồi ký và cả trên mạng X, bà Melania Trump bất ngờ tuyên bố ủng hộ quyền phá thai của phụ nữ.



Xin Đừng Quên Tôi

“Tù Nhân Lương Tâm” (POC: Prisoner of Conscience), thuật ngữ được Peter Benenson đưa ra vào những năm 1960 để cập đến bất kỳ cá nhân nào bị giam cầm vì niềm tin chính trị, tôn giáo hoặc vì lương tâm, nguồn gốc dân tộc, giới tính, màu da, ngôn ngữ, nguồn gốc quốc gia hoặc xã hội...

Cộng sản Việt Nam đang có hàng trăm tù nhân như thế, họ có thể bị bỏ tù vì bất cứ lý do nào, thậm chí chưa kịp có tên trong định nghĩa của Peter Benenson, như dạy học sinh hát một bài nhạc thể hiện lòng yêu nước trong trường hợp thầy giáo Nguyễn Năng Tĩnh...



Lê Trọng Hùng

Sinh năm 1979

Bị bắt: 27-3-2021

Án tù: 5 năm.



Nguyễn Thị Tâm

Sinh năm 1972

Bị bắt: 24-6-2020

Án tù: 6 năm.



Trịnh Bá Phương

Sinh năm 1985

Bị bắt: 24-6-2020

Án tù: 10 năm.



Mảnh cũ

Tuyến metro Bến Thành-Suối Tiên chỉ dài 19.7 km với 14 nhà ga được khởi công từ tháng 8-2012, với tổng mức đầu tư hơn 43,000 tỷ VND (1.7 tỷ USD), tới nay chưa chính thức khai trương, chỉ đang trong giai đoạn chạy thử.

Vậy mà ông Phan Văn Mãi - Chủ tịch TP HCM vừa kêu gọi người dân hãy mua trái phiếu để đóng góp kinh phí làm thêm 183 km đường sắt đô thị, tổng mức đầu tư ước tính 36 tỷ USD (chưa tính đội vốn) với lời hứa sẽ hoàn thành vào 2035.

Ông Mãi kêu gọi: "Bà con gửi tiền ngân hàng có thể lãi suất cao hơn, nhưng mua trái phiếu để cùng đóng góp xây dựng TPHCM. Thành phố tính toán hiệu quả bằng việc khai thác quỹ đất cộng với các tác động của kinh phí xã hội rất tốt về sau để trả lại lợi ích cho người dân."

Tuy nhiên, hầu như không ai tin vào lời của ông Mãi, vì người Việt đã có quá nhiều "kinh nghiệm" với chuyện này. Sau 30-4-1975, người miền Nam gửi tiền vào các ngân hàng đều bị mất trắng, ai nợ ngân hàng tiếp tục trả nợ. Sau đó bao lần đổi tiền, đánh Tư sản, mỗi trái phiếu 100\$ còn không bằng cục kẹo.

BÌNH LUẬN NGUYEN HUY VU: Sau 1975, như nhiều công chức khác, mẹ tôi bắt buộc phải mua trái phiếu chính phủ. Chỉ sau hơn chục năm, tờ giấy được gọi là trái phiếu đó chỉ có giá trị là một tờ lưu niệm, nó hoàn toàn không thể làm gì vì giá trị của tờ tiền nhỏ nhất được lưu hành còn có giá trị hơn nó. Hành động này nói đúng bản chất đó là một sự cướp đoạt tài sản một cách trắng trợn. Giờ đây hành động đó có lẽ sắp được lặp lại?

BÌNH LUẬN THANG NGUYEN: Nhìn tờ trái phiếu mà lộn gan lên đầu. Trong khi đó, những người hưởng lương hưu của Pháp tại VN vẫn tiếp tục nhận lương từ "thực dân" Pháp sau khi Pháp rút khỏi VN cho đến khi miền Nam đổi chủ (1975).



Trái phiếu chính phủ Việt Nam Cộng Hòa (ẢNH: FACEBOOK)



Đổi tiền lần 1 (ẢNH: FACEBOOK)



Trái phiếu chính phủ CHXHCNVN (ẢNH: FACEBOOK)



Trái phiếu chính phủ CHXHCNVN hiện nay (ẢNH: FACEBOOK)

Đất lành quan đậu

Ông Trịnh Bá Khiêm cùng vợ là Cấn Thị Thêu và hai con trai là Trịnh Bá Phương và Trịnh Bá Tư là gia đình làm nông ở xã Dương Nội, Hà Đông, Hà Nội. Do kiên quyết khiếu kiện giữ đất gia đình cũng như lên tiếng bênh vực những người nông dân mất đất khác, mà trong suốt hơn 10 năm qua, các thành viên trong gia đình lần lượt bị bắt giam, khởi tố và bỏ tù, hiện vẫn còn ở tù. Số án tù của 4 thành viên trong gia đình phải nhận cả thảy 6 bản án. Riêng bà Cấn Thị Thêu ngồi tù đến 3 lần theo nhiều cáo buộc khác nhau.

Ngay chỗ xã Dương Nội, Hà Đông, Hà Nội - nơi bà con năm xưa đổ máu, nước mắt, mất tự do để rồi vẫn mất nhà, mất đất đã có hơn 1,116 căn biệt thự, mỗi căn vẫn được rao bán mấy chục tỷ VND nhưng lại bị bỏ hoang. Con đường dẫn vào các khu biệt thự này cỏ dại mọc cao quá đầu người, sân phủ đầy rêu phong, rác thải, đường sá xung quanh vắng vẻ, không bóng người qua lại... Các vòi nước, bể nước lộ thiên gãy vỡ, xuống cấp, nhếch nhác. Bên trong khu đô thị, nhiều căn được giao bán hoặc cho thuê làm văn phòng, nhưng cả năm vẫn không có người đến hỏi.

Theo báo chí thì những căn "biệt thự" này đã được sang tên đổi chủ nhiều lần, người mua chủ yếu là dân nhà giàu, dân buôn bán bất động sản và bà con của quan chức CSVN, họ chỉ mua về để bán lại chứ nhà họ có ở nơi khác đẹp mà đặc địa hơn nhiều, ví dụ như ở... Mỹ, Châu Âu.

BÌNH LUẬN BÙI XUÂN ĐÌNH: Xã (nay là phường) này gồm 2 làng: La Cỗ và La Dương, đều là làng Cách mạng, từng nuôi giấu và chở che 2 Tổng Bí thư, 4 Bí thư Xứ ủy Bắc Kỳ và hơn 20 ủy viên Trung ương Đảng thời tiền khởi nghĩa. Hai làng này đều được tặng bằng "Làng có công với nước", nhưng bà con của hai làng này giờ đây đều nghèo, hoặc đi tù hoặc không còn nhà ở. Biết thế hỏi đó đun nước sôi đổ xuống.



Dân không có nhà ở, quan có nhà bạc tỷ bỏ hoang (ẢNH: VOV.VN)



Nhà cựu chủ tịch nước cộng sản Nguyễn Xuân Phúc tại Mỹ (ẢNH: FACEBOOK)



Dân oan đòi nhà đất tại vườn hoa Mai Xuân Thưởng Hà Nội (ẢNH: RFA)

Tự đá bóng tự thổi còi

Từ ngày Cựu bộ trưởng Bộ Công An CSVN - Tô Lâm lên làm Tổng bí thư kiêm chủ tịch CSVN đã có những quy định có lợi cho ngành công an một cách tuyệt đối. Ví dụ như từ 15-11-2024, Bộ Công an CSVN cấm người dân giám sát Cảnh Sát Giao Thông CSVN bằng thiết bị ghi âm, ghi hình; không được hỏi thông tin "trang phục, số hiệu công an nhân dân" của Cảnh Sát Giao Thông cũng như là "chuyên đề" tuần tra, kiểm soát. Tóm lại là dân không được thắc mắc gì khi bị Cảnh Sát Giao Thông dừng xe, làm khó làm dễ, không được biết những kẻ ăn tiền thuế của dân đang núp lùm để canh me ai. Nếu dân xui mà gặp công an, Cảnh Sát Giao Thông giả thì ráng chịu (vì không được quay phim, chụp ảnh, ghi âm, không biết số hiệu bằng tên nên sau đó cũng không có bằng chứng để trình báo thưa kiện).

BÌNH LUẬN NGUYỄN THANH: Cứ vô tư đi, nhân dân VN vẫn còn chịu đựng được.

BÌNH LUẬN PETER SUP: Nhà nước của dân do dân vì dân, dân sai bắt đi tù và phạt tiền, cán bộ sai thì kiểm điểm người thua cán bộ.



Cảnh Sát Giao Thông Hà Nội nhận hối lộ (ẢNH: TAPCHIGIAOTHONG.VN)

"Doanh nhân" chân không

Theo Hội đồng Xổ số kiến thiết khu vực miền Nam, trong 6 tháng đầu năm 2024, lợi nhuận trước thuế của Xổ số miền Nam (từ Bình Thuận trở vào) hơn 9,000 tỷ VND với doanh thu gần 70,000 tỷ VND.

Người tạo ra thành công này hàng vạn "công nhân" bán vé số lặn lội ngày đêm, dãi nắng



dầm mưa khắp hang cùng ngõ hẻm. Đại đa số họ là người nghèo, khuyết tật, thất nghiệp, trẻ em và người già... buông xấp vé hết tiền. Chứ không phải như lời ông Hồ Kinh Kha (Giám đốc Sở Tài chính tỉnh Tiền Giang) từng phát biểu về thu nhập của người bán vé số dạo: "Người bán vé số dạo có thể thu nhập lên đến cả trăm triệu VND/tháng!"

Ngoài thu nhập bấp bênh, những người bán vé số chỉ có huê lợi ít ỏi (10 - 12% trên từng tấm vé số giá 10,000 VND bán được), không có lương, không có những chế độ dành cho người lao động. Thế nhưng, khi nhiều Công ty Xổ số đề nghị mua Bảo hiểm y tế cho người bán vé số để họ có thể giảm một phần chi phí khám/chữa bệnh thì Bộ Tài Chính CSVN từ chối.

BÌNH LUẬN HIEU VO: Hồm VTV còn kêu người bán vé số, người gánh hàng rong là "kỳ sinh trùng", đòi đánh thuế nữa đấy!

BÌNH LUẬN MINH KUTE: Kinh tế khó khăn, thất nghiệp tràn lan, hiện tại, người bán vé số còn nhiều hơn người mua... đa số lấy xong bán không được lại hết vốn. Trả lại đại lý tám hai lần là không được họ cho lấy bán nữa nên phải ôm luôn.

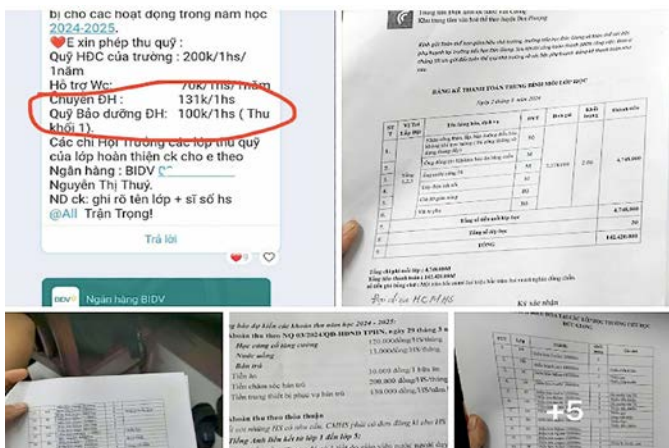
Trường lớn ăn to, trường bé ăn vặt

Ngoài kinh doanh giáo dục, nhà trường ở Việt Nam kinh doanh nhiều món khác nữa, ví dụ như kiêm luôn vị trí đại lý bảo hiểm y tế. Đa số bắt học sinh phải đóng bảo hiểm ở trường đầu cho cha mẹ đã đóng bảo hiểm ở ngoài cho con mình, mua bảo hiểm chung cho cả gia đình.

Ngoài ra, nhiều nhà trường thâm tiền bảo hiểm của phụ huynh học sinh rồi nhưng không mua bảo hiểm, có lẽ vì nghĩ các em sẽ không bệnh? Như mới đây, theo tố cáo của một phụ huynh có con học tại Trường Tiểu học Mạc Thị Bưởi, chị luôn đóng tiền bảo hiểm cho con hàng năm tại trường nhưng con chị phải nhập viện điều trị nhưng phía bệnh viện thông báo thẻ Bảo hiểm y tế của con chị đã hết hạn 7 tháng. Sau khi chữa bệnh cho con xong, chị tới trường khiếu nại mới biết ngoài con chị ra thì có hàng trăm học sinh khác cũng đóng tiền bảo hiểm nhưng không được nhà trường gia hạn bảo hiểm y tế.

Ông Phạm Đình Lai (Hiệu trưởng Trường Tiểu học Mạc Thị Bưởi) cho rằng lỗi là do bà L.T.T.H. Ông nói rằng từ năm học 2021-2022 vì nhân viên kế toán cũ nghỉ hưu nên nhà trường giao cho bà L.T.T.H (nhân viên văn thư) kiêm luôn thủ quỹ để phụ trách thu tiền Bảo hiểm y tế của học sinh nộp lên cơ quan bảo hiểm xã hội của tỉnh. Không biết từ năm học đó tới chừ, bà H. đã "quên" nộp mấy lần? Và có ai bao che cho bà chẳng?

BÌNH LUẬN THINH DUY QUACH: Ở quê mình còn có chuyện đóng phân nửa ạ. Chú mình bị tai nạn đi bệnh viện mới biết hết hạn. Thì ra là gia đình đóng cho cán bộ tiền bảo hiểm 1 năm nhưng họ chỉ mua cho chú mình có nửa năm...



Ban giám hiệu trường tiểu học tại Hà Nội duyệt chi phí tháo gỡ, vận chuyển 60 bộ máy lạnh từ địa điểm cũ sang địa điểm mới cách 2 km trên 142 triệu VND (khoảng 2.5 triệu VND/1 máy). Và đổ lên đầu phụ huynh học sinh 131 ngàn VND/em. Ngoài ra còn quỹ bảo trì máy lạnh 100 ngàn VND/em học sinh (ẢNH: CAFEVN)

Cán bộ sang, dân sang ngang



Nguyễn Thế Quang ngồi giữa, Nguyễn Thị Lựu (Quang) và Nguyễn Tôn Nữ Huyền Vi (ẢNH: BAOGIAOTHONG.VN)

Gia Lai là một tỉnh miền núi nghèo của vùng Tây Nguyên - Việt Nam, ở đây có hàng trăm làng, xã đặc biệt khó khăn. Nhưng cán bộ ở đây thì khác. Công an tỉnh Gia Lai đã khởi tố vụ án, khởi tố 3 bị cáo là cán bộ tỉnh Gia Lai, gồm: ông Nguyễn Thế Quang (Chánh văn phòng Đoàn Đại biểu quốc hội và hội đồng nhân dân tỉnh); bà Nguyễn Thị Lựu (Phó Chánh văn phòng) và bà Nguyễn Tôn Nữ Huyền Vi (kế toán) vì mỗi bữa ăn uống, tiếp khách của các vị này có khi trị giá bằng thu nhập cả chục năm của người dân ở đây.

Chỉ riêng trong năm 2015, khoản tiền mà Văn phòng trên đề nghị Sở Tài chính Gia Lai quyết toán chi cho việc "tiếp khách" lên đến 3.2 tỷ VND. Có ngày từ 2 đến 3 lần mời khách và địa điểm mời có độ xê dịch lớn từ "các tỉnh miền Tây Nam bộ đến Đông Nam bộ và ra cả miền Trung". Số tiền vi phạm ngân sách xảy ra tại Văn phòng Đoàn ĐBQH và HĐND tỉnh Gia Lai giai đoạn 2013-2016 trên 11.2 tỷ VND.

Đây là vụ án thứ hai mà 3 bị can này bị khởi tố, vụ đầu tiên đã xét xử năm 2023, cũng là lập khố 7 biên chế của Đoàn Đại biểu quốc hội Gia Lai (đã được Văn phòng Quốc hội cấp dự toán riêng) rồi bỏ túi riêng.

BÌNH LUẬN NAM VAN: Bọn quan chức này chỉ ăn thôi chứ không bao giờ phải trả tiền, ăn xong gọi doanh nghiệp đến trả tiền nhưng vẫn lấy hóa đơn về thanh toán với cơ quan. Chúng còn bảo nhà hàng ghi khống hóa đơn lên gấp vài lần.

Bình luận Nhân Nguyễn: Khiếp, tỉnh nghèo mà chúng nó tiếp khách gì mà cho khách ăn sang dữ vậy?



Lê Hữu Minh Tuấn



TƯỜNG NĂNG TIẾN

Tiếng Việt không ít những thành ngữ (ví von) liên hệ đến đặc tính của nhiều con vật hiền lành và quen thuộc: *nhát như cáy, gầy như dế, lủi như trạch, chạy như ngựa, bơi như rái, khỏe như voi, hỗn như gấu, ăn như mèo, chậm như rùa, lạnh như tép, ranh như cáo, cam như hến...*

Dù có trải qua thêm hàng ngàn hay hàng triệu năm tiến hóa, và thích nghi để sinh tồn chẳng nữa – có lẽ – sóc vẫn cứ nhanh, sên vẫn cứ yếu, cú vẫn cứ hôi,

lươn vẫn cứ trơn, thỏ vẫn cứ hiền, cua vẫn cứ ngang (thôi) nhưng hến thì chưa chắc đã cam đầu nhá.

Tôi suýt hết hồn/hết vía khi xem bộ phim tài liệu "Secret World of Sound" mới được Netflix trình chiếu lần đầu, vào hôm 25 tháng 2 năm 2024 vừa qua. Ai mà dè chúng ta lại có thể nghe được tiếng giậm chân của kiến, tiếng đập bụng của ong, như một phương cách để thông tin cho đồng loại. Người ta còn thu âm được tiếng đồng ca của cá, và ngay cả đến tiếng kêu réo

của đám sấu con (phát ra từ trứng) để báo cho cá sấu mẹ biết là chúng sắp tách vỏ chào đời.

Như thế, loài hến rất có thể đã không hề cam như chúng ta vẫn tưởng?

Với kỹ thuật hiện đại và những thiết bị tân kỳ (cameras and laser vibrometers) rồi ra chúng ta dám sẽ nghe được luôn cả tiếng của giống hến nữa. Trong thế giới động vật (dường như) chả loài nào hoàn toàn cam nín cả, con thú nào cũng có nhu cầu và khả năng tương giao bằng âm thanh, chả qua là thính giác của chúng ta quá kém nên không nghe được đấy thôi.

Họa hoàn mới có trường hợp cá biệt. Ở Việt Nam, có một giống chim bồ công dừng lại hoàn toàn nín bặt – theo như lời tâm sự buồn phiền của một nhà giáo (và nhà báo) từ đất nước này:

Đêm trong núi lạnh, ngồi nói chuyện với anh Hoàng



"Những người ngồi tù vì lên tiếng có thể chưa phải là giới tinh hoa về học thức và địa vị xã hội, nhưng họ chính là mầm mống xây dựng một xã hội văn minh, đạo đức, dân chủ và tự do hơn trong tương lai". Lê Hữu Minh Tuấn - 17/06/20

Tuấn Công. Về những cánh rừng đã mất. Anh Công hỏi mình, ở đây giờ còn (chim) cuốc không. Mình nói còn, thì thoảng vẫn thấy chúng lủi nhanh qua những bờ bụi. Có nghe thấy tiếng chúng kêu không? Không.

– Ừ, cuốc giờ không còn kêu nữa.

Bỗng giật mình, đứng rồi, đã bao lâu mình không nghe tiếng cuốc dù vẫn thấy chúng đây đó nơi chân đồi đồng bãi... Chúng lủi đi và sống trong im lặng. Rừng đã hết, con người có mặt khắp nơi cùng súng và bẫy rập. Cuộc phải ngậm chặt miệng để giữ lấy sinh mạng, vì tiếng kêu là lời mời gọi tử thần. Đó là một bước “tiến hóa” oan nghiệt...

Chim cuốc còn đó mà tiếng cuốc đã chôn vào u tịch mang mang. Không có cái chết nào đáng sợ hơn thế, không sự hủy diệt nào thảm khốc hơn thế, khi một giống loài phải từ bỏ tiếng gọi đồng loại và tiếng gọi nhân tình của mình trong lau lách mù tằm. (Thái Hạo. “Chim Cuốc Không Còn Kêu Nữa.” Tiếng Dân -15/02/2022).

Tình trạng “đáng sợ” và “thảm khốc” này không chỉ xảy ra riêng với chim chóc. Với loài người cũng thế, lắm kẻ cũng đang phải sống trong nín lặng (“phải ngậm chặt miệng để giữ lấy sinh mạng”) chả



Không có cái chết nào đáng sợ hơn thế, không sự hủy diệt nào thảm khốc hơn thế, khi một giống loài phải từ bỏ tiếng gọi đồng loại và tiếng gọi nhân tình của mình trong lau lách mù tằm. Thái Hạo



khác gì muông thú cả. Dưới chế độ hiện hành ở Việt Nam, tiếng nói của người dân (kể cả những tiếng kêu cứu hay kêu thương thảm thiết) đều có thể bị nhà cầm quyền suy diễn hay quy chụp là “tuyên truyền chống nhà nước” và trừng phạt nặng nề.

Ngày 6 tháng 1 năm 2021, Tạp Chí Luật Khoa ái ngại loan tin: “Ba mươi bảy năm tù cho 3 nhà báo tự do. Chỉ sau nửa ngày nghị án, tòa đã tuyên nhà báo Phạm Chí Dũng mức án 15 năm tù, nhà báo Nguyễn Tường Thụy và nhà báo Lê Hữu Minh Tuấn cùng mức án 11 năm tù. Ngoài án tù, cả ba người còn bị tuyên phạt 3 năm quản chế. Các mức án được đưa ra cho tội danh làm, tàng trữ, phát tán hoặc tuyên truyền thông tin, tài liệu, vật phẩm nhằm chống Nhà nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam’ theo Khoản 2, Điều 117, Bộ luật Hình

sự”.

Chúng tôi đã có dịp đề cập đến nhà báo Nguyễn Tường Thụy (và hy vọng sẽ có bài viết về T.S Phạm Chí Dũng trong tương lai gần) nên những dòng chữ còn lại của trang sổ tay hôm nay xin được ghi thêm đôi lời về thành viên trẻ nhất của Hội Nhà Báo Độc Lập Việt Nam: Lê Hữu Minh Tuấn (LHMT) sinh 20 tháng 3 năm 1989.

Tạp Chí Luật Khoa cho biết:

“Ông Tuấn bị bắt tạm giam vào ngày 12/6/2020, khoảng 3 tuần sau khi công an bắt giữ ông Thụy. Lúc bị bắt, ông Tuấn đang theo học bằng cử nhân thứ hai của mình tại trường Đại học Luật Hà Nội. Trước đó, Tuấn tốt nghiệp cử nhân khoa học lịch sử tại Đại học Đà Nẵng.

Cáo trạng của Viện Kiểm sát cho rằng ông Tuấn đã tham gia điều

hành Hội Nhà báo Độc lập Việt Nam từ tháng 8/2014. Ông bị cáo buộc đã viết 6 bài báo có nội dung xúc phạm uy tín của Đảng Cộng sản Việt Nam, nhà nước, danh dự lãnh đạo của các cấp chính quyền. Tương tự như cáo buộc đối với ông Dũng và ông Thụy, Viện Kiểm sát cũng không nói rõ đó là những bài viết nào”.

Có lẽ chỉ cần 1 bài báo không viết theo chỉ đạo, và phổ biến ngoài lề là đã “xúc phạm uy tín của Đảng Cộng sản Việt Nam, nhà nước, danh dự lãnh đạo của các cấp chính quyền” rồi, chớ cần chi tới 6 bài. Tội danh chính của LHMT và đồng nghiệp là đã phạm vào điều tối kỵ (tabu) của chế độ hiện hành: “đã tham gia điều hành Hội Nhà Báo Độc Lập Việt Nam”.

FB Anh Dung Lam buồn bã kết luận: “VN vừa mới bỏ tù 3 nhà báo

của Hội Báo Chí Độc Lập. Tất cả những gì có liên quan đến hai chữ Độc Lập đều từ từ đưa vào chôn lao ngục vài chục năm trở lên.”

Chắc hẳn LHMT cũng biết cái giá của sự “độc lập” trong chế độ hiện hành nhưng ông còn chọn lựa nào khác, như đã từng khẳng định:

“Những người ngồi tù vì lên tiếng có thể chưa phải là giới tinh hoa về học thức và địa vị xã hội, nhưng họ chính là mầm mống xây dựng một xã hội văn minh, đạo đức, dân chủ, và tự do hơn ...

Bởi họ, những người bị giam cầm chỉ có đúng một mong muốn lan toả tinh thần phá bỏ sự tự nguyện giam cầm của đại đa số người dân trong một nhà tù của xã hội. Khi tư duy, ý chí, nhu cầu về quyền tự do con người bị co hẹp, run rẩy trước quyền lực nhà nước. Thế nên con số tù chính trị vượt lên trên 200 con người vừa là bi kịch của xã hội, nhưng lại là hồng phúc thực sự của một đất nước trong tương lai.

Vâng, đúng thế. Bởi không có sự hy sinh cao cả như thế thì dân Việt biết trông vào đâu để vẫn còn có thể giữ được chút niềm tin về tương lai của dân tộc, và đất nước! Tuy thế, hiện trạng suy kiệt sức khỏe LHMT vẫn khiến cho bất cứ ai cũng phải xót

xa và quan ngại:

- TỔ CHỨC PHÒNG VIÊN KHÔNG BIÊN GIỚI (RSF): “Chúng tôi kêu gọi cộng đồng quốc tế tăng cường áp lực đối với chính phủ Hà Nội cho ông Tuấn được tạm tha vì lý do y tế cũng như bảo đảm ông này được trả tự do trước khi quá muộn.”

- TỔ CHỨC GIÁM SÁT NHÂN QUYỀN (HRW): “Việc Lê Hữu Minh Tuấn thực hiện quyền của mình lẽ ra không nên bị coi là tội phạm. Do vậy, nếu ông chết trong tù thì chính quyền Việt Nam phải chịu hoàn toàn trách nhiệm về việc hủy hoại tính mạng của ông và những thiệt hại sau đó đối với gia đình ông.”

Trong khi thiên hạ đang tìm kiếm mọi phương cách để có thể nghe ra sự bí mật trong thế giới âm thanh của muôn loài (kể cả côn trùng) thì LHMT bị đồng loại bịt miệng và giam cầm cho đến chết chỉ vì ông đã lên tiếng:

“Tôi và những người như tôi nào đòi hỏi một cuộc cách mạng bạo lực như những nhà lý luận Marxist chỉ ra dù đang đứng trong một xã hội tồn tại quá nhiều kẻ hủ bất công, phi lý, bất bình đẳng. Tôi và những người như tôi chỉ đòi hỏi quyền tự do, cái quyền được ghi chép chế trong điều 25 hiến pháp nhà nước”!

TNT

Mời bạn đặt câu hỏi với mục



An Sinh Xã Hội (Social Security) là những vấn đề về:

- Trợ cấp hưu trí
- Trợ cấp người già
- Trợ cấp tàn tật

Do cô Angie Hồ Quang phụ trách. Nếu quý bạn có câu hỏi xin email đến Ban Biên Tập Trẻ tại:

bientap@trenews.net



Phúc Lợi Xã Hội [Texas Health and Human Services Commission (HHSC)] là cơ quan quản trị các chương trình trợ giúp các gia đình với các dịch vụ về thực phẩm, chăm sóc sức khỏe, bao gồm các chương trình Phụ nữ, Trẻ sơ sinh và Trẻ em (WIC), Trợ cấp Y tế cho Trẻ em (Children's Medicaid, Hỗ trợ Dinh dưỡng Bổ sung (Supplemental Nutrition Assistance Program- SNAP).

Mục “Phúc Lợi Xã Hội” do cô Cindy Thu Hoàng là nhân viên của bộ Y tế Tiểu Bang, phụ trách.

Nếu quý bạn có bất kỳ thắc mắc gì, xin gửi câu hỏi về:

bientap@trenews.net



TPB TRẦN VUI (Sinh năm 1950)

Số quân 70/213.337. Binh 1

ĐƠN VỊ: Đại đội 1, TĐ 1/5, SĐ 2/BB. Bị thương mù 2 mắt tháng 9/1973.

HOÀN CẢNH: Không vợ sống với vợ chồng em trai, bị tai biến mất trí nhớ nằm một chỗ từ năm 2022.

Mọi sự giúp đỡ xin liên lạc ông Trần Vui:

ĐỊA CHỈ: **Tổ 3, thôn Châu Xuân Tây, xã Bình Định Nam, huyện Thăng Bình, tỉnh Quảng Nam.**

ĐIỆN THOẠI: em dâu: **036 547 9981**



TPB NGUYỄN CHÍ ĐÂY (Sinh năm 1950).

Số quân 632.605. Binh 1.

ĐƠN VỊ: Đại đội 2, Tiểu đoàn 115 Địa Phương Quân thuộc Tiểu khu Quảng Tín. Bị thương cụt chân trái, gãy chân phải ngày 22/1/1974.

HOÀN CẢNH: bị tai biến nằm liệt một chỗ nhiều năm qua. Gia cảnh rất nghèo khổ.

Mọi sự giúp đỡ xin liên lạc ông Nguyễn Chí Đây

ĐỊA CHỈ: **Tổ 20, thôn 2 Phước Cẩm, xã Bình Tú, huyện Thăng Bình, tỉnh Quảng Nam.**

ĐIỆN THOẠI: **0914 188 092 - 0905 058 809**

Xin cảm ơn quý ân nhân





khi cần....



các loại dịch vụ



share phòng



bán nhà



sang tiệm



v.v.....



địa chỉ bạn có thể tin cậy



<https://baotreaoovat.com>

nó đâu?

Cô gái: Anh có uống bia không?

Trai: Có.

Cô gái: Bao nhiêu chai một ngày?

Trai: 3 chai.

Cô gái: Mỗi lần uống hết nhiều tiền?

Trai: Cả tiền tip là \$5

Cô gái: Anh uống bao lâu rồi?

Trai: 20 năm.

Cô gái: 3 chai một ngày, tức \$450 một tháng, \$5,400 một năm. Hai mươi năm là \$108,000.

Trai: Khoảng đó.

Cô gái: Nếu anh bỏ số tiền đó vô tài khoản tiết kiệm, cộng thêm tiền lãi là đủ mua một chiếc máy bay rồi!

Trai: Em có uống bia không?

Cô gái: Không.

Trai: Vậy chiếc máy bay của em đâu?

DEYSI NGUYEN (DỊCH)



BẢO HUÂN

ăn theo

Ông bố trẻ nói với người bạn:

- Hôm qua con bé nhà tôi đòi đi xem ca nhạc, hai bố con tốn hơn \$200.

- Vậy à? Tối qua tớ dắt con bé đi ăn kem. Hết \$20.

- Ít vậy thôi à?

- Tại nó chỉ còn bấy nhiêu.

MARLEY PHAN DANG (HOUSTON - SỬU TÂM)



BẢO HUÂN

khác nhau

Hai ông mới quen. Một ông nói:

- Sáng đang ngủ ngon mà nghe tiếng đồng hồ báo thức thì bực mình lắm...

- Tôi lại yêu tiếng đồng hồ báo thức buổi sáng, vạn vật như sống lại sau một đêm dài, mặt trời lên, chim hót, người ta bận rộn, đường phố nhộn nhịp. Lúc đó tôi mới thực sự vui vẻ...

- Anh rất lạc quan! Thế anh làm gì?

- Trục đêm ở bệnh viện.

HO DINH NGUYEN (ORLANDO - SỬU TÂM)